

На основу члана 39. тачка 6. Статута Града Новог Сада („Службени лист Града Новог Сада“, број 11/19), Скупштина Града Новог Сада на XLVI седници од 7. децембра 2023. године, доноси

ПЛАН РАЗВОЈА ГРАДА НОВОГ САДА ЗА ПЕРИОД 2023–2030. ГОДИНЕ

1. УВОД

План развоја Града Новог Сада за период 2023–2030. године (у даљем тексту: План развоја) представља крвни плански документ који има за циљ да Град Нови Сад (у даљем тексту: Град), баш као и претходних година, буде један од најразвијенијих градова у југоисточној Европи, паметан и просперитетан, са ефикасном администрацијом. Такође, има за циљ да, као што то чини од 2012. године, води рачуна о здрављу, наталитету, социјалној заштити, образовању, култури и приступачности и да представља модерно и привлачно место за живот и рад, негујући и штитећи своју животну средину. План развоја израђен је у циљу дефинисања кључних развојних праваца, одговарајућих приоритетних циљева, мера и механизма за њихову успешну реализацију, а све ради остваривања бољих услова за живот грађана и посетилаца Новог Сада.

План развоја представља најважнији развојни и стратешки документ на нивоу града и основу за алокацију ресурса у циљу спровођења дефинисаних мера које ће довести до реализације приоритетних циљева и допринети остваривању визије Града. Нови Сад је град доброг животног стандарда, економски развијен и просперитетан, модерне инфраструктуре, еколошки безбедан, енергетски сигуран и по мери својих грађана. Нови Сад је град одговорне савремене и транспарентне управе, одрживог предузетништва, нових и иновативних технологија, град будућности, знања, здравствени, спортски, туристички и културни центар. И најважније, то је град по мери деце и породице.

План развоја је оријентисан на стварање одрживог модела који унапређује квалитет живота грађана и задовољава друштвено-економске потребе заједнице, а истовремено значајно умањује штетне утицаје на животну средину и природне ресурсе. План развоја садржи преглед и анализу постојећег стања, визију, односно жељено стање, приоритетне циљеве развоја који се желе постићи, као и преглед и кратак опис одговарајућих мера, које се даље разрађују документима јавних политика и средњорочним планом јединице локалне самоуправе. Урбани развој директно је повезан са одрживим економским растом и развојем, рационалним коришћењем земљишта, демографским променама и становањем, саобраћајем и комуналном инфраструктуром, животном средином, културним наслеђем и свим осталим областима које су у надлежности Града. Стога је посебно важна усклађеност развојног плана с Просторним планом.

Током израде Плана развоја, водило се рачуна о усклађености са документима јавних политика на националном и покрајинском нивоу, као и са циљевима одрживог развоја Агенде 2030, која укључује кључне димензије одрживог развоја, и то: економски раст, социјалну инклузију и заштиту животне средине.¹ Полазећи од значаја свих 17 циљева одрживог развоја,

¹ Агенда 2030 је усвојена на самиту Уједињених нација одржаном 2015. године и представља јединствену стратегију која подразумева мобилизацију ресурса свих држава како би били остварени циљеви до 2030. Агенду чини 17 циљева, и у оквиру њих 169 подциљева мерених уз помоћ 231 показатеља којима се дају смернице свим државама, које треба да их усвоје и прилагоде сопственим приоритетима. Циљеви одрживог развоја се спроводе не само на националном, већ и на регионалном и локалном нивоу, а прилагођавање глобалних циљева нижим нивоима планирања посматра се као „локализација циљева одрживог развоја“. Локализација се односи на то да локалне власти у процесу планирања подржавају циљеве одрживог развоја акцијама одоздо према горе и да заједно с представницима цивилног и приватног сектора локализују глобалне циљеве и стављају их у локални контекст, односно интегришу у планове развоја своје локалне заједнице.

међу главним приоритетима су решавање проблема најосетљивијих и најугроженијих група, јачање економије, искорењивање сиромаштва, квалитетније образовање, питање младих, родна равноправност и оснаживање положаја жена, здрава животна средина и јачање институција, као и улагање максималних напора у области унапређења поштовања људских права и владавине права.

С обзиром на то да План развоја представља документ развојног планирања најширег обухвата и највишег значаја за Град, он представља основ за израду докумената јавних политика и осталих планских докумената Града Новог Сада. Конципиран је тако да се њиме дефинише најефикаснији модел креирања и наставка координације развојних политика и мера које треба да доведу до даљег унапређења друштвеног, економског и животног стандарда свих становника Града. Такође, заснован је на објективним проценама стања и ресурса у локалној заједници, затим на проценама реалних могућности, уз пуно уважавање надлежности и ингеренција града Новог Сада, као и на партиципативном приступу, односно свеобухватним консултацијама са свим заинтересованим странама на локалном нивоу.

Основ за израду Плана развоја била су темељна истраживања и анализа постојећег стања, а заснован је на широком консензусу свих релевантних актера и заинтересованих страна на локалном нивоу (јавни сектор, представници привреде, грађани, невладине и непрофитне организације). Најбоља гаранција за добро сагледавање жељене позиције града Новог Сада на крају 2030. године јесте поштовање начела партиципативности у изради Плана развоја, односно у процесу планирања будућег развоја, дефинисања развојних праваца, приоритетних циљева и мера за њихово остваривање, у који су били укључени како грађани, тако и представници привреде и локалног јавног сектора. Координациони тим је уз подршку Канцеларије за локални економски развој координирао процесом израде Плана развоја, а за директну израду документа биле су задужене четири тематске радне групе (економски развој, друштвени развој, урбани развој и заштита животне средине и добра управа). У изради Плана развоја учествовали су представници јавног сектора, привредног сектора, одборничких група у Скупштини Града Новог Сада, удружења грађана, представници релевантних републичких и покрајинских институција, као и других институција и организација од значаја за развој Града Новог Сада. Такође, спроведене су и консултације са заинтересованим грађанима и привредним субјектима путем анкетирања.

Административну подршку процесу израде Плана развоја пружила је Канцеларија за локални економски развој, а План развоја је израђен уз финансијску подршку Покрајинског секретаријата за регионални развој, међурегионалну сарадњу и локалну самоуправу и уз методолошку подршку Републичког секретаријата за јавне политике.

Спроведена свеобухватна анализа постојећег стања била је предуслов за наредни корак – дефинисање визије, приоритетних циљева и мера.

Визија, која представља изјаву о жељеном стању у будућности, добијена је процесом консултација на састанцима Координационог тима. Она је дефинисана тако да с једне стране буде концизна, инспиративна и амбициозна, али и достижна и корисна за следећи корак, а то је дефинисање приоритетних циљева развоја.

Приоритетни циљеви су пројекције жељеног стања које доприносе остварењу визије, а постижу се спровођењем мера, односно групе мера, при чему се свака мера, односно група мера, обавезно везује за конкретан посебан циљ. Приоритетни циљеви се утврђени тако да буду специфични, мерљиви, достижни, реалистични и временски одређени, а на нивоу сваког циља дефинисани су показатељи исхода. Такође, направљена је веза са Циљевима одрживог развоја, односно урађена је локализација циљева и индикатора циљева одрживог развоја.

Мере представљају активности чије се предузимање планира ради остварења приоритетних циљева, односно достизања постављене визије. Оне могу бити различите по својој врсти и начину деловања, а за остварење постављеног циља потребна је реализација једне или више мера, које могу бити међусобно условљене и повезане. У кратком опису мера одређен је очекивани временски рок за остваривање мера, као и одговорна страна за спровођење мера. Такође, утврђени су и очекивани извори за финансирање мера, где је то било могуће.

Дефинисање оквира за спровођење Плана развоја, праћење, евалуацију и извештавање, са структуром одговорности, био је завршни корак у изради документа који се састоји у дефинисању активности и одређивању одговорности за спровођење Плана развоја. Оно укључује процесе праћења спровођења, извештавање о процесу спровођења и оцену спровођења Плана развоја.

2. ПРЕГЛЕД И АНАЛИЗА ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА И РАЗВОЈНА ПОЗИЦИЈА ГРАДА НОВОГ САДА – СУМАРНИ ПРИКАЗ

Град Нови Сад је главни административни центар Аутономне Покрајине Војводине и седиште Јужнобачког округа. Припада групи подунавских градова.

Као другом по величини граду у Републици Србији, у њему су лоциране значајне научне, развојно-истраживачке и стручне организације за подстицање развоја и снажан производни капацитети индустрије и пословних услуга. У њему су се развиле установе високог образовања, здравствене установе врхунске медицине и специјализованих услуга, установе из области културе и социјалне заштите.

Захваљујући свом географском положају, на раскрсници важних међународних путева, Град Нови Сад има велики потенцијал за развој као макрорегионални центар у оквиру ширег гравитационог подручја.

За развој привреде у Новом Саду највећи простори планирани су у радним зонама (око 1.100 ha). Оне су сконцентрисане у северном делу града, око Канала ДТД. Постоји укупно шест радних зона – пет у бачком делу града (радне зоне од I до IV и Радна зона „Римски шанчеви“), те једна у Петроварадину (Радна зона Исток). Радна зона Запад је због свог положаја и значајног стамбеног окружења пренамењена у пословање на улазним правцима. У овој зони очекују се просторне и садржајне трансформације због положаја зоне у граду и близине стамбених садржаја и нових општеградских центара. На слободним површинама планира се развој делатности терцијарног и кварталног сектора. Док се у радним зонама реализују привредни садржаји секундарног и терцијарног сектора, у зонама пословања на улазним правцима реализација обухвата терцијарни сектор и производно занатство ограниченог капацитета. Зона пословања уз ауто-пут А1 представља значајан капацитет за привођење намени и опремање простора инфраструктуром.

ПОСЛОВАЊЕ

- ПОСЛОВНЕ АКТИВНОСТИ У РАДНИМ ЗОНАМА
- ПОСЛОВНЕ АКТИВНОСТИ НА УЛАЗНИМ ПРАВЦИМА
- РЕГИОНО-ТРАНСПОРТНИ ЦЕНТАР

..... ОБУХВАТ РАДНИХ ЗОНА

Поред пословних садржаја у оквиру Града, постоје капацитети за привредне делатности и у околним насељима. Највећи развојни потенцијал поседује насеље Каћ, где већ постоје реализовани привредни садржаји, односно послује велики број компанија, али потенцијал за даљи развој поседују и насеља Футог, Ветерник, Руменка, Кисач и Ковиљ.

Друштвено-економски развој Града Новог Сада у претходној деценији карактерише стабилан привредни раст, континуирано спровођење економских реформи и раст животног стандарда. Највећи макроекономски стабилизатор у протеклом периоду био је континуиран прилив страних директних инвестиција (СДИ), што је, између осталог, условило раст просечних нето зарада, значајно смањење незапослености, а самим тим и повећање броја запослених.

У периоду од 2015. до 2022. године раст просечних нето зарада износио је 76,81%.

Просечне зараде у Новом Саду, 2015–2022. година

	Јед. мере	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Просечне зараде без пореза и доприноса	РСД	50.441	52.799	54.357	54.075	60.466	67.957	75.773	88.932
Просечне зараде са порезом и доприносом	РСД	69.224	72.538	74.720	74.846	83.433	93.766	104.290	122.396

Извор: Републички завод за статистику Србије

Број незапослених на територији Града Новог Сада смањен је за чак 56,62%.

Структура незапослених лица, 2015–2022. година

	Јед. мере	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Мужкарци	Број	11.714	9.520	7.362	6.326	5.562	5.047	5.164	4.568
Жене	Број	14.692	11.981	9.412	8.282	8.370	7.967	7.806	6.888
Укупно	Број	26.406	21.501	16.774	14.608	13.932	13.014	12.970	11.456

Извор: Национална служба за запошљавање

Регистрована стопа незапослености бележи пад са 17,3% на 6,5%. У исто време, незапосленост је значајно нижа у односу на нивое округа, Покрајине и Републике.

Регистрована стопа незапослености, 2015–2022. година

	Јед. мере	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Нови Сад	%	17,3	13,6	10,9	9,3	8,9	7,9	7,6	6,5
Јужнобачки округ	%	23,4	20,4	17,4	15,2	13,8	12,3	11,9	10,6
АП Војводина	%	26,4	23,8	20,8	17,9	16,3	15,3	14,7	13,1
Република Србија	%	27,9	25,8	23,5	21,1	19,7	18,4	17,7	15,8

Извор: Национална служба за запошљавање

Посматрајући период од 2015. године до 2022. године, уочава се тренд раста укупног годишњег просека регистроване запослености, што је карактеристично и за нивое АП Војводине и Републике Србије. Број запослених на територији Града Новог Сада порастао је за 24,80%.

Број запослених у Граду Новом Саду, 2015–2022. година

	Јединица мере	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Правна лица	Број	116.026	116.496	119.678	124.685	125.869	132.498	138.307	141.401
Предузетници	Број	17.999	20.228	21.904	24.116	25.651	25.578	26.311	26.577
Индивидуални пољопривредници	Број	1.033	887	838	777	711	664	616	578
Укупно	Број	135.058	137.611	142.420	149.578	152.231	158.740	165.234	168.556
Број запослених као % укупног становништва	%	38,48	38,92	39,99	41,71	42,18	43,77	45,42	45,68

Извор: Републички завод за статистику Србије

У структури запослених највеће процентуално учешће имају сектори: трговина на велико и мало и поправка моторних возила, прерађивачка индустрија, образовање и здравствена и социјална заштита. Када говоримо о категорији теже запошљивих лица, социјално предузетништво представља значајну развојну могућност за њихово ангажовање.

Град Нови Сад спада у индустријски најразвијенија подручја у Републици Србији, са степеном развијености прве групе. Остварује ниво бруто домаћег производа по глави становника који је већи од републичког просека, али имајући у виду ресурсе којима Град располаже, превасходно у области прерађивачке индустрије, има још пуно простора за унапређење економског и индустријског развоја.

Пољопривредници у Граду Новом Саду имају сличне проблеме као и пољопривредници на подручју целе Републике Србије: уситњеност поседа, низак ниво знања и вештина пољопривредних произвођача у области нових технологија пољопривредне производње, али и огроман потенцијал за развој органске и контролисане производње, као и сточарства и пчеларства.

У периоду од 2015. до 2022. године раст броја активних регистрованих пољопривредних газдинстава износио је 67,48%.

Основни подаци о сектору пољопривредне производње

	Јединица мере	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Број активних регистрованих пољопривредних газдинстава	Број	4.231	4.385	6.293	6.031	6.045	6.240	7.081	7.086
Број активних привредних друштава	Број	259	259	253	265	245	257	266	265
Број активних предузетника	Број	64	71	74	82	75	80	90	95

Извор: Управа за пољопривредно земљиште и Агенција за привредне регистре

Анализирајући тржиште рада на територији Града Новог Сада, основна дефицитарност исказује се код информатичких занимања са високом школском спремом. У периоду од 2015. до 2022. године број активних привредних субјеката у сектору Информационо-комуникационих технологија порастао је за 165,52%, а извоз по основу рачунарских услуга повезаних са софтвером за 459,77%. Овакав тренд раста очекује се и у наредном периоду.

Извоз по основу рачунарских услуга повезаних са софтвером

	Јединица мере	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Извоз ИТ услуга	Мил. ЕУР	70,1	108,7	172,8	260,9	320,1	216,2	286,4	392,4

Извор: Народна банка Србије

Повољна околност за Град Нови Сад је континуирана сарадња привреде и образовних и научних институција, стварањем предузетничког амбијента за бржи развој иновација и *start-up* екосистема, примене принципа „паметног града“ (*Smart City*), која обезбеђује довољан број образованих младих људи за задовољење потреба тржишта рада.

Позитиван имиџ Града Новог Сада и титуле: Омладинска престоница Европе 2019. године, најкреативнија туристичка дестинација за 2021. годину у региону југоисточне Европе и Европска престоница културе 2022. године, представљају додатну везу између културе и туризма и основу за будући раст и развој Града Новог Сада.

Према резултатима последњег пописа становништва, који је спроведен 2022. године, Град Нови Сад је имао 368.967 становника. У односу на претходни попис становништва из 2011. године, број становника Града Новог Сада порастао је за 8%. Активности Града Новог Сада, како би се овај проценат у наредном периоду учинио вишим, огледа се у започетим процесима унапређења популационе политике реализацијом низа мера пронаталитетне политике, јачања система здравствене подршке и обезбеђења приступачне и свеобухватне социјалне сигурности становништва.

Континуирани раст броја становника у последњој деценији, појединачно највећи у односу на друге градове и општине у Републици Србији, позитивно се одражава на грађевинску активност у Новом Саду. Посматрајући период од 2015. године до 2022. године, број издатих грађевинских дозвола порастао је за 284,69%, док је број изграђених станова порастао чак за 530,78%

Грађевинске дозволе, промет непокретности и број изграђених станова

	Јед. мере	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Укупна вредност изведених грађевинских радова	000 РСД	13.219.432	18.161.068	20.655.292	27.151.665	28.325.741	30.237.577	40.355.128	50.210.734
Укупан број издатих грађевинских дозвола	Број	529	834	1.249	1.353	1.355	1.424	1.753	2.035
Број изграђених станова	Број	705	1.291	2.440	2.515	3.282	4.130	4.795	4.447
Број изграђених станова на 1000 становника	Број	2,0	3,6	6,8	7,0	9,1	11,4	13,2	12,0

Извор: Републички завод за статистику

Буџет Града Новог Сада у посматраном периоду је стабилан, са израженим трендом раста, тако да је остварење прихода и примања у 2022. години у односу на 2015. годину готово удвостручено (раст за 93,07%). Тај тренд је још израженији када се

посматра расходна страна буџета, односно извршење расхода и издатака (раст за 99%). Све ово је допринело повећању квалитета живота у Граду, превасходно реализацијом бројних инвестиција, али и унапређењем комуналног система Града, повећаним улагањем у образовање, здравство, културу, спорт, као и остваривањем већих права грађана у области социјалне и дечије заштите. Дакле, реализацијом бројних капиталних пројеката створена је чврста основа да се и у наредном периоду настави са снажним инвестиционим циклусом, односно да се наставе улагања у развој инфраструктуре и јавне услуге у циљу задовољења потреба растућег броја становника.

Остварење буџета Града Новог Сада, 2015–2022. година

	Јед. мере	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Остварење буџета Града Новог Сада	хиљаде РСД	20.977.055	23.931.732	25.376.162	29.190.994	29.948.583	30.437.930	34.008.603	40.501.430

Извор: Завршни рачуни буџета Града Новог Сада, 2015–2022. година

Извршење буџета Града Новог Сада, 2015–2022. година

	Јед. мере	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Извршени расходи и издаци буџета Града	хиљаде РСД	18.402.429	19.318.088	18.702.368	23.003.923	25.008.165	26.519.880	30.231.216	36.621.457

Извор: Завршни рачуни буџета Града Новог Сада, 2015–2022. година

Капитална потрошња Града Новог Сада, 2015–2022. година

	Јед. мере	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Капитална потрошња Града Новог Сада	хиљаде РСД	5.602.816	6.882.156	5.804.180	7.780.147	8.149.021	8.481.641	9.506.837	12.131.400

Извор: Завршни рачуни буџета Града Новог Сада, 2015–2022. година

Напомена: Капитална потрошња Града Новог Сада обухвата: издатке за нефинансијску имовину (класа 5), капиталне субвенције (конто 4512), капиталне трансфере (конто 4632), капиталне дотације (конто 4642) и остале капиталне дотације и трансфере (конто 4652).

Комунални сектор је веома добро развијен на територији Града Новог Сада. Због интензивне стамбене изградње у Новом Саду и насељеним местима како колективног тако и индивидуалног становања, повећава се број потрошача који се легално прикључују на систем водоснабдевања и систем одвођења отпадних вода. Тренутна стопа прикључења на водоводни систем износи око 95%, а на канализациони систем око 90%. Један од проблема везаних за систем водоснабдевања јесу нелегални прикључци и губици у мрежи, што ће се у наредном периоду, са свим активностима које се реализују, свести на минимум.

Канализациони систем подручја Града Новог Сада, за разлику од водоводног система, није физички јединствен систем, чему су разлог топографски и хидрографски услови на простору који покрива. Град Нови Сад је усвојио концепт са Централним пречистачем отпадних вода и још пет малих пречистача у приградским насељима на рубовима система, који се не повезују на централни. Изграђена су четири од пет малих пречистача, а то су Ковиљ, Руменка, Степановићево и Бегеч. Остаје још да се изгради пречистач на Ченеју, чија је реализација предвиђена пројектом Чиста Србија, који је у току, па се стога и изградња овог пречистача очекује у наредном скором периоду. Такође, Централни пречистач отпадних вода је предвиђен пројектом Чиста Србија, а његова изградња ће бити финансирана из средства буџета Републике Србије.

Услугом сакупљања комуналног отпада обухваћено је 100% домаћинстава. Изградња регионалног центра за управљање отпадом започела је израдом техничке документације за управљање отпадом за Град Нови Сад и општине Бачка Паланка, Бачки Петровац, Беочин, Жабал, Србобран, Темерин и Врбас, а у циљу успостављања регионалног система и управљања отпадом. У циљу успостављања одрживог система за управљање отпадом на територији Града Новог Сада, а у складу са Регионалним планом управљања отпадом за Град Нови Сад и општине Бачка Паланка, Бачки Петровац, Беочин, Жабал, Србобран, Темерин и Врбас, за период 2019–2028. године², Локалним планом управљања отпадом за Град Нови Сад за период 2023–2032. године³ и утврђеним мерама, активностима и роковима у Акционом плану за имплементацију плана управљања отпадом, Град Нови Сад је започео активности на увођењу примарне и секундарне сепарације, и то постављањем посуда за сакупљање рециклабила (папир, стакло, ПЕТ) у колективном типу становања, а очекује се и успостављање рециклажног дворишта. Такође, за рециклажу грађевинског отпада израђена је пројектно-техничка документација и планирана је изградња постројења током 2023. и 2024. године.

У циљу задовољења потреба грађана, Град Нови Сад посебно води бригу о производњи, дистрибуцији и снабдевању топлотном енергијом. Систем даљинског грејања у Новом Саду покрива 76% територије Града, односно снабдева топлотном енергијом 109.700 станова и пословних простора или преко 7.000.000 m² грејне површине, односно укупно 922 MW топлотног конзума. Укупна ефикасност система даљинског грејања у Новом Саду у последњих пет година је на нивоу од 89%. Према подацима Светске банке по индикатору продуктивности – количини испоручене енергије по једном запосленом (3,1 GWh/запосленом), Новосадска топлана спада међу најпродуктивније европске компаније за даљинско грејање.

Град Нови Сад је унапређење стања животне средине препознао као један од важних сегмената за побољшање квалитета живота грађана Новог Сада. У складу са тим, посебна пажња обраћа се на праћење стања животне средине кроз мониторинг квалитета ваздуха, аерополена, нивоа буке, површинских вода и земљишта.

У циљу ефикасног управљања квалитетом ваздуха на територији Града Новог Сада успостављен је јединствен функционални систем праћења и контроле степена загађења ваздуха (мониторинг квалитета ваздуха). Систем праћења квалитета ваздуха конципиран је на основу стручне анализе, у складу са којом се мониторинг квалитета ваздуха врши на две аутоматске мерне станице у оквиру Републичке мреже, једној аутоматској мерној станици у надлежности Покрајине и пет мерних станица у надлежности Града Новог Сада.

У циљу унапређења квалитета ваздуха, а на основу оцене стања квалитета ваздуха у Новом Саду, донет је План квалитета ваздуха у оквиру којег су обухваћене све главне загађујуће материје и главни извори загађивања који утичу на стање квалитета ваздуха, и предложене су мере и активности за унапређење и побољшање

² „Службени лист Града Новог Сада“, број 29/20

³ „Службени лист Града Новог Сада“, број 21/23

квалитета ваздуха. Даљи развој система мониторинга квалитета ваздуха препознат је кроз унапређење и оптимизацију мреже мерних места у надлежности Града.

Када говоримо о принципу доброг управљања мерено „индексом добре управе“, Град Нови Сад је оцењен „изнад просека“, али ће се у наредном периоду ова област и даље унапређивати, и то у делу унапређења транспарентности и партиципације.

Град Нови Сад ће у наредном периоду реализовати активности на усклађивању са документима јавних политика на националном и покрајинском нивоу и кључним међународним иницијативама као што су Циљеви одрживог развоја Агенде 2030 и Зелена агенда за Западни Балкан.

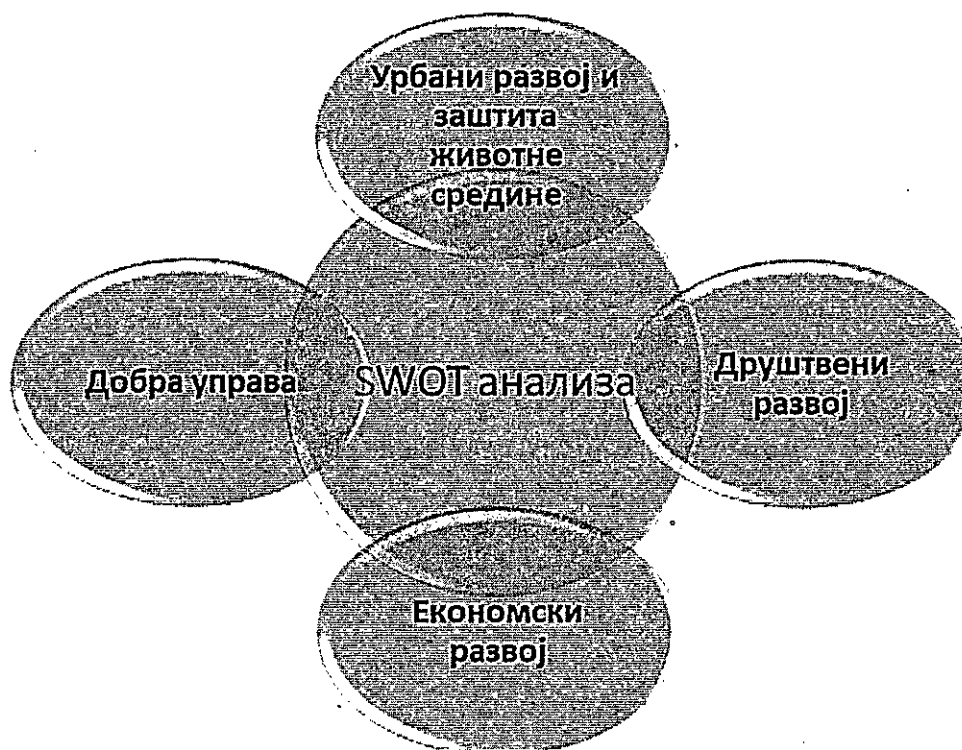
2.1. SWOT АНАЛИЗА

SWOT анализа је методолошки алат који је коришћен приликом самопроцене, односно одређивања конкурентске позиције локалне заједнице, и представљао је основ за одређивање приоритетних циљева. Фактори који утичу на развој Града могу бити интерни и екстерни. Интерни фактори су они на које локална заједница може да утиче, а то су *снаге* и *слабости*, док су екстерни фактори они на које локална заједница не може да утиче, а то су *шансе* и *претње*.

Посматрајући свеобухватно елементе SWOT анализе, *снаге* су фактори који Граду дају предност, док су *слабости* фактори који стварају препреке у развоју. *Шансе* представљају екстерне прилике које треба препознати и искористити, док *претње* представљају негативне екстерне факторе које треба неутралисати, односно њихов утицај минимизирати.

Области које су обухваћене SWOT анализом

SWOT анализа за област урбани развој и заштита животне средине

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> • Центар функционалног урбаног подручја од међународног значаја • Развијена комунална, саобраћајна и енергетска инфраструктура • Снажна финансијска позиција Града • Развијен систем даљинског грејања • Постајање локација за brownfield, greenfield и greyfield инвестиције • Стручни капацитети, високообразовани кадар и сарадња са високотехнолошким научним институцијама • Постојање планске документације, анализа и студија за унапређење одређених области • Систематски уређено управљање грађевинским земљиштем и постојање Каталога локација • Програм заштите животне средине Града, Стратегију развоја зелених простора Града 2015–2030, План квалитета ваздуха у агломерацији „Нови Сад“ 2022–2026. године и подршка локалне заједнице за зелену агенду и очување и развој зелених површина • Непостојање великих индустријских загађивача • Постојање Локалне Агенције за енергетику са успостављеним системом енергетског менаџмента • Повољна пословна клима која доприноси доласку инвеститора из ширег окружења • Високо и растуће учешће бициклиста у саобраћају (>10%) и проактивна бициклистичка заједница • Лидер у Србији по питању иновирања и развоја бициклистичке инфраструктуре и афирмисања бициклирања као облика транспорта • Систем за изнајмљивање бицикала – НС бајк 	<ul style="list-style-type: none"> • Недовољна искоришћеност девастираних и запуштених урбаних подручја • Недовољно пречишћавање отпадних вода • Недостатак паркинг-места и висок степен моторизације • Недовољна свест о значају органске пољопривреде за живот и здравље, односно недовољно знања произвођача о њеним економским предностима • Недостатак капацитета за третман отпада у циљу смањења количине отпада који се одлаже у складу са савременим принципима управљања отпадом – недовољно развијена сепарација отпада • Неједнако развијен систем јавне расвете и сигнализације на територији Града • Раст броја моторних возила и недостатак стимулативних мера • Недовољна разгранатост мреже бициклистичких стаза у градским и приградским насељима и недостатак бициклистичких стаза на мостовима • Недовољно развијени заливни система зелених површина
ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ
<ul style="list-style-type: none"> • Повољан географски положај (коридор X, близина коридора IX, коридор VII, Еуровело 6 – бициклистичка рута, близина аеродрома) • Република Србија – кандидат за 	<ul style="list-style-type: none"> • Непогоде, природне катастрофе и климатске промене • Раст цена енергената и енергије • Загађење животне средине • Повећана моторизација и негативан утицај на животну средину

<p>Европску унију, доступност фондова Европске уније</p> <ul style="list-style-type: none"> • Усклађивање прописа у области комуналних услуга са прописима Европске уније • Сарадња са другим градовима и општинама • Сарадња са научним институцијама ради унапређења пословања • Партнерство јавног и приватног сектора • Енергетска ефикасност и веће коришћење обновљиве енергије, пре свих соларне, биомасе, геотермалне, хидроенергија (Град Нови Сад у просеку има око 2.100 сунчаних часова годишње, Град лежи на термалним водама, потенцијал за изградњу хидроелектране) • Издавање енергетских пасоша • Утврђивање финансијских и других подстицаја за реализацију пројеката енергетске ефикасности и употребе обновљивих извора енергије • Нови Сад као лидер у информационо-комуникационим технологијама у Републици Србији и укључивање Града у мрежу паметних градова • Чланство Града Новог Сада у мрежи градова и региона за бициклисте, при Европској федерацији бициклиста и Међународна бициклистичка Еуровело 6 руте • Атрактивна локација за одржавање међународних бициклистичких догађаја • Развој органске и контролисане пољопривредне производње • Увођење регионалног система управљања отпадом уз претходну селекцију и рециклажу • Увођење стандарда Европске уније којима се обезбеђује квалитет животне средине • Стимулација еко-изградње и еко-индивидуалног превоза • Подршка министарства за спровођење мера и унапређења животне средине • Учешће на сајмовима екологије и промоција значаја животне средине и употребе обновљивих извора енергије • Употреба добијеног компоста за одржавање градског зеленила и уштеда трошкова одлагања отпада на депонију • Унапређење ГИС система (географски информациони систем) и унапређење система видео-надзора Града 	<ul style="list-style-type: none"> • Негативан утицај светске енергетске и економске кризе на унапређење енергетске ефикасности • Поремећаји на светским тржиштима и/или прекид ланаца снабдевања, што отежава набавку опреме за комунални сектор. • Неравнотежа између економског раста и очувања природне и културне баштине • Раст привредних активности које доприносе загађењу животне средине • Нерационална потрошња енергије • Настанак дивљих депонија • Информациона безбедност Града Новог Сада
---	---

SWOT анализа за област друштвени развој

СНАБЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> • Административни, привредни, туристички, трговачки, здравствени, културни, образовни и спортски центар • Постојање Стратегије развоја културе Града Новог Сада 2016–2026. и стратешких планова за све установе културе за период 2020–2024. • Значајан број установа културе чији је оснивач Град и постојање великог броја установа културе чији су оснивачи виши нивои власти и ванинституционални субјекти • Престоница културе, богата културна традиција и мултикултуралност, богата продукција, фестивалски град • Унапређење постојећих и отварање нових објеката културе • Културно наслеђе Новог Сада је велики потенцијал Града, заједно са Петроварадинском тврђавом и Подграђем, који представљају јединствен комплекс културног наслеђа на територији Републике Србије • Обезбеђеност бесплатног боравка деце у предшколским установама и регресирање боравка деце у приватним предшколским установама • Широка библиотечка мрежа, доступност грађе и информација, са значајним бројем корисника и великим бројем сарадника, као и богатом издавачком продукцијом • Доступна и приступачна примарна здравствена заштита са добро развијеном мрежом здравствених установа • Развијена мрежа здравствених установа терцијарног нивоа које су истовремено и наставна база Медицинског факултета Универзитета у Новом Саду • Бројни програми и пројекти из области здравства који се континуирано спроводе са циљем промоције здравља, превенције и сузбијања болести, развијен цивилни сектор и укљученост здравствених установа у превентивне активности 	<ul style="list-style-type: none"> • Непостојање Стратегије културног туризма и недовољна повезаност културе и ресора туризма • Недостатак радних простора за независну уметничку продукцију креативних индустрија – радионице, атељеи, технички студији, коворкинг простори • Непостојање заједничког библиотечког информационог система и узајамне каталогизације, системског решења за набавку и позајмицу е-књига и дигитализацију • Недовољан број здравствених радника у здравственим установама • Недовољна међусекторска сарадња са аспекта унапређења спорта • Недовољано развијена спортска инфраструктуре за поједине спортове и неравномерна покривеност

<ul style="list-style-type: none"> • Град Нови Сад члан Европске мреже здравих градова Светске здравствене организације • Развијен систем социјалне и дечије заштите и добра сарадња са вишим нивоима власти, градовима побратимима и невладиним организацијама • Добра међусекторска сарадња у области социјалне и дечије заштите на нивоу Града (сарадња здравственог, образовног, правосудног система, система социјалне заштите, полиције и сл.) и добра сарадња установа са Градом • Иновативне услуге социјалне и дечије заштите прилагођене потребама корисника и континуирано пружање услуга од рођења до касне старосне доби деци и омладини са сметњама у развоју и одраслима и старијим корисницима са тешкоћама • Развијена спортска инфраструктура са значајним бројем спортских клубова • Подршка спортским организацијама и Одржив систем омладинске политике и поуздано партнерство Града Новог Сада и локалног омладинског цивилног сектора 	
ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ
<ul style="list-style-type: none"> • Европске интеграције, доступност фондова и пројеката које финансира Европска унија и други донатори • Регионално повезивање са сродним културно-историјским и образовним институцијама и сарадња са градовима из Европске мреже здравих градова • Unesco мрежа креативних градова уз материјалну и нематеријалну баштину • Појачано интересовање за електронско пословање и дигитализацију на државном нивоу шанса је за стандардизацију процеса дигитализације у установама културе • Оснивање Савета за креативне индустрије и веће интересовање младих за волонтирање у култури • Универзитетски град са око 50.000 студената, уз доступност великог броја образовних институција и широку покривеност територије Града 	<ul style="list-style-type: none"> • Законски није решено питање евалуације пројеката у култури од стране екстерних евалуатора • Недовољна усклађеност постојећих профила образовања у образовном систему са потребама тржишта рада и привреде • Преоријентисање страних донатора, у области социјалних услуга, на друге земље са већим потребама • Криза узрокована пандемијом и геополитичким тензијама • Одсуство породичне бриге и старања, пораст броја оболелих од деменције и других менталних сметњи, као и други проблеми у породици који захтевају интервенцију система • Пораст броја корисника здравствене и социјалне заштите и веће потребе за овим услугама

- Доступност домског смештаја за све образовне категорије ђака и студената из ванградских средина
- Увођење нових профила образовања у образовни систем, у складу са потребама тржишта рада
- Универзитет извор добрих идеја, иновација, креативности како у професионалном тако и у хуманистичком смислу и трансфер знања ка широј друштвеној заједници
- Увођење нових видова јавно–приватних партнерстава
- Проширење капацитета установа социјалне заштите за пружање услуга социјалне заштите на нивоу Града
- Повољна конфигурација територије Града за реализацију стратегије приступачности за кретање особа са инвалидитетом
- Унапређење и развој постојећих услуга социјалне заштите и увођење нових
- Образовна и социјална инклузија деце и младих са сметњама у развоју и одраслих и старијих корисника са тешкоћама
- Инфо центар о доступности услугама из области социјалне и дечије заштите
- Могућност развоја услуга палијативног збрињавања и развој услуга предах смештаја за одрасле и старије
- Изграђена Ковид болница која има потенцијал да постане општа болница или преузме капацитете палијативне неге
- Организација значајних спортских манифестација
- Потенцијал у невладиним организацијама

SWOT анализа за област економски развој

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> • Административни, привредни, туристички, трговачки, здравствени, културни, образовни и спортски центар • Богати природни ресурси (расположиво пољопривредно земљиште, река Дунав, Фрушка гора, Ковилско-петроварадински рит, Бегечка јама, Рибарско острво) • Атрактивност и величина тржишта – највећи град у АП Војводини, други по величини у Републици Србији • Комунална опремљеност локација на главним инфраструктурним правцима • Доступност основног, средњег и високог образовања • Образована радна снага. Универзитетски центар, развијена мрежа високошколских установа са око 50.000 студената • Висока запосленост • Институционална подршка за развој пословања и радне снаге (подршка умрежавању, услуге научно-истраживачких центара) и ефикасни подстицаји и подршка запошљавању и samozapošljavanju • Седиште великог броја привредних субјеката и пољопривредних газдинстава • Развијен терцијарни сектор и мрежа трговинских ланаца • Дуга предузетничка традиција • Развијеност сектора информационих технологија, врло компетентна радна снага, снажан допринос извозу • Развијени различити облици туризма, јак идентитет Петроварадинске тврђаве, богато културно-историјско наслеђе • Висок степен и обухват наплате пореза уз снажну финансијску позицију и повољан кредитни рејтинг доприносе реализацији крупних капиталних инфраструктурних пројеката • Снажан развој грађевинског сектора и значајне површине пословних простора и производних хала у власништву Града које могу бити предмет закупа 	<ul style="list-style-type: none"> • Нешто нижи ниво конкурентности малих и средњих предузећа • Неусклађеност понуде и тражње браунфилд локација и квалитетних пословних простора (канцеларијских, индустријских, логистичких) • Низак ниво знања и вештина пољопривредних произвођача у области нових технологија пољопривредне производње, законитости и трендова тржишта, недовољна информисаност, повезаност и организованост примарних пољопривредних произвођача • Неповољна старосна структура пољопривредних произвођача

ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ
<ul style="list-style-type: none"> • Погољан географски положај (коридор X, близина коридора IX, коридор VII са два међународна пристана, Еуровело 6 – бициклическа рута, близина аеродрома) • Република Србија – кандидат за Европску унију, доступност фондова и пројеката Европске уније • Сарадња са другим градовима и општинама и градовима побратимима • Укључивање Универзитета у привредне токове • Споразуми о слободној трговини и постојање Слободне зоне • Интерес доласка страних инвеститора • Партнерство јавног и приватног сектора и потенцијал за сарадњу на изградњи и уређењу пословних зона • Слободан простор за привредни развој у постојећим радним зонама • Стратешко опредељење на националном нивоу ка развоју малих и средњих предузећа (МСП), економији знања и информатичком друштву • Подршка и подстицаји стартап предузећима • Развој политике кластера • Сарадња и заједничко планирање јавних институција са привредним и цивилним сектором • Развој индустрије информационих, високих технологија и креативне индустрије • Повећање броја студената информационих технологија • Повећање енергетске ефикасности и већа употреба обновљивих извора енергије • Органска производња и производи са заштићеним географским пореклом • Развој женског предузетништва и иновационог женског предузетништва • Закон о социјалном предузетништву • Развој ваздушног саобраћаја – аеродром Ченеј • Постојање Новосадског омладинског форума је важан ресурс у процесу смањења незапослености међу младима са територије Града Новог Сада 	<ul style="list-style-type: none"> • Геополитички изазови • Климатске промене, пандемије, елементарне непогоде • Уситњеност поседа • Инфлациони притисци и раст каматних стопа

SWOT анализа за област добра управа

СНАБЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> • Постојање кључних докумената јавних политика и развојног планирања • Постојање институционаног оквира за управљање развојем • Одговорно управљање јавним ресурсима • Успостављен механизам за утврђивање одговорности функционера и јавних службеника • Високообразовани запослени са значајним радним искуством у Градским управама • Развијена мрежа електронских комуникација – развијена оптичка инфраструктура у власништву Града • Снажна финансијска позиција, повољан кредитни рејтинг и простор за финансирање капиталних расхода • Заштита људских и мањинских права и слобода • Заштита и унапређење права националних мањина и неговање националног идентитета • Унапређење родне равноправности • Значајна подршка организацијама цивилног друштва 	<ul style="list-style-type: none"> • Просторна удаљеност објеката које користи Градска управа • Непостојање јединственог софтверског система прилагођеног потребама корисника • Недовољна мотивисаност и информисаност грађана за учешће у процесима формулисања јавних политика и доношења одлука
ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ
<ul style="list-style-type: none"> • Међурегионална, међуопштинска сарадња и донаторски програми и пројекти • Smart City стратегија • Усвајање достигнућа савремене администрације из земаља региона и Европске уније • Е-писарница и јединствено управно место са извештавањем о току предмета • Приступ Сервисној магистрали • Механизам отвореног парламента и непосредно учешће грађана у његовом раду • Унапређење сарадње између јавног и приватног сектора • Формирана канцеларија за сарадњу са цивилним друштвом, повећање капацитета цивилног друштва и њихов допринос • Анализа потреба осетљивих група 	<ul style="list-style-type: none"> • Одлив квалитетних кадрова из области информационо-комуникационих технологија (ИКТ) • Управљање ризицима природне катастрофе • Информациона безбедност Града Новог Сада

3. ВИЗИЈА

Нови Сад један је од најразвијенијих градова у југоисточној Европи, богат културом, традицијом и урбаним садржајима, препознат као веома погодно и подстицајно место за живот, рад и инвестирање.

Град приступачних и солидарних људи који уважавају различитости и тако чине да се у Новом Саду сви осећају добродошлим.

Елементи визије као приоритети развоја:

- Ефикасан административни центар Војводине са електронском локалном управом;
- Урбанистички и комунално уређен, саобраћајно добро повезан;
- Паметан град, који подстиче и подржава развој привреде и друштва, поштујући принципе одрживог развоја, заштите животне средине и бриге о људима;
- Модеран образовни, универзитетски и научно-истраживачки центар региона и извор економије и знања;
- Лидер у сектору информационих технологија, развоја здраве хране и еко-сектора, дистрибуције и логистике;
- Културно, туристичко, сајамско и здравствено средиште региона.

4. ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉЕВИ РАЗВОЈА И МЕРЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПЛАНА РАЗВОЈА ГРАДА НОВОГ САДА ЗА ПЕРИОД 2023–2030. ГОДИНЕ

Након опсежне анализе постојећег стања и дефинисања жељене визије развоја, приступило се дефинисању приоритетних циљева и мера за спровођење Плана развоја Града Новог Сада за период 2023–2030. године.

Уравнотежен и одржив друштвено-економски развој Града Новог Сада предвиђен је унутар четири приоритетна циља:

- „ПАМЕТАН ГРАД“ – Јачање отпорности кроз концепт комунално уређеног и „паметног града“
- ЛЈУДСКИ ПОТЕНЦИЈАЛ – Изградња потенцијала за развој кроз јачање људских ресурса
- ОДРЖИВА ЕКОНОМИЈА – Привреда заснована на иновацијама и знању
- ДОБРА УПРАВА – Инклузивна и приступачна управа доступна свим грађанима

4.1. ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 1: ПАМЕТАН ГРАД – ЈАЧАЊЕ ОТПОРНОСТИ КРОЗ КОНЦЕПТ КОМУНАЛНО УРЕЂЕНОГ И „ПАМЕТНОГ ГРАДА“

Примена концепта „паметног града“ омогућиће ефикасније пружање јавних услуга, као што су управљање саобраћајем, управљање отпадом, уштеда енергије у различитим видовима потрошње, побољшање квалитета становања, побољшање праћења квалитета животне средине, развој „паметних“ услуга у различитим привредним делатностима, уз обезбеђивање доступности података свим заинтересованим корисницима.

„Паметним“ и одрживим развојем Града обезбедиће се бољи квалитет живота, већа социјална кохезија, безбедност грађана, здрава животна средина и одрживи економски развој.

Побољшање квалитета живота грађана постићи ће се путем „паметног“ урбаног планирања, којим треба да се унапреди квалитет јавних простора. У процесу планирања употребе простора препознају се потребе заједнице, истражују идеје, подстиче учешће у заједничком доношењу одлука, како би резултат урбаног дизајна био здраво окружење које побољшава благостање и приступ за сваког појединца.

У просторним и урбанистичким плановима ће бити планирано више зеленила, уз правилно одржавање постојећег, што ће допринети побољшању квалитета ваздуха, смањењу нивоа буке, очувању биодиверзитета, заштити од елементарних непогода и смањењу ефеката топлотних острва у урбаним деловима Града, смањењу потрошње енергије у објектима, естетском унапређењу отворених простора и друго.

Саобраћај ће се, као систем од виталног значаја за економски раст, побољшање квалитета живота и повећање одрживости заједнице, значајно унапређивати промовисањем и унапређењем еколошки прихватљивијих видова саобраћаја, као што су пешачки и бициклически саобраћај, подржан урбаним планирањем, како би се превазишли бројни изазови који постоје услед константног раста броја возила и све веће сложености свакодневних активности. Планирано је и решавање паркирања у Граду изградњом паркинг-гаража или гаража за јавно коришћење. Приоритет у реализацији је, свакако, завршетак изградње јавних гаража у улицама Модене и Владике Платона (Бановина), али и реализација нових гаража на локацијама на Тргу републике и на углу Успенске и Шафарикове улице, које су такође део Уговора о концесији. У наредном периоду планирана је и изградња гараже уз железничку станицу, на углу Улице Јосифа Руђанина и Пролаза Милоша Хаџића, али и на низ других локација.

Имајући у виду да се Град, својим географским положајем, налази на раскрсници важних међународних путева, на важној европској реци Дунав, која представља европски саобраћајни коридор E VII, на важном железничком правцу (Истамбул–Атина–Будимпешта), као и друмском правцу ауто-пута E-75, који представља европски саобраћајни коридор X, постојеће саобраћајне везе ће, реализацијом новог инфраструктурног коридора, тј. брзе саобраћајнице IB реда Нови Сад–Рума („Фрушкогорски коридор“), брзе пруге на правцу Београд–Будимпешта и новог моста преко Дунава у продужетку Булевара Европе, омогућити да се улога Новог Сада оствари и у ширем окружењу, тако што ће се Град развити у макрорегионални центар у оквиру ширег гравитационог подручја. На овај начин ће се привреда Града интегрисати у путну мрежу региона и обезбедити уравнотежен развој, дајући једнаке могућности (према стандардима ЕУ, ниједно подручје не сме да буде на удаљености већој од 50 километара, односно на дистанци која се не може савладати за 45 минута, до прикључка на ауто-пут или железничке станице брзих пруга).

Град се определио за „зелену“ транзицију у снабдевању и потрошњи енергије применом приступачнијих и здравијих начина производње и коришћења енергије кроз повећање енергетске ефикасности и повећање производње енергије из обновљивих

извора, како у јавном (производња топлотне енергије, јавна расвета, јавни објекти и др.), тако и у приватном сектору (првенствено објекти за становање).

Изазови с којима се Град суочава у вези са **снабдевањем чистом водом**, као најосетљивијим ресурсом на који утичу различити фактори, проузроковани су брзим развојем Града и растом броја становника. Додатни притисак на водне ресурсе последица је климатских промена, које ће у будућности бити све израженије. Због тога ће се надаље приоритетно развијати базна инфраструктурна решења, у виду проширења водоводног и канализационог система, као и смањења губитака у водоводној мрежи. Затим ће ти системи бити надограђивани напреднијим и „паметним“ решењима, ради постизања што рационалнијег коришћења овог ресурса. Осигураће се и ефикасан третман отпадних вода насталих у домаћинствима и привреди, чиме ће се створити услови за поновну употребу пречишћених вода, као и заштитити подземне и надземне воде и на ширем подручју од подручја које обухвата територија Града.

Добро **управљање свим врстама отпада** који настаје у домаћинствима и привредним делатностима на територији Града јесте потенцијал за паметан и одрживи развој кроз примену **циркуларне економије**, а то подразумева смањење количне генерисаног отпада и поновну употребу и рециклажу отпада. Наведено ће бити приоритет у успостављању система управљања отпадом, чиме ће се у значајној мери уштедети природни ресурси и смањити потрошња енергије.

Са све израженијим утицајем климатских промена, повећавају се и ризици од губитка и оштећења имовине, деградације животне средине, што може значајно да утиче на целокупан друштвени и економски развоја Града. Због тога је у фокусу будућег развоја Града повећање спремности на одговор и брз опоравак након **елементарних непогода** и катастрофа. Први корак у постизању адекватне заштите представља одговарајуће планирање коришћења земљишта и изградње, које ће узети у обзир све аспекте ризика мапиране у виду катастарa, а затим ће бити успостављен систем узбуњивања и заштите базиран на релевантним подацима. Велики проблем за безбедност грађана представљају напуштене животиње, што ће се првенствено решавати повећањем свести власника кућних љубимаца и грађана о добробити животиња уопште.

За постизање овог приоритетног циља, поред идентификованих приоритетних мера, Град ће израђивати и друге планске документе којима ће утврдити и друге мере у складу са својим надлежностима и прецизирати активности за спровођење кључних и других мера у складу са већ утврђеним приоритетима и опредељењем за развој „паметног града“.

Показатељ учинка на нивоу приоритетног циља 1	Јединица мере	Почетна вредност (базна година)	Циљна вредност (2030. година)	Извор провере
Потрошња примарне енергије *	GWh	1.420 (2022)	1.272	Енергетски биланси за производњу топлотне енергије за систем даљинског грејања, електричну енергију за ВиК, јавне објекте и јавно осветљење и енергију за јавни превоз.
Емисија CO ₂ **	tona	332.8335 (2022)	302.000	Енергетски биланси за производњу топлотне енергије за систем даљинског грејања, електричну енергију за ВиК, јавне објекте и јавно осветљење и енергију за јавни превоз.

Просечна потрошња топлотне енергије у јавним зградама	m ² /kWh god	141,55 (2021)	129,31	ИСЕМ – Информациони систем енергетског менаџмента за Град Нови Сад
Квалитет ваздуха на територији Града Новог Сада	класа	III класа (2021)	I класа	Годишњи извештај Агенције за заштиту животне средине о квалитету ваздуха

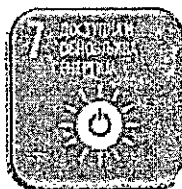
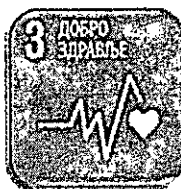
* Показатељ учинка обухвата потрошњу примарне енергије за производњу топлотне енергије за систем даљинског грејања, потрошњу електричне енергије за систем даљинског грејања, потрошњу електричне енергије за систем водовода и канализације, потрошњу електричне енергије у јавним објектима и за јавно осветљење и потрошњу енергије горива за јавни превоз.

** Показатељ учинка обухвата емисију CO₂ за производњу топлотне енергије за систем даљинског грејања, емисију CO₂ за производњу електричне енергије за систем даљинског грејања, емисију CO₂ за производњу електричне енергије за систем водовода и канализације, емисију CO₂ за производњу електричне енергије за потребе јавних објеката и јавног осветљења и емисију CO₂ за потребе јавног превоза.

КЉУЧНЕ МЕРЕ ЗА ПОСТИЗАЊЕ ПРИОРИТЕТНОГ ЦИЉА 1	
4.1.1.	Унапређење квалитета јавног простора применом концепта „урбани дизајн“
4.1.2.	Спровођење стамбене подршке ради решавања стамбених потреба грађана
4.1.3.	Индустријске иновације / смарт специјализација са освртом на развој <i>brownfield</i> , <i>greenfield</i> и <i>greyfield</i> локација
4.1.4.	Стимуланс за еколошку и одрживу изградњу
4.1.5.	Успостављање нових и очување постојећих зелених површина на територији Града Новог Сада
4.1.6.	Модернизација јавног превоза
4.1.7.	Унапређење пешачког и бициклистичког саобраћаја
4.1.8.	Интеграција обновљивог извора енергије у систем даљинског грејања Града Новог Сада
4.1.9.	Модернизација система јавне расвете
4.1.10.	Подстицање побољшања енергетске ефикасности на територији Града Новог Сада
4.1.11.	Подстицање употребе обновљивих извора енергије на територији Града Новог Сада
4.1.12.	Обезбеђење свих становника Града Новог Сада довољним количинама воде за пиће, као и одговарајућим системом за безбедно сакупљање, одвођење и пречишћавање употребљених вода
4.1.13.	Успостављање одрживог система управљања отпадом
4.1.14.	Превенција и ублажавање ефеката клизишта, смањење утицаја ерозије земљишта и санација локалитета контаминираних локација и угрожених подручја
4.1.15.	Унапређење система управљања ванредним ситуацијама
4.1.16.	Санација и обнова постојећих подстандардних или неуређених и бесправно изграђених стамбених насеља и целина, као и обезбеђивање локација за изградњу приуштивих и одговарајућих стамбених објеката
4.1.17.	Афирмација одговорног власништва над псима/мачкама

Веза и допринос циљевима Одрживог развоја УН

4.1.1. УНАПРЕЂЕЊЕ КВАЛИТЕТА ЈАВНОГ ПРОСТОРА ПРИМЕНОМ КОНЦЕПТА „УРБАНИ ДИЗАЈН“

Тип мере: обезбеђење добара и пружање услуга од стране учесника у планском систему

Опис мере:

Урбани дизајн настоји да побољша квалитет јавног простора. Његови концепти и методе омогућавају да се испита и осмисли како боље искористити јавни простор.

Свака од активности која се предузима у циљу спровођења ове мере мора да препозна потребе заједнице, истражи идеје и подстакне учешће у заједничком доношењу одлука како би резултат урбаног дизајна био здраво окружење које побољшава благостање и приступ за сваког појединца. Урбани дизајн мора укључити локалну заједницу кроз анкете и кампање, као и стручну јавност кроз урбанистичко-архитектонске конкурсе.

Урбани дизајн треба да обухвати пројекте обнове, реконструкције и ревитализације јавних простора, стамбених блокова, урбане матрице и урбане структуре, као и санацију и одржавање супраструктуре, обнову и модернизацију саобраћајне и техничке инфраструктуре, превенцију гентрификације, естетске интервенције, унапређење услова за изградњу нових станова и кућа, изградњу и обнову зграда јавних служби (нарочито фасада, уређење неизграђеног дела парцеле) итд.

Кључне активности у циљу спровођења мере:

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
Постављање главних циљева пројекта и интегрално планирање	<p>Јасно одређивање задатака и одговорности; дефинисање стратегије прибављања (јавне набавке) и механизма извршења реализације пројекта.</p> <p>Препознавање ограничења, потенцијала и реално извођење пројекта; процене стања животне средине, анализа кретања и коришћења јавног простора; расписивање урбанистичко-архитектонских конкурса (опционо).</p> <p>Концепт интегралног планирања развоја града, као иновативан приступ планском планирању, на супрот парцијалном, подразумева приступ планирању који уважава све развојне компоненте једне заједнице (економске, социјалне, еколошке, културне).</p>	<p>У оквиру интегралног планирања, економски, социјални, културни и чиниоци животне средине (компоненте) се разматрају заједно и комбинују се тако да, доношење одлука о коришћењу земљишта и објеката иде у правцу одрживог просторног развоја;</p> <p>Максимално искоришћавање урбаних подручја, обнова девастираног и запушеног; Иновативна решења кроз повезивање са саобраћајем (пешачки, бициклистички, јавни и друмски).</p>

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
<p>Подизање нивоа свести грађана кроз процес партиципације у областима од значаја за управљање развојем територије Града</p>	<p>Информисање – континуирано достављање информација грађанима коришћењем различитих средстава и канала комуникације, организацијом информативних трибина и скупова у месним заједницама и слично; спровођење јавне расправе и јавног увида. Едукација – образовање и едукација кроз медијске кампање и приказе добре праксе; штампање флајера, визуелних медијских промоција; кампања од врата до врата; постављање штандова и сл. Кампања – организација различитих трибина и зборов у месним заједницама, едукативним центрима и сл.</p>	<p>Транспарентност; Уважавање људских потреба; Подстицање учешћа грађана у заједничком доношењу одлука и планова; Дизајн доступан на увид у раној фази; Подизање свести грађана и других заинтересованих страна, како би се пробудио ентузијазам људи за одређену перспективу и промену политике; Сублимација вишеструке перспективе јавности у неутралну, неидеолошку, како би се омогућило појединцу и/или заједници да донесе исправну процену.</p>
<p>Планирање, очување и побољшање квалитета отвореног јавног простора</p>	<p>Урбани дизајн се бави преваходно дизајном и управљањем јавним простором, као и начином на који се јавна места користе и доживљавају. Јавни простор обухвата укупан простор који свакодневно слободно користи широка јавност, попут улица, тргова, паркова и јавне инфраструктуре. Решавање својинско правних односа и комунално опремање (или комунална ревитализација) простора је предуслов за реализацију сваког урбаног дизајна.</p>	<p>Максимално искоришћавање урбаних подручја, обнова девастираног и запушеног, иновативна решења кроз повезивање са саобраћајем (пешачки, бициклистички, јавни и друмски).</p>
<p>Детаљна разрада и израда техничке документације</p>	<p>Дефинисање специфичних смерница за пројектовање и изградњу на одређеној локацији (улице, пешачке стазе, паркови, вртови, приобаља, земљишта уз објекте јавних служби...).</p>	<p>Управљање јавним просторима као кључ за очување физичког и друштвеног квалитета животне средине. Стварање садржаја са висококвалитетним пејзажним уређењем (спортско-туристичких, културних, образовних и др.).</p>

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
Праћење	Уговарање пројекта уз континуирано одржавање учешћа локалне заједнице и стварање медијског интересовања. Праћење спровођења пројекта у односу на принципе, циљеве и намере конкретног пројекта.	Транспарентност и ефикасност.
Одржавање	Мониторинг, повремено преиспитивање кроз поређење са најбољим примерима и усаглашавање са истим.	Унапређење свести грађања. Заједништво и друштвена одрживост.

Веза и допринос циљевима Одрживог развоја УН	
	
<p>11. Одрживи градови и заједнице – учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, отпорним и одрживим</p> <p>11.3. До 2030. унапредити инклузивну и одрживу урбанизацију и капацитете за паритициптивно, интегрисано и одрживо планирање и управљање људским насељима у свим земљама.</p> <p>16. Мир, правда и снажне институције – промовисати мирољубива и инклузивна друштва за одрживи развој, обезбедити приступ правди за све, и изградити делотворне, одговорне и инклузивне институције на свим нивоима</p> <p>16.6. Развити делотворне, одговорне и транспарентне институције на свим нивоима.</p> <p>16.7. Осигурати одговорно, инклузивно, партициптивно и репрезентативно доношење одлука на свим нивоима.</p>	

Организациона јединица одговорна за спровођење мере: Град Нови Сад – Градска управа за грађевинско земљиште и инвестиције, Градска управа за комуналне послове, Градска управа за привреду, Градска управа за урбанизам и грађевинске послове, Градска управа за здравство, Градска управа за спорт и омладину, Градска управа за социјалну и дечију заштиту, Градска управа за прописе, Градска управа за образовање, Градска управа за културу, Градска управа за заштиту животне средине, Агенција за енергетику, Градска управа за имовину и имовинско-правне послове, Градска управа за инспекцијске послове, ЈКП „Градско зеленило“ Нови Сад, ЈКП „Пут“ Нови Сад и ЈП „Урбанизам“ Нови Сад.

Процењена вредност: 3.268.000.000,00 динара

Извори финансирања: Буџет Града Новог Сада и остали домаћи и страни извори финансирања

Период спровођења: 2023–2030.

Показатељи учинка:

- површина урбаног подручја намењена просторима за јавно коришћење (извор: Карта намене простора);
- број реализованих пројеката;
- број састанака са грађанима и представницима институција/организација током израде: урбанистичког/просторног плана или стратешког документа (јавно најављени састанци), као и приликом доношења прописа из надлежности Града у вези са управљањем грађевинским земљиштем, комуналних услуга и инфраструктуре, становања, хазарда, заштите, планирања и промоције културног и градитељског наслеђа, и др.

4.1.2. СПРОВОЂЕЊЕ СТАМБЕНЕ ПОДРШКЕ РАДИ РЕШАВАЊА СТАМБЕНИХ ПОТРЕБА ГРАЂАНА

Тип мере: подстицајна**Опис мере:**

Законом о становању и одржавању зграда прописана је стамбена подршка као облик сваке помоћи за становање лицу које из социјалних, економских и других разлога не може сопственим средствима да реши стамбену потребу по тржишним условима за себе и своје породично домаћинство.

Град у складу са Законом спроводи поједине видове стамбене подршке, и то: куповину или други начин стицања права својине над станом или породичном кућом, као и помоћ за озакоњење стана или породичне куће.

Поступак спровођења стамбене подршке регулисан је, у складу са Законом и одлукама Скупштине Града Новог Сада (Одлука о куповини стана у јавној својини Града Новог Сада као вид стамбене подршке, Одлука о додели стана или породичне куће као вид стамбене подршке, Одлука о помоћи за озакоњење стана или породичне куће као вид стамбене подршке), којима су уређени услови и поступак доделе наведених видова стамбене подршке.

Поступак доделе стамбене подршке покреће се одлуком Градског већа Града Новог Сада, а спроводи га комисија коју образује и именује Градоначелник Града Новог Сада и која расписује Јавни позив, а захтеви по расписаним јавним позивима подnose се Градској управи за имовину и имовинско-правне послове, која врши стручне и административне послове за потребе комисије.

Након спроведеног поступка објављује се Предлог листе реда првенства, на који подносилац захтева може да уложи приговор. По доношењу одлуке о свим приговорима објављује се Листа реда првенства, на основу које Скупштина Града Новог Сада доноси одлуку о додели стамбене подршке, након чије правоснажности Град Нови Сад и корисник стамбене подршке закључују уговор.

Град врши и стамбено збрињавање као вид стамбене подршке прописане Законом о становању и одржавању зграда, чији су начин, услови и поступак прописани Одлуком о стамбеном збрињавању на територији Града Новог Сада⁴.

---

⁴ „Службени лист Града Новог Сада“, број 20/23

Кључне активности у циљу спровођења мере:

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
<p>Успостављање јединствене евиденције станова и породично стамбених зграда у јавној својини Града Новог Сада, вођење евиденције о закљученим уговорима и реализација планираних прихода</p>	<p>Успостављање и вођење јединствене евиденције станова и породично стамбених зграда у јавној својини Града Новог Сада односно којима Град располаже, евиденције о њиховим корисницима односно закупцима, континуирано ажурирање евиденције у циљу контроле коришћења и даљег располагања у складу са законом</p>	<p>Успостављање централизоване евиденције станова и породично стамбених зграда који могу бити предмет стамбене подршке односно вођење евиденције на једном месту, обзиром да се неки станови воде у евиденцији Градске управе за грађевинско земљиште и инвестиције, као и у евиденцијама других градских управа, предузећа, установа и др, ажурирање података у циљу њиховог пописа и евидентирања ради усаглашавања са Јединственом евиденцијом непокретности у јавној својини, реализовање прихода од отуђења станова и породично стамбених зграда из јавне својине Града Новог Сада и давања станова у непрофитни закуп, који чине приходе буџета Града</p>

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
<p>Праћење социјалног положаја приоритетних категорија корисника и увођење нових, решавање стамбене потребе лица са недостајућим занимањима, спровођење поступка доделе стамбене подршке, реализација поступка стамбене подршке</p>	<p>Обезбеђење станова за осетљиве категорије становништва (ратни војни инвалиди, бескућници, жртве породичног насиља, лица са недостајућим занимањима и др) у складу са законом, спровођење поступка доделе стамбене подршке који је прописан Законом о становању и одржавању зграда и Одлукама Скупштине Града Новог Сада које уређују поступак доделе стамбене подршке, закључивање уговора о додели стамбене подршке у зависности од типа стамбене подршке (куповина, додела, закуп, озакоњење, стамбено збрињавање, субвенционисање закупнине) и праћење реализације истих</p>	<p>Већи обухват социјално угрожених категорија и лица са недостајућим занимањима и побољшање њиховог положаја путем стамбене подршке, као и других грађана који не могу да реше стамбену потребу за себе и своје породично домаћинство сопственим средствима по тржишним условима, утврђивање корисника стамбене подршке и закључивање уговора о додели стамбене подршке у зависности од типа стамбене подршке (куповина, додела, закуп, озакоњење, стамбено збрињавање), пренос права својине на крајњег корисника путем отуђења станова из јавне својине Града Новог Сада, давање станова у непрофитни закуп, привремено решавање стамбених потреба крајњег корисника путем стамбеног збрињавања, помоћ у изради техничке документације ради озакоњења стана или породичне куће крајњег корисника, субвенционисање закупнине</p>
<p>Повећање обима стамбеног фонда и одрживост стамбене подршке</p>	<p>Повећање обима стамбеног фонда кроз изградњу станова, размену са инвеститором, прибављање у јавну својину Града Новог Сада, с обзиром на чињеницу да су реализована средства из стамбене подршке намењена за даљу реализацију стамбене подршке</p>	<p>Повећање обима стамбеног фонда</p>

Веза и допринос циљевима Одрживог развоја УН

1. Свет без сиромаштва – окончати сиромаштво свуда и у свим облицима
- 1.4. До 2030. обезбедити да сви мушкарци и жене, а посебно сиромашни и припадници рањивих група, имају једнака права на економске ресурсе, као и приступ основним услугама, власништву и управљању земљиштем, односно другим облицима својине, наслеђу, природним богатствима, одговарајућим новим технологијама и финансијским услугама, укључујући микрофинансирање.
10. Смањење неједнакости – смањити неједнакост унутар и између држава
- 10.2. До 2030. оснажити и промовисати социјалну, економску и политичку инклузију свих, без обзира на старост, пол, инвалидитет, расу, етничку припадност, порекло, религију или економски и неки други статус.
11. Одрживи градови и заједнице – учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, отпорним и одрживим
- 11.1. До 2030. осигурати да сви имају приступ адекватном, безбедном и приступачном становању и основним услугама, унапредити неусловна насеља.

Организациона јединица одговорна за спровођење мере: Град Нови Сад – Градска управа за имовину и имовинско-правне послове, Градска управа за социјалну и дечију заштиту; Стамбена агенција Града Новог Сада
Процењена вредност: 524.000.000,00 динара
Извори финансирања: Буџет Града Новог Сада
Период спровођења: 2023–2030.

Показатељи учинка:

- површина изграђених објеката-станава;
- број изграђених станава;
- број корисника, односно домаћинстава која су обухваћена стамбеном подршком.

4.1.3. ИНДУСТРИЈСКЕ ИНОВАЦИЈЕ / SMART СПЕЦИЈАЛИЗАЦИЈА СА ОСВРТОМ НА РАЗВОЈ *BROWNFIELD*, *GREENFIELD* И *GREYFIELD* ЛОКАЦИЈА

Тип мере: обезбеђење добара и пружање услуга од стране учесника у планском систему

Опис мере:

Привредни развој Града ће се реализовати или кроз ревитализацију и технолошко унапређење привредних делатности на постојећим локацијама, или кроз изградњу нових привредних објеката и комплекса, у складу са еколошким захтевима, прописима и законима Републике Србије, али и према европским стандардима. Ово се посебно односи на нове привредне паркове, из домена *greenfield* инвестиција на принципу *BAT* (*Best Available Techniques*) технологија. Привредни парк представља савремени облик организовања простора за технолошки, економски и еколошки напредне гране и јединице привреде, пословања и примењене науке, у склопу посебног производног комплекса. Привредни паркови обухватају различите видове организо-

ваних производних комплекса и њима компатибилних садржаја у виду: технолошких и бизнис паркова, научно-истраживачких центара, слободних зона и сл. У оквиру привредних паркова, препоручује се и минимално учешће становања за службене потребе или организација ових комплекса у складу са „Live&Work” концептом. Ово последње подразумева оптимално избалансиран однос стамбеног простора, комерцијалних садржаја, обавезних пратећих основних и примарних садржаја социјалне инфраструктуре, уз велико учешће зелених, рекреативних и слободних површина, а која за циљ има успостављање висококвалитетних урбаних амбијената. Овај однос омогућује дугорочни квалитетни развој, одрживост и позитиван утицај на животну средину и ширу друштвену заједницу.

Кључне активности у циљу спровођења мере:

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
Ажурирање каталога локација (brownfield, greenfield и greyfield)	Континуирано прибављање података и разврставање по: потенцијалу, намени, опремљености, критеријумима развоја локација, мерама за реактивирање и елиминисање штетних утицаја (ремедијација, санација, деконтаминарање дела загађених браунфилд локација и сл.).	Презентација потенцијалних локација и привлачење инвеститора.
Припремање и опремање локација, модернизација и ревитализовање постојећих и изградња нових капацитета јавне инфраструктурне мреже	Решавање својинско-правних односа. Комунално опремање са прикључцима на мреже комуналне инфраструктуре, кроз ревитализацију и технолошко унапређење у складу са захтевима животне средине, прописима и законима РС, и европским стандардима.	Ревитализација постојећих и изградња савремених и одрживих објеката – технолошких и бизнис паркова, научно-истраживачких центара, индустријских зона и сл.
Предаја локација и употреба	Отуђење или закуп локалитета, у складу са савременим обликом организовања простора, за технолошки, економски и еколошки напредне гране и јединице привреде, пословања и примењене науке.	Изградња савремених и еколошки одрживих објеката – технолошких, бизнис паркова, научно-истраживачких центара, слободних зона и сл.

Веза и допринос циљевима Одрживог развоја УН

- 8. Достојанствен рад и економски раст – промовисати континуиран, инклузиван и одржив економски раст, пуну и продуктивну запосленост и достојанствен рад за све**
- 8.1. Одржати економски раст по глави становника у складу са националним околностима, а у најмање развијеним земљама одржати раст бруто домаћег производа на нивоу од најмање од 7% годишње.
- 8.5. До 2030. постићи пуну и продуктивну запосленост и достојанствен рад за све жене и мушкарце, укључујући и младе људе и особе са инвалидитетом, као и једнаку плату за рад једнаке вредности.
- 8.6. До 2020. битно смањити удео младих који нису запослени нити у процесу образовања или обуке.
- 9. Индустија, иновације и инфраструктура – изградити отпорну инфраструктуру, промовисати инклузивну и одрживу индустријализацију и подстицати иновације**
- 9.1. Развити квалитетну, поуздану, одрживу и отпорну инфраструктуру, укључујући регионалну и прекограничну инфраструктуру, како би се подржали економски развој и људско благостање, са фокусом на јефтином и једнаком приступу за све.

Организациона јединица одговорна за спровођење мере: Град Нови Сад – Градска управа за грађевинско земљиште и инвестиције, Градска управа за урбанизам и грађевинске послове, Градска управа за комуналне послове, Градска управа за привреду, Градска управа за имовину и имовинско-правне послове, ЈКП „Градско зеленило“, ЈКП „Пут“ Нови Сад, ЈКП „Водовод и канализација“ и ЈП „Урбанизам“ Завод за урбанизам Нови Сад.

Процењена вредност: 877.900.000,00 динара

Извори финансирања: Буџет Града Новог Сада и остали домаћи и страни извори финансирања

Период спровођења: 2023–2030.

Показатељи учинка:

- број и површина ревитализованих гринфилда и браунфилда (ha, m²) годишње.

4.1.4. СТИМУЛАНС ЗА ЕКОЛОШКУ И ОДРЖИВУ ИЗГРАДЊУ

Тип мере: подстицајна

Опис мере:

Мера обухвата спровођење низа активности у циљу подстицања свеукупног озелењавања града и формирања што већег броја зелених површина у Новом Саду.

Кључне активности у циљу спровођења мере:

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
<p>Стимулисање постављања и извођења кровних вртова и зелених зидова и/или кровова на новопроектованим и реконструисаним објектима путем субвенција</p>	<p>Активност подразумева обезбеђење олакшица за инвеститоре, односно власнике објекта, као и остале учеснике који су на неки начин укључени у осмишљавање, пројектовање, постављање и извођење кровних вртова и зелених зидова и/или кровова на новопроектованим и реконструисаним објектима. Олакшице је могуће реализовати путем конкурса, доношењем локалних аката којима ће се дефинисати субвенције од стране Града. Потребно је обезбедити и контролу стања након извођења радова, односно утврдити обавезност одржавања зелених кровова. Такође, планском документацијом је могуће дефинисати урбанистичке зоне (или појединачне објекте од јавног значаја у Граду) за које ће важити обавеза извођења зелених кровова и/или зидова на објектима (у оквиру правила за архитектонско обликовање зграда).</p>	<p>Подстицање свеукупног озелењавања Града и формирање већег броја зелених површина у Новом Саду.</p>

Веза и допринос циљевима Одрживог развоја УН

- 7. Доступна и обновљива енергија – осигурати приступ доступној, поузданој, одрживој и модерној енергији за све
- 7.3. До 2030. удвостручити глобалну стопу побољшања енергетске ефикасности.
- 11. Одрживи градови и заједнице – учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, отпорним и одрживим
- 11.6. До 2030. смањити негативан утицај градова на животну средину мерен по глави становника, са посебном пажњом на квалитет ваздуха и управљање отпадом на општинском и другим нивоима.

Организациона јединица одговорна за спровођење мере: Град Нови Сад – Градска управа за грађевинско земљиште и инвестиције, Градска управа за заштиту животне средине, Градска управа за урбанизам и грађевинске послове, Градска управа за инспекцијске послове, Градска управа за привреду и ЈП „Урбанизам“ Завод за урбанизам Нови Сад.

Процењена вредност: 80.000.000,00 динара

Извори финансирања: Буџет Града Новог Сада, домаћи и страни извори финансирања

Период спровођења: 2023–2030.

Показатељи учинка:

- површине под зеленим крововима и зеленим зидовима у m².

4.1.5. УСПОСТАВЉАЊЕ НОВИХ И ОЧУВАЊЕ ПОСТОЈЕЋИХ ЗЕЛЕНИХ ПОВРШИНА НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА НОВОГ САДА

Тип мере: обезбеђење добара и пружање услуга од стране учесника у планском систему

Опис мере:

У процесу интензивне урбанизације све се више истиче важност побољшања квалитета живота у урбаним срединама. Један од начина реализације овог циља је подизање квалитета постојећих зелених површина (простора) и изградња, односно подизање нових. Сврха подизања нових зелених површина (простора) на територији читавог Града јесте боља доступност и приступачност зеленим површинама за све становнике Града.

Зеленило, кроз биолошки, односно еколошки значај, у урбаној средини директно доприноси побољшању квалитета животне средине и регулацији микроклиматских услова.

Мера обухвата утврђивање и реализацију низа активности на очувању и унапређењу постојећих јавних зелених површина, изградњу нових јавних зелених простора, јачању капацитета ЈКП „Градско зеленило“ Нови Сад у циљу побољшања квалитета и функционалности јавних зелених површина.

Кључне активности у циљу спровођења мере:

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
Успостављање катастра јавних зелених површина на територији Града	Савремено и ефикасно управљање јавним зеленим површинама захтева тачне информације о зеленим површинама, њиховом садржају и активностима које се обављају на њима.	Успостављање катастра (формирање базе података) омогућиће увид у стање зелених површина, ефикасније планирање и контролу радова на одржавању, као и планирање и контролу новчаних средстава која се издвајају за одржавање.
Заштита и развој заштићених природних добара	Заштита и развој заштићених природних добара као активност се редовно финансира кроз Програм коришћења средстава буџетског фонда за заштиту животне средине Града Новог Сада, а на основу конкретних пројеката понуђених од стране управљача у складу са законом, као и годишњим програмима.	Финансирање или суфинансирање конкретних пројеката доприноси очувању, унапређењу и промоцији заштићених природних добара, односно повећању површина под заштитом.

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
Подизање медоносних површина	Подизање медоносних површина ће се реализовати кроз успостављање сарадње између Града Новог Сада и Друштва пчелара.	Циљ је повећање површина засада медоносних биљака имајући у виду међусобну зависност и повезаност заштите животне средине и развоја пчеларства.
Подизање заштитног зеленила око регионалне санитарне депоније	У складу са техничком документацијом за изградњу регионалне санитарне депоније са пратећим објектима за управљање отпадом за Град Нови Сад и општине Бачка Паланка, Бачки Петровац, Беочин, Жабаљ, Србобран, Темерин и Врбас, а у циљу успостављања регионалног система управљања отпадом, реализоваће се активност подизања заштитног зеленила око регионалне санитарне депоније.	Ублажавање негативног утицаја на чиниоце животне средине.
Изградња заштитног зеленог појаса дуж саобраћајница, односно подизање вертикалних зелених заштитних зидова дуж саобраћајница	Садња зеленог појаса, као и вертикалних зелених зидова дуж саобраћајница, у циљу смањења негативних утицаја (бука, загађен ваздух).	Унапређење зеленила у функцији заштите животне средине.
Изградња Ботаничке баште	Активности на изградњи Ботаничке Баште започете су 2021. године доношењем Одлуке о прибављању непокретности у јавну својину Града Новог Сада путем изградње објекта јавне намене од посебног значаја за Град Нови Сад – Ботаничке баште у Новом Саду и почетком израде пројектно-техничке документације.	Ботаничка башта треба да има првенствено улогу очувања биљног генофонда, да служи као база за истраживања и да омогући стручну сарадњу са другим институцијама у земљи и иностранству. Као комплементарни садржај, употпуниће општу понуду Петроварадинске тврђаве.
Унапређење постојећег процеса одржавања зеленила	Унапређење постојећег процеса одржавања зеленила огледа се у проширењу и унапређењу инфраструктуре постојећег компостног поља, што би у значајној мери утицало на смањење укупне количине отпада која ће се депоновати на депонијама, односно у повећању производње компоста, корисног материјала који настаје од зеленог отпада.	Смањење количине депонованог зеленог отпада на депонијама. Смањење емисије гасова који утичу на ефекат стаклене баште. Употреба компоста као средства за побољшање квалитета земљишта (алтернатива минералним ђубривима).

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
Унапређење радне механизације неопходне у процесу одржавања зеленила	Набавка савремене радне механизације неопходне за одржавање зеленила.	Најзначајнији ефекти реализације активности на унапређењу техничке опремљености огледаће се у ефикаснијем обављању послова на текућем одржавању зеленила, повећању пријема садног материјала, квалитетнијем одржавању дрвећа и других јединица одржавања.
Проширење капацитета за расадник однегованог садног материјала	Садни материјал који се користи за уређење јавног урбаног зеленила захтева вишегодишњи процес производње. Постојећи производни капацитети ЈКП „Градско зеленило“ на отвореном пољу не задовољавају потребе производње садног материјала који се сади на простору јединица одржавања. Мера обухвата проналажење одговарајуће локације за пољопривредну производњу, обезбеђивање неопходних средстава за потребе решавања имовинско-правних односа, израду потребне планске и/или пројектно-техничке документације, као и опремање парцеле одговарајућом инфраструктуром за потребе расадничке производње.	Најзначајнији ефекти огледаће се у обезбеђивању квалитетног садног материјала локалне провинијенције. Употребом расаднички произведеног садног материјала са местом настанка на простору територије Града, у одговарајућим локацијским микро условима идентичним или врло сличним у односу на услове који владају на сталном месту садње, обезбеђује се бољи пријем садног материјала и смањује стрес биљака приликом промене зоне раста, самим тим обезбеђује се побољшање квалитета функционалности јавних зелених површина на територији Града.
Изградња заливних система на јавним зеленим површинама	Изградња заливних система на јавним зеленим површинама на територији Града.	Обезбеђење редовног заливања кроз заливне системе доприноси очувању и унапређењу зеленила, посебно у контексту климатских промена.
Подизање нових парковских површина	Уређење и опремање нових парковских површина на територији Града.	Имајући у виду значај јавних зелених површина, нарочито у интензивно урбанизованим деловима Града, неопходно је подизати нове зелене парковске површине са циљем да свим грађанима парковске површине буду једнако доступне.

11. Одрживи градови и заједнице – учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, отпорним и одрживим

11.6. До 2030. смањити негативан утицај градова на животну средину мерен по глави становника, са посебном пажњом на квалитет ваздуха и управљање отпадом на општинском и другим нивоима.

11.7. До 2030. омогућити универзални приступ безбедним, инклузивним и приступачним зеленим и јавним површинама, посебно за жене и децу, старија лица и особе са инвалидитетом.

Корисници мере су сви грађани Града Новог Сада, као и многобројни туристи.

Организациона јединица одговорна за спровођење мере: Град Нови Сад – надлежне градске управе, ЈП и ЈКП.

Процењена вредност: 5.426.000.000,00 динара

Извори финансирања: Буџет Града Новог Сада, Буџет АП Војводине, Буџет Републике Србије, ЕУ фондови и други домаћи и страни извори

Период спровођења: 2023–2030.

Показатељи учинка:

- уређене нове парковске и остале јавне зелене површине (ком/м²);
- број засађених стабала (ком.);
- изграђена мрежа заливног система (m ili m²).

4.1.6. МОДЕРНИЗАЦИЈА ЈАВНОГ ПРЕВОЗА

Тип мере: обезбеђење добара и пружање услуга од стране учесника у планском систему

Опис мере:

Потребно је обезбедити даље подизање учешћа јавног превоза путника кроз модернизацију постојећег и планирање нових подсистема. Развој постојећег система треба да прати и развој подсистема и увођење новог система, тако да се осигура већи капацитет превоза путника, да се настави са путем увођења еколошки подобнијег превоза попут електричних аутобуса, као и да се настави са унапређивањем бржег и ефикаснијег јавног превоза. Идеално би било тежити видовној расподели са учешћем од 30% јавног превоза, 30% путничких аутомобила и 40% пешака и бициклиста.

Градска путна мрежа у последњих 11 година умногоме је унапређена и ефикаснија, и то изградњом чак пет булевара, изградњом нових саобраћајница, реконструкцијом постојећих, а највећи допринос у наредном периоду донеће завршетак изградње новог моста у продужетку Булевара Европе и моста у оквиру Фрушкогорског коридора. У наредном периоду план је да се настави са даљим унапређењем путне мреже, која ће бити још функционалнија, са циљем да се и надаље повећава безбедност свих учесника у саобраћају, да се настави са још бољом организацијом и потпуном искоришћеношћу простора у оквиру регулационе ширине саобраћајнице, са једне стране, али и да се дестимулише превоз путничким аутомобилима, са друге стране, а све у складу са потребама Града.

Кључне активности у циљу спровођења мере:

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
Даље унапређење квалитета пружања услуга јавног превоза	Постављање надстрешница и електронских информационих дисплеја на свим аутобуским стајалиштима на територији Града.	Побољшање услуге и повећање броја путника који користе јавни превоз.
Даља набавка еколошки прихватљивих аутобуса	Набавка/замена 10% од укупног броја возила на годишњем нивоу, и то еколошки прихватљивих возила, односно возила са погоном на ЦНГ и на електрични погон.	Смањење трошкова одржавања возила, пружање квалитетнијих услуга, побољшање квалитета ваздуха кроз смањену емисију штетних гасова и повећање безбедности саобраћаја.
Даље унапређење и константно одржавање Новосадског транспортног модела (НОСТРАМ)	Наставити са унапређењем и константним одржавањем већ успостављеног Новосадског транспортног модела (НОСТРАМ) који служи као свеобухватна база података о саобраћају Новог Сада и истовремено тежити спровођењу закључака изнетих у СМАРТ ПЛАНУ – друга фаза.	Коришћење података за континуирано унапређење саобраћаја.
Одржавање и модернизација постојећих саобраћајница	Обезбеђивање самосталне траке за кретање аутобуса; истицање истих бојама, монтажом ивичњака, стубова и других ниско-вертикалних елемената како не би дошло до конфликтног кретања; увођење једносмерног кретања у улицама ради подизања комфора; изградња острва за укрцавање у аутобусе.	Побољшање безбедности јавног превоза, ефикасности и удобности, коришћење издвојених трака од стране возила за хитне интервенције, као и бициклиста и тротинета у контролисаним условима, повећање приступачности особама са посебним потребама.
Израда стратегије развоја јавног превоза у Граду	Израда стратегије са фокусом на развој ефикаснијег подсистема јавног превоза и реконструкцију постојећег аутобуског превоза; укључивање Европске уније и успостављање сарадње на међународном нивоу у циљу/процесу израде стратегије.	Развој ефикаснијег новог и унапређење постојећег система јавног превоза. Усклађивање са прописима и стандардима Европске уније у почетној фази пројекта.
Израда претходне студије оправданости развоја новог система и подсистема јавног превоза у Граду са Генералним пројектом	Израда пројектног задатка и набавка претходне студије оправданости, ради утврђивања просторне, еколошке, друштвене, финансијске, тржишне и економске оправданости инвестиције у складу са Законом.	Еколошки прихватљив јавни превоз, као облик свакодневног превоза у Граду, може решити проблеме везане за енергију, животну средину, економске и здравствене проблеме и сл.

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
Опремање комуналном инфраструктуром, станица новог система и подсистема јавног превоза	Решавање својинско-правних односа; израда пројектног задатка и набавка техничке документације; исходавање потребних дозвола за извођење грађевинских радова на припремању и опремање локалитета.	Припрема за успостављање ефикаснијег јавног превоза у Граду. Виши почетни трошкови инфраструктуре у комбинацији с нижим планираним трошковима одржавања, резултираће дугорочном економском одрживошћу.
Опремање инфраструктуром локалитета „park and ride“	Увођење концепта „park and ride“ (познатог као подстицајно паркирање, тј. паркинг са везама јавног превоза).	Увођење овог концепта омогућиће путницима који се крећу у градске и локалне центре да оставе своја возила на паркинзима и пређу на градски, односно приградски јавни превоз.

Веза и допринос циљевима Одрживог развоја УН

- 11. Одрживи градови и заједнице – учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, отпорним и одрживим**
- 11.2. До 2030. обезбедити приступ сигурним, приуштивим, доступним и одрживим транспортним системима за све, побољшати безбедност на путевима, пре свега проширењем јавног превоза, с посебном пажњом на потребе оних у стањима рањивости, жена деце, особа са инвалидитетом и старијих лица.
- 11.6. До 2030. смањити негативан утицај градова на животну средину мерен по глави становника, са посебном пажњом на квалитет ваздуха и управљање отпадом на општинском и другим нивоима.

Организациона јединица одговорна за спровођење мере: Град Нови Сад – Градска управа за грађевинско земљиште и инвестиције, Градска управа за саобраћај и путеве, Градска управа за заштиту животне средине, Градска управа за инспекцијске послове – инспекција за саобраћај Града Новог Сада, ЈКП „Пут“ Нови Сад, ЈГСП „Нови Сад“, ЈКП „Паркинг сервис“, ЈП „Урбанизам“ Завод за урбанизам Нови Сад и Факултет техничких наука – Департаман за саобраћај, Универзитета у Новом Саду.

Процењена вредност: 12.147.000.000,00 динара

Извори финансирања: Буџет Града Новог Сада и остали домаћи и страни извори финансирања

Период спровођења: 2023–2030.

Показатељи учинка:

- број набављених еколошки прихватљивих аутобуса;
- тачност и поузданост система (просечно време путовања у систему, однос планираних/реализованих полазака, проценат кашњења и сл.).

4.1.7. УНАПРЕЂЕЊЕ ПЕШАЧКОГ И БИЦИКЛИСТИЧКОГ САОБРАЋАЈА

Тип мере: обезбеђење добара и пружање услуга од стране учесника у планском систему

Опис мере:

Пешачки саобраћај је најдоминантнији начин кретања у постојећем стању. Он чини 40% свих кретања у граду. Циљ је да се удео ове врсте кретања задржи на постојећем нивоу. Да би се то постигло, потребно је задржати све постојеће пешачке зоне и проширити их новим, уз повећање њихове приступачности.

Бициклички саобраћај, као и саобраћај тротинетима и трициклима, није довољно заступљен у видовној расподели, иако је у Граду изграђено преко 100 km бицикличких стаза. Ово учешће би морало бити знатно веће, с обзиром на повољну конфигурацију терена и релативно повољне климатске карактеристике.

Кључне активности у циљу спровођења мере:

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
Унапређење мреже пешачких стаза на територији Града Новог Сада	Задржати све постојеће пешачке зоне и проширити их новим, уз повећање њихове приступачности. Приликом пројектовања тежити формирању „интегрисаног типа улице“ (улице која истовремено подстиче пешачки саобраћај, али не искључује у потпуности колски, уз ограничавање максималне брзине кретања возила). Изградња густе мреже стаза, тако да пешачење буде кратко (све на максимално 20 минута) и приступачно. Издвајање бицикличких трака у оквиру површине тротоара или пешачких стаза у различитом нивоу од коловоза и тротоара, или постављањем неке препреке између коловоза, бицикличких стаза и тротоара.	Развој окружења који промовише пешачење тако што ће пешачка стаза бити сигурна, приступачна, удобна, истакнута бојама или одвојена различитим материјалима од коловоза и бицикличких стаза.
Изградња паркиралишта за бицикле	Изградња паркиралишта за бицикле у објектима вишепородичног становања, јавним установама, предузећима, као и на јавним површинама кроз урбани дизајн.	Смањење загађења ваздуха и оптерећења саобраћајница путничким аутомобилима.
Проширење „НС бајк“ система	Изградња нових станица, као и набавка нових бицикала и електричних тротинета за изнајмљивање.	Потпунија туристичка понуда Града и смањење загађења ваздуха.

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
Унапређење бициклическе мреже на територији Града	<p>Постојећа мрежа бициклических стаза се задржава уз изградњу нове бициклическе инфраструктуре. Предвидети бициклическе саобраћајнице које би повезивале приградска насеља са Градом, на правцима на којима постоје просторни и саобраћајно-технички услови за реализацију. Поред тога, планирана је изградња нове и унапређење постојеће мреже бициклических стаза, које ће повезивати централну зону са осталим деловима насељеног подручја територије Града.</p>	<p>Повећање урбане мобилности. Развој бициклическог саобраћаја као еколошки најприхватљивијег вида превоза.</p>
Увођење бициклическог саобраћаја преко мостова на Дунаву	<p>Изградња пешачко-бициклическог моста на стубовима некадашњег Моста Франца Јозефа и увођење бициклическог саобраћаја на Мосту слободе.</p>	<p>Изградњом новог моста трасираће се нова непрекидна пешачко-бициклическа путања. Приступ мосту из свих праваца у непосредном окружењу биће решен саобраћајним петљама, које ће омогућити комфортно кретање корисника. Увођење бициклическог саобраћаја на Мосту слободе омогућиће континуитет бициклическог саобраћаја између бачке и сремске стране Града, подстаћи употребу бицикла као превозног средства, а кроз смањење емисије угљен-диоксида, буке и енергије потребне за превоз, извршиће и позитиван утицај на заштиту животне средине.</p>

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
Развој бициклическог туризма	Изградња тзв. „зелених путева“ (Project for Public Spaces & Greenways), „бициклических стаза дуж Дунава“ (GTZ-Programm für Wirtschafts-und Beschäftigungsförderung in Serbien-WBF) и „Европске мреже бициклических стаза“ (EuroVelo-руте број 6 „Атлански океан–Црно море“ и 11) као дела европске мреже бициклических рута. Опремање садржајима прилагођеним за путовања која трају дужи временски период.	Повезивање природних и историјских знаменитости Града Новог Сада, суседних регија и држава.

Веза и допринос циљевима Одрживог развоја УН

<p>11. Одрживи градови и заједнице – учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, отпорним и одрживим</p> <p>11.6. До 2030. смањити негативан утицај градова на животну средину мерен по глави становника, са посебном пажњом на квалитет ваздуха и управљање отпадом на општинском и другим нивоима.</p>

Организациона јединица одговорна за спровођење мере: Град Нови Сад – Градска управа за грађевинско земљиште и инвестиције, Градска управа за саобраћај и путеве, Градска управа за заштиту животне средине, Агенција за енергетику, ЈКП „Пут“ Нови Сад и ЈП „Урбанизам“ Завод за урбанизам Нови Сад.

Процењена вредност: 5.206.000.000,00 динара

Извори финансирања: Буџет Града Новог Сада и остали домаћи и страни извори финансирања

Период спровођења: 2023–2030.

Показатељи учинка:

- дужина уређених бициклических стаза;
- просечан број бициклиста на мрежи;
- број реализованих паркиралишта, просторија или гаража за бицикле.

4.1.8. ИНТЕГРАЦИЈА ОБНОВЉИВОГ ИЗВОРА ЕНЕРГИЈЕ У СИСТЕМ ДАЉИНСКОГ ГРЕЈАЊА ГРАДА НОВОГ САДА

Тип мере: обезбеђење добара и пружање услуга од стране учесника у планском систему

Опис мере:

Мера подразумева да се у систем даљинског грејања (СДГ) Града до краја 2028. године интегрише(у) топлотни извор(и) који ће користити неку од технологија обновљивих извора енергије. Пројекат обухвата интеграцију новог базног извора топлотне енергије за даљински систем грејања у постојећој вреловодној инфраструктури, капацитета око 100 MWt, имплементацијом неке од технологија обновљивих извора енергије.

Систем даљинског грејања Града мора се благовремено прилагодити новој реалности у погледу коришћења фосилних горива (природног гаса), увођењем савремених, високоефикасних енергетских технологија, уз интеграцију локално доступних и обновљивих извора енергије. Тренутно је систем за производњу топлотне енергије система даљинског грејања Града доминантно базиран на коришћењу природног гаса као примарног енергента.

У складу са циљевима дефинисаним у Стратегији развоја система даљинског грејања Новог Сада до 2030. године (Факултет техничких наука Нови Сад, 2021), постојећи концепт топлификације мора постепено да се надограђује интеграцијом савремених енергетских технологија, првенствено коришћењем локално доступних и обновљивих енергетских ресурса уз системе акумулације енергије, са топлотним изворима који обезбеђују спрегнуту производњу топлотне и електричне енергије.

Технички концепт подразумева интеграцију солар-термал система већег капацитета у постојећи систем даљинског грејања. Технологија солар-термал подразумева прикупљање соларне енергије током лета преко соларних колекторских поља, чување у сезонским складиштима и коришћење топлотне енергије за даљинско грејање преко топлотних пумпи. Ова технологија доживљава велику експанзију у свету због својих позитивних еколошких, енергетских и економских ефеката.

Претходна студија изводљивости солар-термал постројења у Новом Саду (*SOLID Solar Energy Systems*, 2020. године), даје као резултат оптимални сценарио према коме би се са 200.000 m² соларних колекторских поља, преко сезонског складишта запремине 1.000.000 m³, топлотне пумпе капацитета 80MW и постојеће вреловодне инфраструктуре, могло искористити за грејања око 140.000 MWh чисте обновљиве соларне енергије и смањити емисија CO₂ за 40.000 тона годишње.

Реализацијом овог пројекта Град Нови Сад би око 20% топлотних потреба за грејање трајно добијао из соларне енергије, што је дугорочни стратешки циљ дефинисан Стратегијом развоја система даљинског грејања Града.

Кључне активности у процесу реализације ове мере су:

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
<p>Израда студије изводљивости и процена утицаја на животну средину интеграције обновљивог извора енергије у систем даљинског грејања Града</p>	<p>Након израђене Претходне студије изводљивости великог солар-термал постројења у Новом Саду (SOLID Solar Energy Systems, 2020) неопходно је техноекономски разрадити изабрани оптимални сценарио великог соларно-термалног постројења, као обновљивог извора енергије за систем даљинског грејања Града, односно израдити Студију изводљивости и студију о процена утицаја на животну средину овог постројења.</p>	<p>Дефинисање техничког решења за постројење, израда концептуалног дизајна, прецизна процена инвестиционе вредности пројекта, израда Cost-benefit анализе пројекта, обезбеђивање нивоа документације за апликацију за инвестициони грант.</p>
<p>Решавање имовинско-правних односа на делу парцела на којима се предвиђа градња будућег постројења</p>	<p>Кључна активност у процесу реализације овог пројекта је решавање имовинско-правних односа на појединим парцелама у зони санитарне заштите изворишта воде за пиће за снабдевање Новог Сада, које је предвиђено и за соларно термално постројење.</p>	<p>Обезбеђивање услова за исходовање локацијских услова.</p>
<p>Израда идејног решења обновљивог извора енергије система даљинског грејања Града</p>	<p>Утврдити да ли је, с обзиром на специфичност подручја на којем је планирана изградња објекта соларно-термалне електране, потребна посебна студија утицаја на животну средину, као и посебне дозволе. То може бити такође критична тачка у реализацији пројекта.</p>	
<p>Обезбеђивање извора финансирања за реализацију пројекта</p>	<p>Доношење одлуке о реализацији пројекта и обезбеђивање извора финансирања за реализацију. Апликација и обезбеђивање инвестиционог гранта, подстицаја кроз фондове за интеграцију чистих технологија.</p>	<p>Обезбеђивање услова за финансирање пројекта.</p>

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
Исходовање локацијских услова	Стандардни поступак исходовања локацијских услова за постројење дефинисано у Идејном решењу.	Обезбеђивање услова за реализацију пројекта по принципу „пројектуј и изгради“.
Поступак уговарања, пројектовања и изградње соларно-термалног постројења – интеграције обновљивог извора енергије у систем даљинског грејања Града по систему „пројектуј и изгради“	Поступак уговарања реализације пројекта по принципу „пројектуј и изгради“/Yellow FIDIC.	Уговор о изградњи постројења.

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
<p>Реализација пројекта: пројектовање и изградња соларно-термалног постројења у Новом Саду</p>	<p>Реализација пројекта, извођење радова по систему „кључ у руке“, исходавање дозвола и сагласности, израда пројектно-техничке документације, испорука опреме, извођење грађевинских, машинских, електро и припремно-завршних радова, испитивање и пуштање у погон, технички пријем објекта и исходавање употребне дозволе.</p>	<p>Изградња солар-термал постројења омогућава трансформацију система даљинског грејања увођењем обновљивог извора топлоте на такав начин да не долази до повећања цена испоруке топлотне енергије за крајње кориснике.</p> <p>Диверсификација енергетског микса примарног горива (100% природни гас), чиме се постиже већа сигурност и поузданост производње и испоруке топлотне енергије у случају да дође до проблема у снабдевању природним гасом (увозно гориво само по себи представља ризик).</p> <p>Смањење утицаја промене цене природног гаса на трошкове топлотне енергије за грејање за крајње кориснике (грађане). Увођење одрживе енергетске технологије и коришћење обновљивог извора за производњу топлотне енергије за грејање. Смањује се удео природног гаса (енергија+трошак), а тиме и емисија CO₂, поред тога, омогућује се и перспектива за дугорочну трговину CO₂ емисијама које могу донети значајне приходе на основу смањења које доноси соларно термално постројење.</p> <p>Сезонско складиште, које примарно служи за складиштење соларне топлотне енергије, омогућује и коришћење веће количине топлотне енергије из ТЕ-ТО „Нови Сад“ (због немогућности преузимања топлотне енергије ноћу у расположивом капацитету). Омогућава се економичан, брз, поуздан и енергетски ефикасан почетак грејне сезоне.</p>

Веза и допринос циљевима Одрживог развоја УН

7. Доступна и обновљива енергија – осигурати приступ доступној, поузданој, одрживој и модерној енергији за све

7.1. До 2030. обезбедити универзални приступ јефтиним, поузданим и модерним енергетским услугама.

7.2. До 2030. значајно повећати удео обновљиве енергије у глобалном енергетском миксу.

7.3. До 2030. удвостручити глобалну стопу побољшања енергетске ефикасности.

7.6. До 2030. проширити инфраструктуру и унапредити технологију за снабдевање модерном и одрживом енергијом за све у земљама у развоју, а посебно у најмање развијеним земљама и малим острвским државама у развоју, државама у развоју које немају излаз на море, у складу са њиховим програмима.

11. Одрживи градови и заједнице – учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, отпорним и одрживим

11.6. До 2030. смањити негативан утицај градова на животну средину мерен по глави становника, са посебном пажњом на квалитет ваздуха и управљање отпадом на општинском и другим нивоима.

12. Одговорна потрошња и производња – обезбедити одрживе обрасце потрошње и производње

12.2. До 2030. постићи одрживо управљање и ефикасно коришћење природних ресурса.

За наведену инвестицију се очекују значајни подстицаји у погледу инвестиција у чисте технологије из механизма:

- CDM ("Clean Development Mechanism"), који се заснива на трговини CER сертификатима ("Certified Emission Reduction"), односно трговини смањењем емисије CO₂;
- декларације "Green Agenda" и циљева "EU Green Deal", односно инвестиционог плана за Западни Балкан који је вредан девет милијарди еура, са механизмима суфинансирања овакве врсте пројеката.

Меру реализује ЈКП „Новосадска топлана“ Нови Сад у сарадњи са Министарством рударства и енергетике Републике Србије.

Организациона јединица одговорна за спровођење мере: ЈКП „Новосадска топлана“ Нови Сад

Процењена вредност: 11.127.837.500,00 динара

Извори финансирања: Буџет Града Новог Сада и остали домаћи и страни извори финансирања

Период спровођења: 2023–2030.

Показатељи учинка:

- удео топлотне енергије за грејање Града произведен из обновљивих извора;
- степен корисности (ефикасност) система за производњу топлотне енергије за грејање.

4.1.9. МОДЕРНИЗАЦИЈА СИСТЕМА ЈАВНЕ РАСВЕТЕ

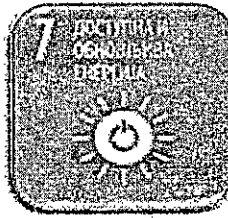
Тип мере: обезбеђење добара и пружање услуга од стране учесника у планском систему

Опис мере:

Заменом постојећих уличних светиљки у систему јавног осветљења модерним светиљкама са енергетски ефикасним изворима светлости и бољим оптичким карактеристикама постићи ће се већа ефикасност јавног осветљења.

Кључне активности у циљу спровођења мере:

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
Замена преосталих енергетски неефикасних извора светлости новим енергетски ефикасним ЛЕД светиљкама	Замена постојећих уличних светиљки у систему јавног осветљења модерним светиљкама са енергетски ефикасним изворима светлости и бољим оптичким карактеристикама.	Већа ефикасност јавног осветљења, која се огледа у квалитетијем јавном осветљењу и уштеди у потрошњи електричне енергије.
Адаптација постојећег и изградња новог система јавног осветљења на подручју Града	Изградња јавне расвете и постављање савременог ЛЕД осветљења на територији Града.	Повећање безбедности становника и учесника у саобраћају и обезбеђивање основних елемената инфраструктуре свим становницима на територији Града.
Замена старих и дотрајалих стубова и инсталација јавног осветљења	Постављање нових стубова и замена подземних и надземних инсталација јавног осветљења.	Оствариће се већа поузданост рада система јавног осветљења, мањи број кварова и смањење трошкова одржавања, повећана безбедност становника.
Измештање блокова јавног осветљења из трафостаница у слободностојеће разводне ормане јавног осветљења	Набавка опреме и постављање слободностојећих разводних ормана јавног осветљења ван трафостаница.	Поузданије функционисање јавног осветљења, олакшано одржавање без потребе уласка у трафостанице приликом манипулација и отклањања кварова.
Развој система аутоматског надзора и управљања јавним осветљењем	Израда пројекта, набавка и уградња опреме за даљински надзор и управљање радом јавног осветљења (у саме светиљке или у разводне ормане).	Могућност увида у стање јавног осветљења у реалном времену, бржи одзив у случају квара и ефикасније одржавање.

7. Доступна и обновљива енергија – осигурати приступ доступној, поузданој, одрживој и модерној енергији за све
- 7.1. До 2030. обезбедити универзални приступ јефтним, позданим и модерним енергетским услугама.
- 7.3. До 2030. удвостручити глобалну стопу побољшања енергетске ефикасности.

Најзначајнији ефекти реализације ових активности огледају се у целисходности рада на одржавању јавног осветљења и повећању енергетске ефикасности.

Организациона јединица одговорна за спровођење мере: Град Нови Сад – Градска управа за заштиту животне средине, Градска управа за комуналне послове, Градска управа за грађевинско земљиште и инвестиције, ЈКП „Стан“.

Процењена вредност: 5.113.000.000,00 динара

Извори финансирања: Буџет Града Новог Сада и остали домаћи и страни извори финансирања

Период спровођења: 2023–2027.

Показатељи учинка:

- број постављених нових светиљки;
- број измештених блокова јавног осветљења из трафостаница.

4.1.10. ПОДСТИЦАЊЕ ПОБОЉШАЊА ЕНЕРГЕТСКЕ ЕФИКАСНОСТИ НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА НОВОГ САДА

Тип мере: подстицајна

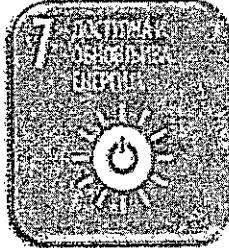
Опис мере:

Мера обухвата различите видове подршке унапређења енергетске ефикасности на територији Града у складу са Законом о енергетици, Законом о енергетској ефикасности и рационалној употреби енергије, програмом и планом енергетске ефикасности Града Новог Сада. Наведеним законима и стратешким документима из области енергетике и енергетске ефикасности дефинише се правни оквир за будући правац деловања Града у овој области.

Активности којима ће се реализовати ова мера су следеће:

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
Енергетска санација кућа, станова и зграда са територије Града кроз субвениционисање радова	Радови на енергетској санацији обухватају: - замену столарије; - санацију омотача; - уградњу топлотних и циркулационих пумпи; - замени постојећих котлова енергетски ефикаснијим котловима, итд.	Смањење потрошње енергије, смањење CO ₂ , финансијска уштеда.

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
Енергетска санација јавних објеката са територије Града Новог Сада	Унапређење енергетске ефикасности кроз санацију јавних објеката са територије Града са акценатом на предшколске и образовне институције.	Смањење потрошње енергије, смањење CO ₂ , финансијска уштеда.
Израда енергетских прегледа, елабората енергетске ефикасности и сертификата о енергетским својствима јавних објеката из надлежности Града	Израда докумената који су основа за реализацију енергетске ефикасности објеката од јавног значаја.	Стварање предуслова за спровођење даље санације јавних објеката.
Подизање свести грађана о спровођењу мера енергетске ефикасности	Одржавање обука, радионица, обележавање дана енергетске ефикасности, израда и подела брошура са значајем и употребом обновљивих извора енергије. Промоција путем јавног информисања.	Примена стеченог знања.

Веза и допринос циљевима Одрживог развоја УН

<p>7. Доступна и обновљива енергија – осигурати приступ доступној, поузданој, одрживој и модерној енергији за све</p> <p>7.3. До 2030. удвостручити глобалну стопу побољшања енергетске ефикасности.</p> <p>12. Одговорна потрошња и производња – обезбедити одрживе обрасце потрошње и производње</p> <p>12.2. До 2030. постићи одрживо управљање и ефикасно коришћење природних ресурса.</p> <p>12.8. До 2030. осигурати да људи свуда имају релевантне информације и свест о одрживом развоју и стилу живота у хармонији са природом.</p>

Организациона јединица одговорна за спровођење мере: Град Нови Сад – Градска управа за заштиту животне средине – Агенција за енергетику Града Новог Сада

Процењена вредност: 2.645.000.000,00 динара

Извори финансирања: Буџет Града Новог Сада, Буџет АП Војводине, Буџет Републике Србије, Министарство рударства и енергетике и други домаћи и страни извори

Период спровођења: 2023–2030.

Показатељи учинка:

- број енергетски санираних кућа, станова и зграда;
- број енергетски санираних јавних објеката;

- број урађених енергетских прегледа, елабората енергетске ефикасности и енергетских пасоша;
- број грађана едукованих о могућностима за унапређење енергетске ефикасности.

4.1.11. ПОДСТИЦАЊЕ УПОТРЕБЕ ОБНОВЉИВИХ ИЗВОРА ЕНЕРГИЈЕ НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА НОВОГ САДА

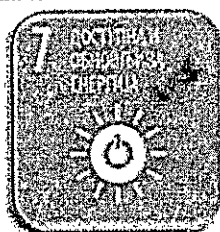
Тип мере: подстицајна

Опис мере:

Према Националном акционом плану за коришћење обновљивих извора енергије Републике Србије (у даљем тексту: ОИЕ), обавеза Републике Србије је смањење нивоа емисије штетних гасова за 20%, као и повећање удела енергије из ОИЕ за 20%. Град Нови Сад има потенцијал за коришћење ОИЕ, поготово биомасе, соларне енергије, као и геотермалне енергије. Према Студији о ОИЕ на подручју Града Новог Сада из 2014. године, Нови Сад са широм околином може да постане лидер у коришћењу ОИЕ на територији Републике Србије.

Активности којима ће се реализовати ова мера су следеће:

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
Енергетска санација кућа, станова и зграда са територије Града кроз субвенционисање радова	Радови на енергетској санацији обухватају: - уградњу соларних панела; - уградњу соларних колектора; - уградњу топлотних пумпи, итд.	Смањење потрошње енергије, смањење CO ₂ , финансијска уштеда.
Енергетска санација јавних објеката са територије Града кроз уградњу система са обновљивим изворима енергије	Унапређење енергетске ефикасности кроз санацију јавних објеката са територије Града Новог Сада уградњом система са ОИЕ са акценатом на предшколске и образовне институције.	
Подизање свести грађана о већој употреби ОИЕ	Штампање брошура и других публикација. Анкетирање грађана. Организовање едукативних радионица, семинара и јавних презентација. Издајак на терен и непосредан разговор са грађанима. Дељење едукативног материјала.	Примена стеченог знања.

7. Доступна и обновљива енергија – осигурати приступ доступној, поузданој, одрживој и модерној енергији за све

7.3. До 2030. удвостручити глобалну стопу побољшања енергетске ефикасности.

12. Одговорна потрошња и производња – обезбедити одрживе обрасце потрошње и производње

12.2. До 2030. постићи одрживо управљање и ефикасно коришћење природних ресурса.

12.8. До 2030. осигурати да људи свуда имају релевантне информације и свест о одрживом развоју и стилу живота у хармонији са природом.

Организациона јединица одговорна за спровођење мере: Град Нови Сад – Градска управа за заштиту животне средине – Агенција за енергетику Града Новог Сада

Процењена вредност: 2.595.000.000,00 динара

Извори финансирања: Буџет Града Новог Сада, Буџет АП Војводине, Буџет Републике Србије, Министарство рударства и енергетике и други домаћи и страни извори.

Период спровођења: 2023–2030.

Показатељи учинка:

- број енергетски санираних кућа, станова и зграда уградњом система са ОИЕ;
- број енергетски санираних јавних објеката уградњом система са ОИЕ;
- број грађана едукованих о могућностима за већу употребу ОИЕ.

4.1.12. ОБЕЗБЕЂЕЊЕ СВИХ СТАНОВНИКА ГРАДА НОВОГ САДА ДОВОЉНИМ КОЛИЧИНАМА ВОДЕ ЗА ПИЋЕ, КАО И ОДГОВАРАЈУЋИМ СИСТЕМОМ ЗА БЕЗБЕДНО САКУПЉАЊЕ, ОДВОЂЕЊЕ И ПРЕЧИШЋАВАЊЕ УПОТРЕБЉЕНИХ ВОДА

Тип мере: обезбеђење добара и пружање услуга од стране учесника у планском систему

Опис мере:

Јавна улагања утичу на избор места становања и рада, на природу и локацију приватног улагања и на квалитет живота. Јавне инвестиције могу подстаћи раст и обезбедити одговарајућу инфраструктуру за промовисање приватних инвестиција. Један од носилаца урбаног развоја Града представља удео комуналне опремљености локалитета/улице/блока/места. Пречишћавање свих отпадних вода са територије Града планирано је изградњом Централног пречистача отпадних вода у Роковом потоку, који ће се реализовати кроз пројекат Чиста Србија већ 2024. године.

Активности којима ће се реализовати ова мера су следеће:

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
<p>Изrada Ревизије развоја водоводног система Града Новог Сада</p>	<p>Ревизија развоја водоводног система ради се обично на десет година са предвиђањем развоја за наредних 20 година. ЈКП „Водовод и канализација“ уговорило је израду Ревизије развоја водоводног система Града Новог Сада. Потребно је да се сагледа комплетан систем од изворишта до потрошача и предвиди даље активности на развоју система. Израда овог акта се очекује у наредном скором периоду.</p>	<p>Ревизија је крoвни документ који дефинише тренутно стање система, дефинише нове потребе, правце развоја, увођење нових технологија и прави процену потреба за наредних 20 година.</p>
<p>Реконструкција и изградња водоводне мреже на територији Града Новог Сада са пратећим објектима</p>	<p>Реконструкција водоводне мреже подразумева замену старих дотрајалих азбест цементних цеви. Такође због ширења Града потребна је изградња нове водоводне мреже и објеката водовода, резервоара, пумпних станица поготово на сремској страни Града. Планира се изградња водоводне мреже у деловима насеља Ветерник, Клиса, Футог, Сремска Каменица, Петроварадин, који нису покривени водоводном мрежом, као и реконструкција мреже на Подбари, Детелинари, деловима Петроварадина, Бегеча и др. Планирана је изградња 7 километара доводника воде и 217 километара водоводне мреже.</p>	<p>Уредно водоснабдевање свих делова града и смањење губитака на мрежи.</p>
<p>Извођење радова на санацији и реконструкцији бунара на извориштима Града</p>	<p>Радам бунара временом долази до процеса „старења“ бунара па се смањује његова издашност. У том смислу потребно је периодично радити реконструкцију и санацију бунара тако да се не омета нормално водоснабдевање. Планирана је санација и реконструкција 21 и бушење 2 нова бунара са хоризонталним дренажним.</p>	<p>Редовном санацијом и реконструкцијом бунара обезбеђује се довољна количина сирове воде за потребе водоснабдевања Града. Тиме се продужује експлоатациони век изворишта, смањује могућност загађења, а све у циљу обезбеђења становника потребним количинама пијаће воде.</p>

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
Изградња новог изворишта инфилтрационог типа у залеђу изворишта Ратно острво	У залеђу изворишта формирали би се инфилтрациони базени који би се пунили водом из Дунава. Након тога би се вода филтрирала кроз формиране слојеве и црпела и дистрибуирала до фабрике воде.	Овим извориштем би се обезбедило додатних око 1200 л/с што би чиме би се задовољиле потреба за водом и суседних општина.
Израда студије одвођења отпадних и атмосферских вода сремске стране Града Новог Сада	У току је израда студије одвођења отпадних и атмосферских вода са сремске стране, која је тренутно у експанзији градње и повећања броја становника.	Студија одвођења отпадних и атмосферских вода сремске стране треба да реши концепт одвођења вода. У последње четири године изградња Covid болнице, изградња индивидуалних породичних и вишепородичних објеката у складу са планском документацијом, отворила је питање одвођења вода, постојећих и планираних капацитета и створила потребу да се обухвати цело подручје једном студијом која би дефинисала правце развоја система у том делу Града.
Реконструкција и изградња канализационе мреже на територији Града Новог Сада	Град се шири и потребна је изградња нове канализационе мреже, а поједини делови Града имају канализациони систем који је стар и дотрајао и потребна је његова реконструкција. У току је реконструкција канализационе мреже која се финансира кроз пројекат „Чиста Србија“ и која подразумева замену азбест цементних цеви на следећим локацијама: Лиман 1 и Лиман 2, Подбара, колекторски правци Краља Петра, Бул. Михајла Пупина, Максима Горког, Руменачка улица. Изградња нове мреже у складу са урбанистичким плановима која се финансира из буџета Града у насељу Горње Ливаде. Зацевљење канала Т-800 и зацевљење канала С-800. Планирана је реконструкција укупно 78 km канализационе мреже и 9,5 km канализационих колектора.	Реконструкцијом и изградњом нове канализационе мреже повећаће се квалитет одвођења отпадних вода, смањити ризик од плављења Града након обилних падавина, и оствариће се ефекти заштите животне средине, пречишћавањем отпадних вода. Зацевљењем канала Т-800, дужине око 3,5 km омогућиће се изградња колекторског правца за одвођење атмосферских вода са простора Телепе, Адица и Ветерника а зацевљењем канала С-800 омогућиће се привођење земљишта Радне зоне Север 1 планом предвиђеној намени; спречити даља ерозија земљишта околног терена и повећати безбедност постојећих објеката.

- 6. Чиста вода и санитарни услови – обезбедити доступност и одрживо управљање водом и санитацијама за све**
- 6.1. До 2030. постићи универзалан и једнак приступ безбедној и приуштивој пијаћој води за све.
- 6.2. До 2030. постићи адекватан и једнак приступ санитарним и хигијенским условима за све, као и окончање праксе обављања дефекације на отвореном, уз обраћање посебне пажње на потребе жена и девојчица, односно оних у стањима рањивости.
- 6.3. До 2030. унапредити квалитет воде смањењем загађења, елиминисати одлагање и на најмању могућу меру свести испуштање опасних хемикалија и материјала, преполовити удео непречишћених отпадних вода и значајно повећати рециклирање и безбедну поновну употребу на глобалном нивоу.
- 6.4. До 2030. битно повећати ефикасност коришћења воде у свим секторима и обезбедити одрживу експлоатацију воде и снабдевање слатком водом како би се одговорило на несташицу воде и у знатној мери смањио број људи који се суочавају са несташицом воде.
- 6.6. До 2030. заштита и обнова водно повезаних екосистема, укључујући планине, шуме, плавна земљишта, реке, издане (аквифере) и језера.

Организациона јединица одговорна за спровођење мере: Град Нови Сад – Градска управа за грађевинско земљиште и инвестиције Града Новог Сада, Градска управа за комуналне послове Града Новог Сада, Градска управа за заштиту животне средине Града Новог Сада, Градска управа за урбанизам и грађевинске послове Града Новог Сада, Градска управа за имовину и имовинско-правне послове Града Новог Сада, ЈКП „Водовод и канализација“ и ЈП „Урбанизам“ Завод за урбанизам Нови Сад.

Процењена вредност: 43.376.423.000,00 динара

Извори финансирања: Буџет Града Новог Сада, Програм „Чиста Србија“ и остали домаћи и страни извори финансирања

Период спровођења: 2023–2030.

Показатељи учинка:

- дужина изграђене и реконструисане водоводне мреже (km);
- дужина изграђене и реконструисане канализационе мреже (km);
- изграђено централно постројење за пречишћавање отпадних вода (ЦШПОВ) Нови Сад;
- изграђено извориште сирове воде.

4.1.13. УСПОСТАВЉАЊЕ ОДРЖИВОГ СИСТЕМА УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ

Тип мере: обезбеђење добара и пружање услуга од стране учесника у планском систему

Опис мере:

Мера подразумева организацију одрживог система управљања отпадом у циљу унапређења постојећег система на локалном нивоу и успостављања регионалног система управљања отпадом.

Активности којима ће се реализовати ова мера су следеће:

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
Успостављање регионалног система управљања отпадом за Град Нови Сад и општине Бачка Паланка, Бачки Петровац, Беочин, Жабаљ, Србобран, Темерин и Врбас, са изградњом регионалног центра за управљање отпадом на територији Града Новог Сада	Планиране су активности које представљају наставак реализације започетих активности којим ће се створити услови за успостављање регионалног система управљања отпадом су: - израда дела преостале пројектно техничке документације са исходованом грађевинском дозволом, - изградња регионалне санитарне депоније са пратећим објектима (санитарне касете, постројење за третман умешаног комуналног и биоразградивог отпада, постројење за пречишћавање отпадних вода и друго), - изградња две трансфер станице, - јачање административних капацитета на нивоу Града и целог Региона у области управљања отпадом, - јачање капацитета и унапређења едуковања и информисања становништва о значају адекватног управљања отпадом.	Успостављање регионалног система управљања отпадом и унапређен систем сакупљања отпада. Проширење обима сакупљања и успостављање система одвојеног сакупљања отпада. Поновно искоришћење и рециклажа отпада. Успостављање система сакупљања опасног отпада. Проширење и јачање административних капацитета на нивоу Града у области управљања отпадом. Унапређење информисања становништва о значају адекватног управљања отпадом.

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
Изградња рециклажних дворишта на територији Града Новог Сада	У складу са законом, за Град Нови Сад, према броју становника, утврђена је потреба за изградњом рециклажног дворишта на три локације. За прву локацију на Депонији у Новом Саду планиране су активности на изградњи рециклажног дворишта, док је за остале две локације планирана израда пројектно-техничке документације са изградњом рециклажног дворишта. Средства за реализацију планирана су у буџету Града Новог Сада. На рециклажно двориште грађани доносе намештај и белу технику, отпад погодан за рециклажу, укључујући и опасан отпад из домаћинства. На том простору, поред преузимања посебних токова отпада из домаћинства, врши се третман отпада, односно његова припрема за поновну употребу.	Унапређен систем сакупљања посебних токова отпада из домаћинства. Третман отпада, односно његова припрема за поновну употребу.
Изградња постројења за рециклажу грађевинског отпада	Изградња постројења за преузимање грађевинског отпада, његову припрему за поновну употребу, као и друге операције третмана грађевинског отпада ради поновног искоришћења.	Успостављен одрживи систем управљања грађевинским отпадом у складу са законом.
Набавка посуда за сакупљање отпада	Планиране су активности за набавку посуда за сакупљање отпада којом би се унапредио постојећи и успоставио одрживи систем сакупљања отпада са увођењем примарне сепарације у регионалном систему управљања отпадом.	Ефекти реализације мере огледаће се у унапређеном систему сакупљања отпада, проширењу обима сакупљања и успостављању система одвојеног сакупљања токова отпада из домаћинства у складу са законом.
Набавка возила за сакупљање и транспорт отпада	Планиране су активности за набавку возила за сакупљање отпада којима би се унапредио постојећи и успоставио одрживи систем сакупљања и транспорта отпада у регионалном систему управљања отпадом.	Ефекти реализације мере огледаће се у успостављеном регионалном систему сакупљања и транспорта отпада, као и унапређеном постојећем систему сакупљања и транспорта отпада код чланица учесница у регионалном систему управљања отпадом, у складу са законом.

Веза и допринос циљевима Одрживог развоја УН

- 11. Одрживи градови и заједнице – учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, отпорним и одрживим**
- 11.6. До 2030. смањити негативан утицај градова на животну средину мерен по глави становника, са посебном пажњом на квалитет ваздуха и управљање отпадом на општинском и другим нивоима.
- 12. Одговорна потрошња и производња – обезбедити одрживе обрасце потрошње и производње**
- 12.4. До 2030. постићи еколонки исправно управљање хемикалијама и свим врстама отпада током читавог њиховог употребног циклуса, у складу са договореним међународним оквирима, и значајно смањити њихово испуштање у ваздух, воду и земљиште како би се што више умањили њихови негативни утицаји на здравље људи и животну средину.
- 12.5. До 2030. значајно смањити производњу отпада кроз превенцију, редукцију, рециклирање и поновно коришћење.
- 12.8. До 2030. осигурати да људи свуда имају релевантне информације и свест о одрживом развоју и стилу живота у хармонији са природом.

Циљна група су грађани Града Новог Сада и општина Бачка Паланка, Бачки Петровац, Беочин, Жабал, Србобран, Темерин и Врбас, надлежна јавна комунална предузећа, медији, образовне установе, невладине организације из области животне средине.

Организациона јединица одговорна за спровођење мере: Град Нови Сад – Градска управа за комуналне послове, Градска управа за заштиту животне средине, ЈКП „Чистоћа“ Нови Сад и општине: Бачка Паланка, Бачки Петровац, Беочин, Жабал, Србобран, Темерин и Врбас.

Процењена вредност: 14.494.319.975,00 динара

Извори финансирања: Буџет Града Новог Сада, фондови Европске уније и др.

Период спровођења: 2023–2030.

Показатељи учинка:

- успостављен одрживи регионални систем управљања отпадом;
- изграђена регионална депонија у Граду Новом Саду са пратећим објектима;
- изграђена рециклажна дворишта на територији Града;
- изграђено постројење за рециклажу грађевинског отпада.

4.1.14. ПРЕВЕНЦИЈА И УБЛАЖАВАЊЕ ЕФЕКТА КЛИЗИШТА, СМАЊЕЊЕ УТИЦАЈА ЕРОЗИЈЕ ЗЕМЉИШТА И САНАЦИЈА ЛОКАЛИТЕТА КОНТАМИНИРАНИХ ЛОКАЦИЈА И УГРОЖЕНИХ ПОДРУЧЈА

Тип мере: обезбеђење добара и пружање услуга од стране учесника у планском систему

Опис мере:

Мера обухвата спровођење низа активности у циљу смањења опасности од ерозије земљишта и борбе против клизишта, као и санације локалитета угрожених подручја, а у циљу прилагођавања ефектима климатских промена, као и успостављања система реаговања у ризичним и удесним ситуацијама у урбаним деловима насеља.

Земљиште као природни ресурс подразумева коришћење у складу са његовим природним својствима, сагласно којима се утврђује намена површина, односно дефинишу правила грађења објеката и уређења простора.

На основу инжењерско-геолошких погодности терена, педолошких и хидролошких одлика обухваћеног подручја, утврђени су ограничавајући и усмеравајући фактори за изградњу, који су уграђени као смернице у нови Генерални урбанистички план Града Новог Сада до 2030. године⁵, као упућујућа правила која ће се поштовати приликом израде планске документације нижег реда за потребе детаљније урбанистичке разраде простора.

Кључна активност у циљу спровођења мере:

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
Израда катастра клизишта и нестабилних падина на територији Града	Израда катастра клизишта у складу са принципима инжењерско-геолошких истраживања, са што униформнијим садржајем и детаљима, а уважавајући чињеницу да поједине микролокације имају различит ниво угрожености.	Формирање доступне базе података потребних за израду планске документације, пројектне документације и остале документације потребне за реализацију планираних садржаја. Овако добијени, уобличени и лако доступни подаци били би основ и за организовање активности везаних за успостављање система реаговања у ризичним и удесним ситуацијама, у виду индикатора потенцијално опасних локалитета који би требало да буду под највишим степеном надзора према критеријуму опасности од негативних утицаја и ефеката клизишта, ерозије, засипања урбаних водотокова, земљотреса и др.

⁵ „Службени лист Града Новог Сада”, број 33/22

11. Одрживи градови и заједнице – учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, отпорним и одрживим

11.5. До 2030. значајно смањити број смртних случајева, број угрожених људи и директне економске губитке у односу на глобални бруто домаћи производ изазван катастрофама, укључујући и оне повезане са водом, усмеравајући пажњу на заштиту сиромашних и оних у стањима рањивости.

Организациона јединица одговорна за спровођење мере: Град Нови Сад – Градска управа за грађевинско земљиште и инвестиције, Градска управа за урбанизам и грађевинске послове, ЈП „Урбанизам“ Завод за урбанизам Нови Сад

Процењена вредност: 2.500.000.000,00 динара

Извори финансирања: Буџет Града Новог Сада и остали домаћи и страни извори финансирања

Период спровођења: 2023–2030.

Показатељи учинка:

- формиран комплетан катастар клизишта и нестабилних падина на територији Града Новог Сада.

4.1.15. УНАПРЕЂЕЊЕ СИСТЕМА УПРАВЉАЊА ВАНРЕДНИМ СИТУАЦИЈАМА

Тип мере: институционално-управљачко-организациона

Опис мере:

Мера подразумева унапређење постојећег система за јавно обавештавање и узбуњивање на територији Града. Број и просторни распоред новоинсталираних алармних станица дефинисани су у израђеној Акустичкој студији за територију Града Новог Сада. Потребно је да алармне станице буду повезане са Оперативним центром 112 Јужнобачког округа.

Циљне групе у спровођењу ове меру су: грађани, привредни субјекти, градска управа, јавна и јавна комунална предузећа, Министарство унутрашњих послова, Ватрогасни савез Града Новог Сада.

Кључне активности у циљу спровођења мере:

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
Доношење Плана генералне регулације	Спровођење законом прописане процедуре која ће резултирати усвајањем Плана генералне регулације за изградњу система за јавно узбуњивање на територији Града.	Стварање предуслова за издавање одобрења за извођење радова на изградњи система за јавно узбуњивање на територији Града.
Израда пројектне документације и изградња система за јавно узбуњивање на територији Града	Израда пројектне документације којом ће се одредити тачне локације и изградња 112 алармних станица на територији Града, од којих је 43 предвиђено да буду инсталиране на новоизграђеним стубовима и 69 на постојећим објектима, с тим да је задржано 48 постојећих микролокација.	Израдом пројектне документације одредити се тачне локације алармних станица са детаљним техничким карактеристикама, чиме ће се створити предуслови за изградњу система за јавно узбуњивање на територији Града. Изградњом система за јавно узбуњивање омогућиће се ефикасније спровођење мера цивилне заштите (узбуњивање, евакуација, склањање, збрињавање угрожених и настрадалих, и др.), јачање превенције и смањење ризика од катастрофа.
Формирање специјализованих јединица цивилне заштите за узбуњивање	Израда нормативног акта за формирање специјализованих јединица цивилне заштите за узбуњивање.	Смањење ризика од катастрофа, јачање превенције, отпорности и спремности појединца и локалне заједнице на последице катастрофа, унапређење заштите и спасавања људи, материјалних, културних и других добара.
Доношење акта о попуни специјализованих јединица цивилне заштите за узбуњивање и програма за њихово финансирање, опремање и обучавање	Након формирања специјализованих јединица цивилне заштите за узбуњивање, у сарадњи са надлежним министарством дефинисаће се и начин попуне и активности у вези с њима и приступиће се изради програма финансирања, опремања и обучавања.	Дефинисање начина попуне, активности, финансирања, опремања и обучавања специјализованих јединица цивилне заштите, а у циљу ефикаснијег спровођења мера цивилне заштите (узбуњивање, евакуација, склањање, збрињавање угрожених и настрадалих, заштита и спасавање људи, материјалних и културних добара од опасности изазваних катастрофама, радиолошка, хемијска и биолошка заштита, заштита од техничко-технолошких несрећа, заштита и спасавање из рушевина).

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
Доношење акта са програмом финансирања, опремања и обучавања Ватрогасног савеза Града Новог Сада у циљу спровођења мера цивилне заштите на територији Града Новог Сада	Решење о броју припадника и формацијама у оквиру Ватрогасног савеза Града Новог Сада који ће учествовати у спровођењу мера цивилне заштите на територији Града Новог Сада. Решење о Програму финансирања, опремања и обучавања Ватрогасног савеза Града Новог Сада у циљу спровођења мера цивилне заштите на територији Града Новог Сада.	Успостављен систем спровођења мера цивилне заштите на територији Града, односно смањење ризика од катастрофа, јачање превенције, отпорности и спремности појединца и локалне заједнице на последице катастрофа, унапређење заштите и спасавања људи, материјалних, културних и других добара.

Вежа и допринос циљевима Одрживог развоја УН

1. Свет без сиромаштва – окончати сиромаштво свуда и у свим облицима
  - 1.5. До 2030. изградити отпорност сиромашних и оних у стањима рањивости и смањити њихову изложеност и рањивост од екстремних климатских догађаја, као и других економских, друштвених и еколошких шокова и катастрофа.
3. Добро здравље – обезбедити здрав живот и промовисати благостање за све људе свих генерација
  - 3.9. До 2030. значајно смањити број смртних случајева и обољења од опасних хемикалија и загађења и контаминације ваздуха, воде и земљишта.
11. Одрживи градови и заједнице – учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, отпорним и одрживим
  - 11.5. До 2030. значајно смањити број смртних случајева, број угрожених људи и директне економске губитке у односу на глобални бруто домаћи производ изазван катастрофама, укључујући и оне повезане са водом, усмеравајући пажњу на заштиту сиромашних и оних у стањима рањивости.
13. Акција за климу – предузети хитну акцију у борби против климатских промена и њихових последица
  - 13.1. Оснажити отпорност и адаптивни капацитет на опасности повезане са климатским условима и природним катастрофама у свим земљама.

Организациона јединица одговорна за спровођење мере: Град Нови Сад – Градска управа за комуналне послове

Процењена вредност: 564.370.000,00 динара

Извори финансирања: Буџет Града Новог Сада

Период спровођења: 2023–2025.

Показатељи учинка:

- изграђен унапређени систем за јавно узбуњивање на територији Града Новог Сада;
- организоване и опремљене јединице цивилне заштите опште намене путем добровољних ватрогасних друштава;
- формиране и опремљене специјализоване јединице цивилне заштите за узбуњивање.

4.1.16. САНАЦИЈА И ОБНОВА ПОСТОЈЕЋИХ ПОДСТАНДАРДНИХ ИЛИ НЕУРЕЂЕНИХ И БЕСПРАВНО ИЗГРАЂЕНИХ СТАМБЕНИХ НАСЕЉА И ЦЕЛИНА, КАО И ОБЕЗБЕЂИВАЊЕ ЛОКАЦИЈА ЗА ИЗГРАДЊУ ПРИУШТИВИХ И ОДГОВАРАЈУЋИХ СТАМБЕНИХ ОБЈЕКТА

Тип мере: обезбеђење добара и пружање услуга од стране учесника у планском систему

Опис мере:

Мера обухвата спровођење низа активности у циљу повећања квалитета уређености и приступачности урбаног простора обезбеђивањем одрживог становања за све грађане. Санацију неплански изграђених делова насељених места, подстандардних или неуређених делова насељених места кроз њихово инфраструктурно опремање, изградњу објеката јавних намена и унапређење квалитета, приступачности и безбедности. Обезбеђивање инфраструктурно опремљених локација за изградњу приуштивих и одговарајућих стамбених објеката за кориснике стамбене подршке (социјално становање) кроз изградњу и друге начине прибављања нових станова у јавној својини Града намењених за издавање у повољан закуп.

Основни правци деловања јесу израда, преиспитивање и ажурирање урбанистичких планова и програма за консолидацију и санацију бесправно изграђених зона и делова урбаних насеља, као и обезбеђивање инфраструктурно опремљених локација за изградњу приуштивих и одговарајућих стамбених објеката.

На територији Града се може издвојити неколико локалитета подстандардних или неуређених насеља, односно целина, делова насеља, у оквиру којих је интензивно отпочео процес спровођења наведених мера, и чије се спровођење планира наставити. То су приоритетно насеља Шангај, Бангладеш, као и делови насеља Мали Београд – Велики рит.

Најзначајнији ефекат реализације наведених мера јесте уређено градско грађевинско земљиште – приведено планираној урбанистичкој намени у складу са свим важећим стандардима, што превасходно подразумева обезбеђен плански основ за реализацију, решене имовинско-правне односе, изграђену комуналну инфраструктуру, а све укупно доприноси побољшању квалитета уређености и приступачности урбаног простора обезбеђивањем одрживог становања за све грађане и санацију неплански изграђених делова насеља и приградских насеља уз подизање културе становања. Ефекат мере се свакако огледа и у унапређењу социјално-економске ситуације, приступачности, повећању обима, квалитета и разноврсности стамбених решења за кориснике стамбене подршке. На овом изузетно комплексном задатку захтева се укључивање шире друштвене заједнице, а пре свега релевантних градских институција.

Кључне активности у циљу спровођења мере:

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
Израда планске документације	Израда планског основа и програма за консолидацију и санацију постојећих подстандардних и неуређених и бесправно изграђених стамбених насеља и целина.	Унапређење инклузивне и одрживе урбанизације и стварање предуслова, планског основа, за реализацију.
Изградња инфраструктуре за потребе опремања објеката социјалног становања у подстандардним и плански нерегулисаним деловима урбаног насеља	Изградња саобраћајних површина, водовода, канализација и јавног осветљења за опремање објеката социјалног становања.	Приступ адекватном, безбедном и приступачном становању и основним услугама уз унапређење услова у овим насељима.
Обезбеђивање локација за приуштиве и одговарајуће стамбене објекте	Опредељење локација на територији Града на којима ће се градити стамбени објекти.	Једнака права на економске ресурсе, као и приступ основним услугама, власништву и управљању земљиштем, сиромашнима и припадницима рањивих група.

Веза и допринос циљевима Одрживог развоја УН

1. Свет без сиромаштва – окончати сиромаштво свуда и у свим облицима
  - 1.4. До 2030. обезбедити да сви мушкарци и жене, а посебно сиромашни и припадници рањивих група, имају једнака права на економске ресурсе, као и приступ основним услугама, власништву и управљању земљиштем, односно другим облицима својине, наслеђству, природним богатствима, одговарајућим нових технологијама и финансијским услугама, укључујући микрофинансирање.
6. Чиста вода и санитарни услови – обезбедити доступност и одрживо управљање водом и санитацијама за све
  - 6.1. До 2030. постићи универзалан и једнак приступ безбедној и приуштивој пијаћој води за све.
  - 6.2. До 2030. постићи адекватан и једнак приступ санитарним и хигијенским условима за све, као и окончање праксе обављања дефекације на отвореном, уз обраћање посебне пажње на потребе жена и девојчица, односно оних у стањима рањивости.
11. Одрживи градови и заједнице – учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, отпорним и одрживим
  - 11.1. До 2030. осигурати да сви имају приступ адекватном, безбедном и приступачном становању и основним услугама, унапредити неусловна насеља.

11.3. До 2030. унапредити инклузивну и одрживу урбанизацију и капацитете за паритиципативно, интегрисано и одрживо планирање и управљање људским насељима у свим земљама.

Организациона јединица одговорна за спровођење мере: Град Нови Сад – Градска управа за грађевинско земљиште и инвестиције, Градска управа за урбанизам и грађевинске послове, ЈП „Урбанизам“ Завод за урбанизам Нови Сад, Градска управа за имовину и имовинско-правне послове, Градска управа за социјалну и дечију заштиту, Центар за социјални рад Града Новог Сада

Процењена вредност: 3.500.000.000,00 динара

Извори финансирања: Буџет Града Новог Сада и остали домаћи и страни извори финансирања

Период спровођења: 2023–2030.

Показатељи учинка:

- извршена санација и обнова постојећих подстандардних и неуређених и бесправно изграђених стамбених насеља и целина;
- израђени плански основи и програми за њихову консолидацију и санацију;
- обезбеђене локације за изградњу приуштених и одговарајућих стамбених објеката.

4.1.17. АФИРМАЦИЈА ОДГОВОРНОГ ВЛАСНИШТВА НАД ПСИМА/МАЧКАМА

Тип мере: информативно-едукативна

Опис мере:

Мера обухвата суфинансирање промотивних програма и пројеката који доприносе јачању свести о неопходности одговорног приступа држања животиња као кућних љубимаца у урбаним срединама.

Кључне активности у циљу спровођења мере:

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
Организација и реализација едукативно-промотивних манифестација и програма у циљу афирмације одговорног власништва над псима/мачкама	Израда публикација и другог едукативног материјала, организовање едукативно-промотивних манифестација, организација изложби напуштених паса.	Јачање свести, популаризација, промоција и афирмација одговорног власништва над псима/мачкама као најважнијег фактора контроле и смањења популације напуштених паса и мачака на територији Града Новог Сада.

Организациона јединица одговорна за спровођење мере: ЈКП „Зоохигијена и Ветерина Нови Сад“, Нови Сад, Град Нови Сад – Градска управа за комуналне послове

Процењена вредност: 15.599.759,00 динара

Извори финансирања: Буџет Града Новог Сада и остали домаћи и страни извори финансирања

Период спровођења: 2023–2030.

Показатељи учинка:

- број реализованих пројеката / програма;
- број едукативно-промотивних манифестација годишње.

4.2. ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 2: ЉУДСКИ ПОТЕНЦИЈАЛ – ИЗГРАДЊА ПОТЕНЦИЈАЛА ЗА РАЗВОЈ КРОЗ ЈАЧАЊЕ ЉУДСКИХ РЕСУРСА

Квалитет живота сваког становника налази се у средишту концепта развоја једне локалне заједнице. На могућности за лични развој утичу не само економски фактори, већ и широк спектар социјалних фактора. Доступност и развијеност образовног, здравственог и система дечије заштите, квалитетни културни и спортски садржаји, као и садржаји за младе, сматрају се веома значајним показатељем и условом друштвеног развоја. Годинама уназад, а почев од 2012. године, интензивно се ради и тежи равномерном развоју градског и приградског подручја путем развоја социјалне инфраструктуре и доступности квалитетних услуга и садржаја за све становнике Града. Град настоји да плански води бригу о најважнијим сегментима друштвеног живота и да развија системе подршке младима, социјалне и здравствене заштите, али и константног неговања и обогаћивања културе.

Квалитетно образовање повећава могућност за постизање пуног потенцијала становника Града. И надаље, развој система потребно је усмеравати у правцу задовољења потреба деце и породице, односно омогућавања развоја компетенција за укључивање у друштвени живот и запошљавање.

Процес унапређивања инфраструктуре образовно-васпитних установа, поред изградње нових, подразумева и повећање просторних капацитета постојећих објеката предшколских установа, основних и средњих школа. Потреба је диктирана повећањем броја становника на територији Града. Град Нови Сад ће са активностима опремања објеката наставити и у будућности, као и са свим другим активностима на модернизацији и дигитализацији образовне инфраструктуре. То ће се, као и у претходном периоду, пре свега односити на опремање рачунарских кабинета, обезбеђење наставних средстава, намештаја за учионице и канцеларије, као и набавку опреме за јавну безбедност и друге опреме

Локална самоуправа ће, као и у претходном периоду, обезбедити континуитет у подршци развоју модела дуалног образовања у оквиру којег ученици имају прилику за стицање знања и вештина које ће их припремити за обављање одабраног занимања у складу са потребама привреде.

Виши квалитет образовања и васпитања обезбедиће се побољшањем услова образовања у основним и средњим школама у погледу простора, опреме и наставних средстава за остваривање програма који нису основна делатност установе, подршком у организацији активности из области културе, безбедности, као и едукативних радионица и предавања осмишљених као надоградња редовног наставног програма.

Култура, заједно са другим чиниоцима, представља значајан ресурс побољшања квалитета живота грађана.

Град Нови Сад представља значајан национални и регионални центар културне продукције. Оснивач је четрнаест установа културе, па је унапређивање услова рада ових установа, које се баве заштитом нематеријалних и материјалних културних добара и савременим стваралаштвом, предуслов даљег друштвеног развоја.

Међународна сарадња и процес европских интеграција у области културе резултираће већим присуством наше културе у свету, њеним адекватнијим представљањем и повећаном међународном сарадњом у свим областима. Проглашењем Града Новог Сада за Европску престоницу културе за 2022. годину, Граду су се отвориле многе могућности за развијање међународне сарадње.

Град ће, баш као и у претходном периоду, тежити вођењу културне политике која подразумева укључивање што већег броја заинтересованих страна, кроз међуресорно повезивање сектора културе са различитим системима као што су: образовање, наука, привреда, туризам, креативна индустрија, заштита животне средине и сл., и укључивањем јавног, приватног и цивилног сектора у доношење одлука у вези

са стратешким правцима културног развоја и начинима његовог остваривања и подстицања. На овај начин ће се обезбедити креирање културне политике по мери друштвене заједнице.

Заштита културног наслеђа и очување културно-историјског идентитета је и у претходних 11 година била један од стратешких развојних приоритета, будући да Нови Сад располаже богатом културном баштином. Град ће интензивирати активности обнове и заштите објеката у саставу просторно културно-историјских целина, као што су Петроварадинска тврђава и Алмашки крај.

Очување здравственог потенцијала становништва представља важан ресурс и предуслов друштвеног развоја. Град ће и у будућности тежити постизању све вишег стандарда у обезбеђивању здравствене заштите становништва и остваривању свих неопходних услова да се приступачност и доступност здравствене заштите ускладе са очекиваним растом броја становника.

Имајући у виду да се развијен систем здравствене заштите огледа у добро организованим установама, од великог је значаја предузимање активности на побољшању услова за рад здравствених установа у погледу простора, опреме и стручних кадрова. Услед очекиваног даљег повећања обима здравствених потреба грађана, неопходно је ширење постојећих капацитета установа у складу са Уредбом о Плану мреже здравствених установа, односно даље улагање у њихову модернизацију и нове технологије. Финансирање специјализација у области дефицитарних грана медицине и запошљавање здравствених радника у установама у јавној својини такође ће допринети већој доступности и приступачности здравствене заштите и унапређењу услуга.

Баш као и претходних година у остваривању друштвене бриге за јавно здравље, Град ће и у наредном периоду унапређивати и развијати активности постојећих програма и развијати програме промоције здравља усмерене на очување и унапређење услова животне средине и радне околине, здраве стилове живота, на спречавање и сузбијање ризичних понашања, као и на примордијалну, примарну, секундарну и терцијарну превенцију заразних болести, хроничних масовних незаразних болести и ретких болести, повреда и тровања, посебно усмерену на вулнерабилне групације становника (децу и младе, жене у вези са репродуктивним здрављем, старије од 65 година, особе са инвалидитетом, и становништво са конвергентним факторима вулнерабилности). Исто тако, наставиће се са коришћењем и разменом ресурса Светске здравствене организације које једино могу да користе градови – чланови Европске мреже здравих градова Светске здравствене организације (ЕМГЗ СЗО), међу којима је и Град Нови Сад. Подршку испуњавању друштвене бриге за здравље становника Новог Сада представљаће План јавног здравља којим ће се даље усмеравати политике и праксе у овој области. Будући да има шири концепт од здравствене заштите, поменути документ јавне политике треба да промовише интердисциплинарност и мултисекторску сарадњу. Један од основних принципа на којима је потребно заснивати стратешко планирање у домену јавног здравља јесте принцип једнаких могућности. То значи обезбеђење могућности коришћења услуга здравствене заштите за све грађане и све циљне групе истом доступношћу у свим сферама пружања услуга у јавном, приватном и невладином сектору и уз поштовање могућности избора.

Реализацијом кључних мера у области социјалне и дечије заштите треба да се надаље ублажи постојање погоршаног материјалног и социјалног положаја дела становништва на територији Града, посебно социјално рањивих категорија становништва које спадају у приоритете социјалне заштите, као што су породица и деца, особе са инвалидитетом, деца и млади са сметњама у развоју и одрасла лица са менталним и интелектуалним потешкоћама, старија лица, припадници ромске популације, као и припадници других маргинализованих група.

Планирано је и формирање нове специјализоване установе у виду локалног центра за пружање услуга социјалне заштите, чиме би се раздвојили послови који се односе на одлучивање о остваривању права и коришћењу услуга, које би и даље обављао Центар за социјални рад, од послова непосредног пружања услуге, који су у надлежности Града и који би се обављали у оквиру нове установе (као што су привремени смештај у прихватилишта „Сигурна дечија кућа“ и „Сигурна женска кућа“, дневни боравак за децу и младе из породица у ризику, Свратиште за децу улице, становање уз подршку, саветодавно-терапијске и социјално-едукативне услуге). Ово би довело до усмерености и специјализације нове установе у циљу ефикаснијег и квалитетнијег пружања услуга, ради задовољавања све комплекснијих потреба особа које су у стању социјалне потребе.

Такође, планирано је и формирање нове установе за пружање услуга социјалне заштите и реализацију програма намењених деци и одраслима са сметњама у развоју и инвалидитетом које су у надлежности Града (као што су услуге дневног боравка за децу са сметњама у развоју предшколског узраста и децу и младе са сметњама у развоју, и бројни програми подршке деци и породици са децом и младима са сметњама у развоју, одраслим и старијим лицима са тешкоћама), чиме ће се постићи да услуге социјалне заштите не пружа само установа образовања, већ и специјализована установа социјалне заштите основана на територији Града. Овим ће се створити услови за даљи развој услуга социјалне заштите на територији Града којима се доприноси унапређењу квалитета живота корисника, ради њиховог што успешнијег укључивања у самосталан живот у заједници.

Наведене мере у области социјалне и дечије заштите имају велики значај за локално становништво, с обзиром на то да ће се организовањем услуга социјалне заштите у оквиру посебних установа, уз учешће Центра за социјални рад Града Новог Сада као органа старатељства и упутног органа, омогућити социјално укључивање и обезбеђивање социјалне заштите сваком појединцу, односно групи којој је то неопходно.

Град ће и убудуће наставити да обезбеђује нормативне и финансијске претпоставке за даље уређивање области социјалне заштите, спровођење програма и реализацију мера које подстичу деинституционализацију и социјалну инклузију, пружање посебне подршке социјално угроженим категоријама грађана, деци и одраслима са сметњама у развоју, нарочито кроз реализацију годишњих програма унапређења социјалне заштите и појединачних програма у области социјалне заштите које реализују удружења грађана и невладине организације, а који се финансирају путем јавног конкурса.

Даље активности унапређења система социјалне и дечије заштите разрађиваће се Планом развоја социјалне заштите Града Новог Сада.

Спорт је један од кључних чинилаца унапређења квалитета живота и од суштинског је значаја за развој личности и здравог начина живота. Препознајући његов значај за укупан развој, Град ће наставити да спроводи активности у сврху остваривања потреба и интереса грађана у области спорта. Мера препозната као кључна за остварење овог приоритетног циља промовише развој рекреативног спорта. Унапређење и развој спортске рекреације допринеће повећаном обухвату свих грађана, а посебно деце, омладине, жена и особа са инвалидитетом, а у циљу унапређења индивидуалне здравствене заштите, превенције болести, као и развијања здравих навика, тимског духа и толеранције.

Као приоритетне потребе грађана у области спорта такође се издвајају развој предшколског и школског спорта, односно унапређење спортске инфраструктуре. Поред изградње нових објеката, посебна пажња ће се посветити реконструкцији и опремању постојећих спортских капацитета. Реконструкција објекта СПЦ „Војводина“ је логичан корак ка ревитализацији изузетног градског спортског центра, чија се

вредност за Град Нови Сад огледа у више равни: превасходно у спортој, а потом и у типолошкој, архитектонско-урбанистичкој, културолошкој и друштвеној. Битно је и напоменути да је у току израда Идејног пројекта за реконструкцију објекта СПЦ „Војводина“ у вредности од 150 милиона динара, а да се од стране Факултета техничких наука испорука овог дела пројектно-техничке документације очекује до краја октобра 2023. године.

Град ће наставити да издваја значајна средства за финансирање годишњих и посебних програма спортских организација за остваривање потреба и интереса грађана у области спорта, и то кроз организацију спортских такмичења од посебног значаја за Град, делатност спортских организација са територије Града и њихово учешће у домаћим и европским клупским такмичењима, награде и признања за постигнуте спортске резултате и допринос развоју спорта и слично. Осим тога, у циљу рационалног и наменског коришћења спортских хала и спортских објеката који су у јавној својини Града, спортским организацијама ће се и надаље одобравати коришћење истих за спортске активности, односно додељивати слободни термини за тренирање и такмичење.

Млади су највиталнији део сваке популације, покретачи привредног, друштвеног, економског и демографског развоја и највреднији ресурс сваке заједнице. Град путем Канцеларије за младе дугорочно и систематизовано усмерава развој мера, како би млади, баш као и у претходном периоду, били активни покретачи позитивних и иновативних промена и како би се обезбедили услови за активну улогу младих у друштву путем омладинских организација. Реализација кључних мера допринеће надаље активном учешћу и унапређењу положаја младих у областима здравља, безбедности, социјалне политике. Поред тога, Град ће наставити да подржава примену активности које подстичу запошљавање, кроз развој предузетничких компетенција младих. У циљу омогућавања спровођења различитих програма намењених младима, радиће се као и до сада и на развоју инфраструктуре, како би потребе за простором биле задовољене. Мере предвиђају већу инклузију осетљивих група младих у друштво и њихово равноправно учешће у различитим аспектима друштвеног живота.

Остварењу овог приоритетног циља допринеће и активности које предузима Град, а које се односе на финансирање програма и пројеката којима се остварују циљеви и мере дефинисане локалним документима јавних политика, као и учествовање у раду Фонда за стипендирање и подстицање напредовања даровитих студената и младих научних радника и уметника Универзитета у Новом Саду и обезбеђивање средстава за стипендирање даровитих студената Универзитета.

Показатељ учинка на нивоу приоритетног циља 2	Јединица мере	Почетна вредност (базна година)	Циљна вредност (2030. година)	Извор провере
Стопа одустајања од школовања у средњем образовању	%	0,4 (2021)	0,3	Републички завод за статистику
Стопа смртности одојчади	‰	4,1 (2021)	одржавање стопе ≤5	Анализа „Здравствено стање становништва Града Новог Сада“
Раст стопе природног прираштаја	‰	-1,2 (2021)	≥0,5	Анализа „Здравствено стање становништва Града Новог Сада“
Очекивано трајање живота	године живота	73,9 година за мушкарце (2021)	77,5 година за мушкарце	Анализа „Здравствено стање становништва Града Новог Сада“
		79,4 година за жене (2021)	83,2 година за жене	

КЉУЧНЕ МЕРЕ ЗА ПОСТИЗАЊЕ ПРИОРИТЕТНОГ ЦИЉА 2	
4.2.1.	Развој инфраструктуре за унапређење предшколског, основношколског и средњошколског образовања на територији Града Новог Сада
4.2.2.	Оснаживање капацитета установа културе
4.2.3.	Јачање међународне сарадње и процеса европских интеграција у култури
4.2.4.	Развој међуресорне, међусекторске сарадње и грађанске партиципације у култури
4.2.5.	Унапређење заштите и вредновања културних добара
4.2.6.	Обезбеђивање услова за бољу доступност и приступачност здравствене заштите становништва
4.2.7.	Подршка планирању друштвене бриге за јавно здравље
4.2.8.	Унапређење капацитета за пружање услуга социјалне заштите на територији Града Новог Сада
4.2.9.	Унапређење капацитета за пружање подршке деци, одраслима и старијима са сметњама у развоју
4.2.10.	Унапређење и развој спортске рекреације свих грађана, а посебно деце, омладине, жена, старијих и особа са инвалидитетом
4.2.11.	Подршка младима у областима здравља, безбедности и социјалне политике према младима
4.2.12.	Подршка младима у области предузетништва, запошљивости и развоја вештина управљања каријером
4.2.13.	Обезбеђење нових објеката, као и квалитетније одржавање постојећих, у циљу бољег задовољења општег интереса

**4.2.1. РАЗВОЈ ИНФРАСТРУКТУРЕ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ПРЕДШКОЛСКОГ,
ОСНОВНОШКОЛСКОГ И СРЕДЊОШКОЛСКОГ ОБРАЗОВАЊА НА ТЕРИТОРИЈИ
ГРАДА НОВОГ САДА**

Тип мере: обезбеђење добара и пружање услуга од стране учесника у планском систему

Опис мере:

Мера обухвата изградњу нових, доградњу, реконструкцију и санацију постојећих и опремање објеката образовних установа, као и побољшање квалитета образовања ученика основношколског и средњошколског узраста на територији Града.

Изградња објеката подразумева претходну анализу демографског развоја Града и приградских насеља, на основу које се праве планови приоритета, у складу са развојем појединих делова Града и приградских насеља, у циљу доступности и квалитета образовања. Доградња, реконструкција и санација објеката подразумева повећање просторних капацитета постојећих објеката. Потреба је диктирана повећањем броја становника на територији Града.

Опремање објеката подразумева набавку потребне опреме за објекте – опреме за канцеларије управа школа и предшколских јединица, опреме за образовање, науку, културу и спорт – намештаја за учионице, рачунарске и друге опреме и учила, опреме за јавну безбедност – противпожарних система, система за видео-надзор и друге опреме.

Унапређење и побољшање квалитета образовања и васпитања ученика у основним и средњим школама на територији Града обезбеђује се, између осталог, и доношењем Програма коришћења средстава за виши квалитет образовања и васпитања, којим се омогућава побољшање услова у односу на прописане нормативе у погледу простора, опреме, наставних средстава, као и за остваривање програма који нису основна делатност установе образовања

Кључне активности у циљу спровођења мере су:

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
Изградња, доградња, реконструкција и опремање објеката предшколске установе	У складу са развојем појединих делова града и приградских насеља, у циљу доступности и квалитета образовања, а на основу анализа потреба и утврђивања приоритета, планирана је изградња више нових објекта попут објекта на Телепу, у Петроварадину у Садовима, у насељу Мишелук, на Југовићеву, као и доградња више објеката попут објеката у Ковиљу и Јернеја Копитара, као и реконструкција једног објекта (на Клисанском путу). Такође, планира се низ активности на капиталном одржавању и опремању у 75 објеката предшколске установе.	Побољшање квалитета и доступности предшколског, основношколског и средњошколског васпитања и образовања.

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
Изградња, доградња, реконструкција и опремање објеката основних школа	У складу са развојем појединих делова града и приградских насеља, у циљу доступности и квалитета образовања, а на основу анализа потреба и утврђивања приоритета, планирана је доградња више објеката, а приоритетни ће у наредном периоду бити објекти ОШ „Десанка Максимовић“ Футог, ОШ „Соња Маринковић“, и изградња осам објеката у насељима Југовићево, Адице, Сајлово, Петроварадин, Адамовићево насеље, Петроварадин – Садови, Насеље Мишелук, Насеље Карагача – Петроварадин). Такође, планира се извођење активности на капиталном одржавању и опремању 39 објеката.	Побољшање квалитета и доступности предшколског, основношколског и средњешколског васпитања и образовања.
Инвестиционо одржавање и опремање објеката средњих школа	Планира се извођење активности на капиталном одржавању и опремању 16 објеката средњих школа.	
Остваривање вишег квалитета образовања и васпитања у области основног и средњег образовања	Реализација активности, на основу предлога школа, кроз које се обезбеђује виши квалитет образовања ученика, као што су: набавка бесплатних уџбеника за сву децу која су уписала први разред, организовање радионица, обука и предавања на различите актуелне теме, као што су екологија и заштита животне средине, безбедност ученика, развој културе говора и изражавања ученика, посете позоришним представама, организовање посете Српској кући на Крфу за најбоље ученике основних школа.	Побољшање услова у односу на прописане нормативе у погледу простора, опреме, наставних средстава, као и за остваривање програма који нису основна делатност установе образовања.

4. Квалитетно образовање – обезбедити инклузивно и праведно квалитетно образовање и промовисати могућност целоживотног учења за све
- 4.1. До 2030. обезбедити да све девојчице и дечасти заврше бесплатно, равноправно и квалитетно основно и средње образовање које води ка релевантним и ефикасним исходима учења.
- 4.2. До 2030. обезбедити да све девојчице и дечасти имају приступ квалитетном развоју у раном детињству, бризи и предшколском образовању како би били спремни за основно образовање.
- 4.3. До 2030. обезбедити једнаку доступност приступачног и квалитетног стручног образовања на свим нивоима, укључујући и универзитетско, за све жене и мушкарце.
- 4.4. До 2030. значајно повећати број младих и одраслих који имају релевантне вештине, укључујући техничке и стручне, за запошљавање, достојне послове и предузетништво.
- 4.5. До 2030. елиминисати родну неједнакост у образовању и обезбедити једнак приступ свим нивоима образовања и стручном оспособљавању за рањиве групе, укључујући особе са инвалидитетом, аутохтоно становништво и децу у рањивим ситуацијама.
- 4.6. До 2030. обезбедити да сви млади и знатан део одраслих (мушкараца и жена) постигну језичку и нумеричку писменост.
- 4.а. Изградити и побољшати образовне установе које су прилагођене деци, особама са инвалидитетом и припадницима различитог пола, као и обезбедити безбедно, ненасилно, инклузивно и делотворно окружење за учење за све.

Корисници мере су Предшколска установа, основне и средње школе, деца предшколског, основношколског и средњошколског узраста и запослени у образовним установама, родитељи деце и, надаље, становници са територије Града Новог Сада.

Организациона јединица одговорна за спровођење мере: Град Нови Сад – Градска управа за образовање и Градска управа за имовину и имовинско-правне послове

Процењена вредност: 11.805.423.886,00 динара

Извори финансирања: Буџет Града Новог Сада, Буџет АП Војводине

Период спровођења: 2023–2030.

Показатељи учинка:

- број изграђених, дограђених, реконструисаних и адаптираних објеката;
- број опремљених објеката;
- број деце која су уписана у изграђене, дограђене и реконструисане објекте.

4.2.2: ОСНАЖИВАЊЕ КАПАЦИТЕТА УСТАНОВА КУЛТУРЕ

Тип мере: институционално-управљачко-организациона

Опис мере:

Ова мера обухвата развој инфраструктуре објеката намењених култури и њихово опремање модерном техником како би се обезбедила њихова видљивост и

атрактивност, као и унапређење информационих система Градске управе за културу и установа културе и активности на едукацији запослених у складу са новим технологијама, као и увођење нових савремених услуга.

У наредном периоду потребно је усвојене стратешке планове установа културе редовно ревидирати у складу са Стратегијом културног развоја Града за период 2016–2026. године, коју је Град усвојио поштујући пропозиције конкурисања за титулу Европске престонице културе. Такође, на основу препоруке Панела независних стручњака Европске комисије, који је био задужен за контролу успешне реализације Пројекта Нови Сад – Европска престоница културе, донета су неопходна документа и дефинисани легати – наслеђе пројеката реализованих у оквиру Европске престонице културе, који ће бити део јединствене културне политике Града.

Кључне активности у циљу спровођења мере:

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
Усклађивање програма рада установа културе са јединственом културном политиком Града Новог Сада	Усклађивање стратешких планова установа културе са Стратегијом културног развоја Града за период 2016–2026. године и Одлуком о утврђивању програмских и пројектних активности као наслеђа Пројекта Нови Сад – Европска престоница културе, који ће бити део јединствене културне политике Града.	Унапређена и плански вођена дугорочна културна политика.
Развој инфраструктуре објеката намењених култури и њихове опремљености	Мапирање објеката које ће користити установе културе и други буџетски корисници, реконструкција, изградња и техничко-технолошко опремање објеката и стављање у функцију културе. У оквиру ове активности, између осталог, планирана је: Изградња музеја и комплекса Меморијалног центра посвећеног страдалим жртвама у Новосадској рацији 1942. године. Комплекс обухвата Музеј жртва рације и спољашњи уређен простор, партерно уређење, приступне пешачке и бициклистичке стазе и паркинге. Затим наставак реконструкције објеката у Креативном дистрикту на Булевару деспота Стефана бр. 5 за потребе културних садржаја Града. Обезбеђење простора за културне активности у насељима Лединци и Будисава реконструкцијом објеката за културне активности који су у режиму заштите, и низ других простора.	Инфраструктурно и техничко-технолошки оснажени објекти културе.

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
Унапређење постојећих и увођење нових информационих система у установе културе	Унапређење и увођење информационих система, успостављање и обједињавање база података и омогућавање доступности релевантних података грађанима путем интернета.	Осавремењени информациони системи и базе података.
Унапређење кадровских капацитета установа културе	Ревидирање постојећих и увођење нових радних места према захтевима савременог пословања, посебно у области информационих технологија и менаџмента у култури и повећање мобилности запослених у установама културе у земљи и иностранству ради размене и стицања знања.	Квалитетнији културно-уметнички програми и боља синхронизованост деловања у оквиру спровођења културне политике.
Увођење нових услуга	Развијање дигиталних и других савремених услуга.	Развијене нове услуге у складу са потребама корисника.

Веза и допринос циљевима Одрживог развоја УН

16. Мир, правда и снажне институције – промовисати мирољубива и инклузивна друштва за одрживи развој, обезбедити приступ правди за све и изградити делотворне, одговорне и инклузивне институције на свим нивоима
16.6. Развити делотворне, одговорне и транспарентне институције на свим нивоима.

Корисници мере су запослени у Градској управи за културу, запослени у установама културе и другим културним организацијама финансираним из буџета Града и грађани Новог Сада.

Организациона јединица одговорна за спровођење мере: Град Нови Сад – Градска управа за културу, установе културе и Градска управа за имовину и имовинско-правне послове

Процењена вредност: 2.853.000.000,00 динара

Извори финансирања: Буџет Града Новог Сада и остали домаћи и страни извори финансирања

Период спровођења: 2023–2030.

Показатељи учинка:

- уведене нове услуге,
- број изграђених објеката.

4.2.3. ЈАЧАЊЕ МЕЂУНАРОДНЕ САРАДЊЕ И ПРОЦЕСА ЕВРОПСКИХ
ИНТЕГРАЦИЈА У КУЛТУРИ

Тип мере: институционално-управљачко-организациона

Опис мере:

Проглашењем Града Новог Сада за Европску престоницу културе за 2022. годину отвориле су се многе могућности за развијање међународне сарадње. Посебни циљ унапређења међународне сарадње и процеса европских интеграција усмерен је ка већем присуству наше културе у свету и њеном адекватнијем представљању, као и повећаној међународној сарадњи у свим областима културе.

Ова мера обухвата следеће активности:

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
Унапређење постојеће сарадње и стварање нових интернационалних културних веза	Подршка установама и другим културним организацијама за успостављање нове, као и одржавање и продубљивање постојеће сарадње с иностраним партнерима на плану културне размене, која је започета раније утврђеним видовима подршке који су дали позитивне ефекте. Ова активност подразумева праћење позива упућених од стране европских институција и организација за међународне пројекте, као и праћење одазива установа културе на исте.	Чвршћа и шира сарадња са интернационалним субјектима.
Развијање механизма подршке у европској размени	Стварање даљих услова за успостављање система размене стручњака, студијских посета и заједничких стручних пројеката у циљу јачања капацитета установа културе, подизања нивоа образовања и стручности запослених у култури, бољег умрежавања са сродним установама у Европи и заједничког дељења европског културног миљеа путем конкурса Градске управе за културу за мобилност уметника и стручњака у области културе.	Повећана видљивост и веће вредновање наше културе у свету.

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
Подстицање активног учешћа у раду европских организација у култури	Аплицирање Града Новог Сада и пријем у чланство у Мрежи креативних градова UNESCO. На овај начин установе културе су добиле референцу која представља значајну подршку за њихово учешће у постојећим европским културним кластерима.	Јаче умрежавање релевантних актера на светској културној сцени.
Мапирање и стављање културних ресурса у функцију развоја туризма	Повезивање са туристичким институцијама, израда јединственог календара културних догађаја, као и вредновање и интерпретација културног наслеђа које представља развојни капацитет за образовање и туризам. Такође, чланством у Мрежи креативних градова UNESCO повећава се атрактивност Града у привлачењу иностраних туриста.	Економски ефекти привлачења иностраних партнера.
Развој сектора културе повезивањем са креативном индустријом	Подршка културним субјектима за развијање модела и брендова препознатљивих на иностраном тржишту кроз оснаживање културних актера за окретање тржишном моделовању садржаја. Ово ће се остварити кроз повезивање и отворено коришћење знања пројектних менаџера великих културних пројеката реализованих у претходном периоду и обуку нових пројектних менаџера.	Повећање атрактивности домаћих културних садржаја.
Укључивање организација националних заједница у процес интернационалног повезивања	Оснаживање и логистичка подршка организацијама националних заједница кроз учешће у интернационалним културним пројектима, путем даљег улагања средстава у објекте и програме националних заједница, односно стварања услова за рад на највишем могућем нивоу.	Оснаживање запослених у култури као носилаца културног развоја.

Веза и допринос циљевима Одрживог развоја УН	
	
<p>8. Достојанствен рад и економски раст – промовисати континуиран, инклузиван и одржив економски раст, пуну и продуктивну запосленост и достојанствен рад за све</p> <p>8.9. До 2030. осмислити и применити политике за промовисање одрживог туризма који ствара радна места и промовише локалну културу и производе.</p>	<p>16. Мир, правда и снажне институције – промовисати мирољубива и инклузивна друштва за одрживи развој, обезбедити приступ правди за све и изградити делотворне, одговорне и инклузивне институције на свим нивоима</p> <p>16.6. Развити делотворне, одговорне и транспарентне институције на свим нивоима.</p>

Корисници мере су запослени у установама културе, Туристичка организација Града Новог Сада, туристи, грађани Новог Сада, ученици и студенти.

Организациона јединица одговорна за спровођење мере: Град Нови Сад – Градска управа за културу, установе културе, Фондација „Нови Сад – Европска престоница културе”

Процењена вредност: 63.678.900,00 динара

Извори финансирања: Буџет Града Новог Сада и остали домаћи и страни извори финансирања

Перод спровођења: 2023–2030.

Показатељи учинка:

- број реализованих међународних пројеката;
- број остварених партнерстава и потписаних споразума са међународним организацијама;
- број посета ученика и туриста културним програмима.

4.2.4. РАЗВОЈ МЕЂУРЕСОРНЕ, МЕЂУСЕКТОРСКЕ САРАДЊЕ И ГРАЂАНСКЕ ПАРТИЦИПАЦИЈЕ У КУЛТУРИ

Тип мере: институционално-управљачко-организациона

Опис мере:

Култура је, заједно са другим друштвеним чиниоцима, значајан ресурс побољшања квалитета живота грађана Новог Сада. Институције које раде у јавном интересу, у обавези су да промовишу друштвене вредности и креирају културну политику по мери друштвене заједнице.

Ова мера обухвата следеће активности:

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
<p>Унапређење сарадње ресора културе са различитим системима: образовање, наука, привреда, туризам, креативна индустрија, заштита животне средине</p>	<p>Развој културе кроз стратешко повезивање и умрежавање са осталим ресорима.</p>	<p>Развој креативности и критичког мишљења, бољег упознавања са сопственом културном традицијом, интеркултурног дијалога и поштовања различитих култура и идентитета како заједница тако и појединаца. Сарадња са системима у области образовања важна је због развоја публике од најраније животне доби. Унапређивање живота грађана.</p>
<p>Унапређење сарадње јавног, приватног и цивилног сектора</p>	<p>Увођење пројеката који доприносе унапређењу сарадње јавног, приватног и цивилног сектора, као што је пројекат <i>Отворена врата</i>, чијим би се увођењем у све установе културе допринело умрежавању и повезивању тзв. ванинституционалне сцене са установама културе. Подстицајне мере које се доносе у циљу реализације ове активности су бесплатни простори и опрема, које уметници могу користити у културним станицама и установама културе, а заузврат се у тим просторима реализују програми, чиме се обогаћује културна понуда Града.</p>	<p>Побољшана сарадња релевантних друштвених актера у остварењу јединствених циљева и већа партиципативност у њиховој реализацији.</p>
<p>Подстицање установа културе на учешће у планирању за реализацију циљева одрживог развоја</p>	<p>Оснаживање установа културе за укључење у системски вођен процес планирања и имплементације циљева одрживог развоја. Усклађивање с индикаторима праћења спровођења циљева одрживог развоја омогућиће адекватно вредновање и планирање, како у култури тако и у другим делатностима, према стандардизованим интернационалним показатељима. Потребно је изградити методологију и спровести едукацију.</p>	<p>Боље фокусирани и системски спроведени циљеви одрживог развоја.</p>

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
Подршка пројектима у култури који повезују више друштвених актера, а који се спроводе у циљу имплементације циљева одрживог развоја	Оснивање координационог тела, са задатком да води процес конкурсног поступка чија су тема циљеви одрживог развоја, омогућиће бољу координацију, организацију, сарадњу и повезивање друштвених актера из области културе, спорта, животне средине, туризма и привреде.	Општедруштвено валоризовање циљева одрживог развоја и системско усаглашавање развојних приоритета.
Подстицање грађанских иницијатива и креирање механизма за укључивање грађана у креирање културне политике, едукацију, развијање културних потреба и вредновање културе	Подстицање укључивања корисника као културног ствараоца у функционисање система и реализацију различитих видова подршке за свеобухватније учешће културе у свакодневном животу грађана кроз учешће у давању тема за Форум за културу и учешће у комисијама за избор пројеката.	Повећана мотивисаност грађана за укључивање у креирање културне политике.

Вежа и допринос циљевима Одрживог развоја УН

8. Достојанствен рад и економски раст – промовисати континуиран, инклузиван и одржив економски раст, пуну и продуктивну запосленост и достојанствен рад за све
- 8.9. До 2030. осмислити и применити политике за промовисање одрживог туризма који ствара радна места и промовише локалну културу и производе.
16. Мир, правда и снажне институције – промовисати мирољубива и инклузивна друштва за одрживи развој, обезбедити приступ правди за све и изградити делотворне, одговорне и инклузивне институције на свим нивоима
- 16.7. Осигурати одговорно, инклузивно, партиципативно и репрезентативно доношење одлука на свим нивоима.
17. Партнерством до циљева – ојачати средства примене и ревитализовати глобално партнерство за одржив развој
- 17.17. Подржати и промовисати делотворна јавна, јавно-приватна и партнерства цивилног друштва, изграђена на искуствима и стратегијама проналажења ресурса за партнерства.

Корисници мере су грађани Града Новог Сада и установе културе Града Новог Сада.

Организациона јединица одговорна за спровођење мере: Град Нови Сад – Градска управа за културу, установе културе

Процењена вредност: 35.000.000,00 динара

Извори финансирања: Буџет Града Новог Сада и остали домаћи и страни извори финансирања

Перод спровођења: 2023–2027.

Показатељи учинка:

- број реализованих пројеката;
- број учесника на форумима културе у току сваке календарске године.

4.2.5. УНАПРЕЂЕЊЕ ЗАШТИТЕ И ВРЕДНОВАЊА КУЛТУРНИХ ДОБАРА

Тип мере: обезбеђење добара и пружање услуга од стране учесника у планском систему

Опис мере:

Заштита културног наслеђа и очување културно-историјског идентитета је један од стратешких развојних приоритета, будући да Нови Сад располаже богатом културном баштином. Град ће и у наредним годинама наставити са интензивним активностима обнове и заштите објеката у саставу просторно културно-историјских целина и промовисати стварање, одговорну и активну употребу културног наслеђа.

Ова мера обухвата следеће активности:

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
Унапређење процеса дигитализације културних добара	Установе заштите које већ врше делатност заштите културних добара и које су започеле процес дигитализације јесу: Музеј Града Новог Сада, Завод за заштиту споменика културе, Историјски Архив Града Новог Сада и Градска библиотека у Новом Саду. Да би се наставио неометан процес дигитализације, неопходна је набавка потребне опреме.	Очување културног идентитета и афирмација културног потенцијала. Заштита културног наслеђа. Развој културних потреба и равноправно учешће грађана у култури. Међународна културна сарадња и представљање наше културе у свету.

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
Очување културно-историјског идентитета и амбијента Алмашког краја	<p>Урбанистичко-архитектонска обнова културног добра, у циљу очувања културно-историјског идентитета и амбијента Алмашког краја као просторно културно-историјске целине. Пројектом уређења Алмашког краја предвиђена је обнова, реконструкција и изградња инфраструктуре, односно извођење радова на канализационој и водоводној мрежи, топловоду и електроинсталацијима, затим уређење саобраћајних површина, партерно уређење, хортикултурно уређење, радови на уличној расвети и конзерваторско-рестаураторски радови на објектима.</p> <p>Споразумом о заједничком инвестирању и реализацији инвестиционих пројеката и пројеката текућег одржавања, потписаним између АП Војводине, председника Покрајинске владе и Града Новог Сада, дефинисани су приоритети и финасирање пројекта.</p>	Подизање квалитета изграђене средине и идентитета урбаног насеља.
Спровођење мера техничке заштите објеката у саставу просторно културно-историјске целине у Граду Новом Саду и Горњој и Доњој тврђави са подграђем у Петроварадину	Обнова фасада и кровова	Подизање нивоа туристичке атрактивности као покретача културног туризма.
Вредновање културног наслеђа – Петроварадинска тврђава	<p>Петроварадинска тврђава је највеће и најбоље очувано барокно артиљеријско бастiono утврђење у југоисточном делу Европе, а самим тим представља јединствени комплекс културног наслеђа на територији Републике Србије.</p> <p>Један од главних циљева је стицање услова за стављање Горње и Доње тврђаве са подграђем на Листу светске културне и природне баштине.</p>	Позитивни економски ефекти на обнову и одрживо коришћење културног наслеђа.

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
Организација пројеката на тему значаја и вредности културних добара	Организација конференција и предавања о културном наслеђу уз учешће еминентних стручњака и увођење механизма за укључивање грађана.	Подизање свести о значају локалног културног наслеђа, његово адекватно вредновање у локалним и светским оквирима, као и повећана едукативна компонента локалног наслеђа у заједници.

Веза и допринос циљевима Одрживог развоја УН

<p>11. Одрживи градови и заједнице – учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, отпорним и одрживим</p> <p>11.4. Појачати напоре да се заштити и очува светска културна баштина.</p>

Корисници мере су установе културе чији је оснивач Град Нови Сад, грађани Новог Сада и туристи.

Организациона јединица одговорна за спровођење мере: Град Нови Сад – Градска управа за културу, Завод за заштиту споменика културе, Архив Града Новог Сада, Градска библиотека у Новом Саду, Музеј Града Новог Сада

Процењена вредност: 5.513.633.570,00 динара

Извори финансирања: Буџет Града Новог Сада, Буџет АП Војводине и Буџет Републике Србије

Перод спровођења: 2023–2030.

Показатељи учинка:

- број дигитализованих садржаја;
- број организованих конференција и семинара;
- број пројеката са темом заштите културног наслеђа.

4.2.6. ОБЕЗБЕЂИВАЊЕ УСЛОВА ЗА БОЉУ ДОСТУПНОСТ И ПРИСТУПАЧНОСТ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ СТАНОВНИШТВА

Тип мере: подстицајна

Опис мере:

Град ће тежити постизању вишег стандарда у обезбеђивању здравствене заштите становништва и остваривању свих неопходних услова да се приступачност и доступност здравствене заштите ускладе са очекиваним растом броја становника.

Кључне активности у циљу спровођења мере:

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
<p>Финансирање дефицитарних специјализација</p>	<p>Сагледавање кадровске обезбеђености у здравственим установама у јавној својини на територији Града Новог Сада, у сарадњи са Институтом за јавно здравље Војводине. Сагледавање потреба, дефинисање приоритета, доношење подзаконских аката и алокација средстава у буџету Града Новог Сада ради спровођења активности.</p>	<p>Постизање вишег стандарда у обезбеђивању здравствене заштите становништва и остварење свих неопходних услова да се приступачност и доступност здравствене заштите ускладе са очекиваним природним и вештачким растом (повећање броја становника услед економске и друге врсте имиграција условњених туризмом, образовањем) броја становника.</p>

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
<p>Запошљавање здравствених радника и здравствених сарадника</p>	<p>Сагледавање кадровске обезбеђености у здравственим установама у јавној својини на територији Града Новог Сада, у сарадњи са Институтом за јавно здравље Војводине. Сагледавање потреба, дефинисање приоритета, доношење подзаконских аката и алокација средстава у буџету Града Новог Сада ради запошљавања доктора медицине, медицинских сестара-техничара и здравствених сарадника-психолога, који су изнад норматива, односно стандарда прописаних законима којима се уређују здравствена заштита и здравствено осигурање и подзаконским актима донетим ради спровођења ових закона, са акцентом на примарну здравствену заштиту.</p>	<p>Постизање вишег стандарда у обезбеђивању здравствене заштите становништва и остварење свих неопходних услова да се приступачност и доступност здравствене заштите ускладе са очекиваним природним и вештачким растом (повећање броја становника услед економске и друге врсте имиграција условњених туризмом, образовањем) броја становника.</p>
<p>Финансирање активности којима се побољшавају услови за рад здравствених установа у јавној својини на територији Града Новог Сада у погледу набавке опреме и других неопходних средстава за рад и у погледу изградње објеката односно обезбеђивања додатног простора за рад,</p>	<p>Сагледавање потреба, дефинисање приоритета за изградњу, доградњу и реконструкцију здравствених установа примарне здравствене заштите, као и набавку опреме и других неопходних средстава за рад у циљу проширења капацитета у складу са очекиваним природним и вештачким растом (повећање броја становника услед економске и друге врсте имиграција условњених туризмом, образовањем) броја становника и побољшања услова за рад здравствених установа.</p>	

3. Добро здравље – обезбедити здрав живот и промовисати благостање за све људе свих генерација

3.8. Постигћи универзални обухват здравственом заштитом, укључујући заштиту од финансијског ризика, доступност квалитетних основних здравствених услуга и доступност безбедних, делотворних, квалитетних и јефтених основних лекова и вакцина за све.

3.ц. Значајно повећати финансирање у области здравства, као и регрутовање, развијање, обучавање и задржавање здравствених радника у земљама у развоју, посебно у најмање развијеним земљама и малим острвским државама у развоју.

Организациона јединица одговорна за спровођење мере: Град Нови Сад – Градска управа за здравство, Градска управа за имовину и имовинско-правне послове, Градска управа за грађевинско земљиште и инвестиције

Процењена вредност: 1.908.000.000,00 динара

Извори финансирања: Буџет Града Новог Сада и остали домаћи и страни извори финансирања

Период спровођења: 2023–2030.

Показатељи учинка:

- број и врста финансираних специјализација доктора медицине;
- достигнути број запослених доктора медицине / медицинских сестара-техничара у здравственим установама примарне здравствене заштите на територији Града Новог Сада, изнад норматива утврђених Правилником о ближим условима за обављање здравствене делатности у здравственим установама и другим облицима здравствене службе.

4.2.7. ПОДРШКА ПЛАНИРАЊУ ДРУШТВЕНЕ БРИГЕ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ

Тип мере: подстицајна

Опис мере:

Ова мера подразумева подршку надлежностима Града у области друштвене бриге за јавно здравље, у оквиру израде средњорочног Плана јавног здравља и посебних програма из области јавног здравља од интереса за становништво на референтној територији, а на основу Закона о јавном здрављу.

Кључне активности у циљу спровођења мере:

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
Спровођење програма/пројеката у области друштвене бриге за јавно здравље	Даље доношење и спровођење програма/пројеката који доприносе промоцији здравља, превенцији водећих болести и подршци интерсекторским политикама које се одражавају на унапређење свих фактора који утичу на здравље. Континуирано спровођење Програма пронаталитетне популационе политике, Програма превенције хроничних незаразних болести, Програма превенције болести зависности, Програма превенције ХИВ/АИДС-а, спровођење промотивно превентивног програма јавно-здравствене заштите, као и доношење нових програма.	Промовисање здравих стилова живота (правилна исхрана, физичка активност, лична и ментална хигијена, репродуктивно и сексуално здравље и др.). Спречавање и сузбијање ризичних понашања (пушење, штетна употреба алкохола, злоупотреба дрога и др.). Унапређење примордијалне, примарне, секундарне, терцијарне и кватернарне превенције заразних болести, хроничних масовних незаразних болести и ретких болести, повреда и тровања.
Доношење посебних програма из области јавног здравља на основу Плана јавног здравља	Ова активност намењена је подршци ингеренција Града Новог Сада у области друштвене бриге за јавно здравље, у оквиру израде средњорочног Плана јавног здравља, а реализоваће се у складу са приоритетима који ће се утврдити Планом јавног здравља, као што је унапређење менталног здравља и превенција менталних поремећаја, унапређење положаја старијих и др.	Унапређење и развијање активности промоције здравља усмерених на очување и унапређење менталног здравља, положаја старијих и других приоритета за које се обезбеђују смернице у оквиру Плана јавног здравља.
Активности на испуњењу услова за чланство у VIII и IX фази Европске мреже здравих градова Светске здравствене организације (ЕМЗГ СЗО)	Град тренутно испуњава услове за чланство у VII фази Европске мреже здравих градова Светске здравствене организације, која се завршава 2025. године. У периоду између 2024. и 2030. године, уочи преласка из једне у другу фазу, биће креиран документ Здравствени профил Града као предуслов за чланство у ЕМГЗ СЗО.	Документ Здравствени профил града, као један од исходних докумената за приступ, користи индикаторе који су међународно упоредиви, а у исто време задовољава захтеве планских докумената унутрашњих политика. Ово чланство, осим међународно препознатљивог доказа о посвећености Града достизању најбољег могућег нивоа здравља за све, омогућиће и приступ ресурсима који су доступни само градовима-члановима.

Веза и допринос циљевима Одрживог развоја УН

- 2. Свет без глади – окончати глад, постићи безбедност хране и побољшану исхрану и промовисати одрживу пољопривреду**
- 2.2. До 2030. окончати све облике неухрањености, уз постизање, до 2025, међународно договорених циљева који се односе на заостајање у расту и тежине у односу на висину код деце млађе од пет година, и усмерити пажњу на нутритивне потребе адолесценткиња, трудница и дојиља, те старијих лица.
- 3. Добро здравље – обезбедити здрав живот и промовисати благостање за све људе свих генерација**
- 3.3. До 2030. окончати епидемије АИДС-а, туберкулозе, маларије и занемарених тропских болести и борити се против хепатитиса, болести које се преносе водом, и осталих заразних болести.
- 3.4. До 2030. смањити за једну трећину превремени морталитет од непреносивих болести кроз превенцију и лечење, и промовисати ментално здравље и благостање.
- 3.5. Појачати превенцију и лечење од злоупотребе супстанци, укључујући злоупотребу наркотика и штетну употребу алкохола.
- 3.6. До 2020. преполовити број смртних случајева и повреда у друмском саобраћају на глобалном нивоу.
- 3.7. До 2030. обезбедити универзални приступ услугама које се односе на полну и репродуктивну здравствену заштиту, укључујући планирање породице, информисање и образовање, као и интеграцију репродуктивног здравља у националне стратегије и програме.
- 3.8. Постићи универзални обухват здравственом заштитом, укључујући заштиту од финансијског ризика, доступност квалитетних основних здравствених услуга и доступност безбедних, делотворних, квалитетних и јефтиних основних лекова и вакцина за све.
- 3.9. До 2030. значајно смањити број смртних случајева и обољења од опасних хемикалија и загађења и контаминације ваздуха, воде и земљишта.
- 3.а. Појачати примену „Оквирне конвенције Светске здравствене организације о контроли дувана” у свим земљама, према потрема.
- 3.д. Јачати капацитете свих земаља, посебно земаља у развоју, за рано упозоравање, смањење ризика и управљање националним и глобалним здравственим ризицима.
- 16. Мир, правда и снажне институције – промовисати мирољубива и инклузивна друштва за одрживи развој, обезбедити приступ правди за све и изградити делотворне, одговорне и инклузивне институције на свим нивоима**
- 16.6. Развити делотворне, одговорне и транспарентне институције на свим нивоима.
- 17. Партнерством до циљева – ојачати средства примене и ревитализовати глобално партнерство за одржив развој**
- 17.16. Унапредити глобално партнерство за постизање одрживог развоја, употпуњено вишестраним партнерствима која мобилишу и деле знања, стручност, технологију и финансијска средства, како би се пружила подршка за постизање циљева одрживог развоја у свим земљама, а посебно у земљама у развоју.

Корисници мере су грађани Града Новог Сада, здравствене установе, организације цивилног друштва.

Организациона јединица одговорна за спровођење мере: Град Нови Сад – Градска управа за здравство

Процењена вредност: 319.800.000,00 динара

Извори финансирања: Буџет Града Новог Сада

Период спровођења: 2023–2030.

Показатељи учинка:

- број и садржај програма у области здравства;
- донет План јавног здравља;
- број и садржај посебних програма из области јавног здравља.

4.2.8. УНАПРЕЂЕЊЕ КАПАЦИТЕТА ЗА ПРУЖАЊЕ УСЛУГА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА НОВОГ САДА

Тип мере: обезбеђење добара и пружање услуга од стране учесника у планском систему

Опис мере:

Мера подразумева повећање и унапређење капацитета за пружање услуга социјалне заштите на територији Града, имајући у виду реализацију различитих видова подршке деци, младима, одраслима и старијим лицима која се налазе у стању социјалне потребе, велики дијапазон постојећих услуга, као и све већу потребу за даљим развојем и проширењем система социјалне заштите и нових видова подршке.

Меру реализује Градска управа за социјалну и дечију заштиту у сарадњи са Центром за социјални рад Града Новог Сада.

Кључне активности у циљу спровођења мере:

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
Формирање нове специјализоване установе у виду локалног центра за пружање услуга социјалне заштите	Оснивање нове специјализоване установе у виду локалног центра за пружање услуга социјалне заштите, чиме би се раздвојили послови који се односе на одлучивање о остваривању права и коришћењу услуга, које би и даље обављао Центар за социјални рад, од послова непосредног пружања услуге, који су у надлежности Града и који би се обављали у оквиру нове установе (као што су привремени смештај у прихватилишта „Сигурна дечија кућа“ и „Сигурна женска кућа“, дневни боравак за децу и младе из породица у ризику, Свратиште за децу улице, становање уз подршку, саветодавно-терапијске и социјално-едукативне услуге).	Реализација ове активности би довела до усмерености и специјализације нове установе у циљу ефикаснијег и квалитетнијег пружања услуга из области социјалне заштите. Овим ће се створити услови за даљи развој услуга социјалне заштите на територији Града којима се доприноси унапређењу квалитета живота корисника, ради њиховог што успешнијег укључивања у самосталан живот у заједници.

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
Изградња два нова објекта за пружање услуга социјалне заштите	У оквиру комплекса Центра за социјални рад Града Новог Сада, планира се изградња два нова објекта за пружање услуга социјалне заштите у којим би се реализовале активности новоосноване специјализоване установе.	Планирани објекти Локалног центра за пружање услуга социјалне заштите налазиће се поред осталих објеката који су у служби Центра за социјални рад, чинећи комплекс објеката исте намене. Нови објекти ће бити прилагођени специфичној намени и потребама будућих корисника и уклопиће се у постојеће окружење.

Веза и допринос циљевима Одрживог развоја УН

1. **Свет без сиромаштва – окончати сиромаштво свуда и у свим облицима**
  - 1.3. Применити одговарајуће националне системе социјалне заштите и мере за све, укључујући најугроженије, и до 2030. постићи довољно велики обухват сиромашних и рањивих.
5. **Родна равноправност – постићи родну равноправност и оснаживати све жене и девојчице**
  - 5.1. Окончати све облике дискриминације жена и девојчица на свим нивоима.
  - 5.2. Елиминисати све облике насиља над свим женама и девојчицама у јавној и приватној сфери, укључујући трговину људима, сексуалне и друге облике експлоатације.
  - 5.3. Елиминисати све штетне праксе као што су дечији, рани и присилни бракови и сакаћење женских гениталија.
  - 5.4. Препознати и вредновати неплаћени рад, бригу и старање у домаћинству, кроз обезбеђивање јавних услуга, инфраструктуре и политике социјалне заштите, и кроз промовисање заједничке одговорности у домаћинству и породици, на национално прикладан начин.
10. **Смањење неједнакости – смањити неједнакост унутар државе и између држава**
  - 10.2. До 2030. оснажити и промовисати социјалну, економску и политичку инклузију свих, без обзира на старост, пол, инвалидитет, расу, етничку припадност, порекло, религију или економски и неки други статус.
16. **Мир, правда и снажне институције – промовисати мирољубива и инклузивна друштва за одрживи развој, обезбедити приступ правди за све и изградити делотворне, одговорне и инклузивне институције на свим нивоима**
  - 16.1. Свуда значајно смањити све облике насиља и са њима повезане стопе смртних случајева.
  - 16.2. Окончати злоупотребу, експлоатацију, трговину и све облике насиља и тортуре над децом.
  - 16.6. Развити делотворне, одговорне и транспарентне институције на свим нивоима.

Корисници мере су деца, млади, одрасли и старија лица која се налазе у стању социјалне потребе.

Организациона јединица одговорна за спровођење мере: Град Нови Сад – Градска управа за социјалну и дечију заштиту

Процењена вредност: 435.420.000,00 динара

Извори финансирања: Буџет Града Новог Сада и остали домаћи и страни извори финансирања

Период спровођења: 2023–2030.

Показатељи учинка:

- основан Локални центар за пружање услуга социјалне заштите;
- изграђена два нова објекта социјалне заштите.

4.2.9. УНАПРЕЂЕЊЕ КАПАЦИТЕТА ЗА ПРУЖАЊЕ ПОДРШКЕ ДЕЦИ, ОДРАСЛИМА И СТАРИЈИМА СА СМЕТЊАМА У РАЗВОЈУ

Тип мере: обезбеђење добара и пружање услуга од стране учесника у планском систему

Опис мере:

Мера подразумева повећање и унапређење капацитета за пружање подршке деци и одраслима са сметњама у развоју, имајући у виду да у оквиру ШОСО „Милан Петровић“, Град Нови Сад финансира реализацију услуга и програма подршке којима је обухваћено преко 3.000 особа са инвалидитетом и које реализује око 700 стручних радника и сарадника у 24 објекта на територији Града Новог Сада.

Меру реализује Градска управа за социјалну и дечију заштиту у сарадњи са ШОСО „Милан Петровић“.

Кључне активности у циљу спровођења мере:

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
Формирање нове установе за пружање услуга социјалне заштите и реализацију програма намењених деци и одраслима са сметњама у развоју и инвалидитетом	Оснивање нове установе социјалне заштите која би била задужена за пружање услуга социјалне заштите и реализацију програма намењених деци и одраслима са сметњама у развоју и инвалидитетом које су у надлежности Града (као што су услуге дневног боравка за децу са сметњама у развоју предшколског узраста и децу и младе са сметњама у развоју, и бројни програми подршке деци и породици са децом и младима са сметњама у развоју, одраслим и старијим лицима са тешкоћама), а које би се на овај начин издвојиле из делатности образовања која се спроводи у оквиру ШОСО „Милан Петровић“ са домом ученика.	Реализација ове активности би довело до усмерености и специјализације нове установе у циљу ефикаснијег и квалитетнијег пружања услуга и подршке деци и одраслима са сметњама у развоју и инвалидитетом. Најзначајнији ефекат огледаће се у ефикаснијем, одрживом и квалитетнијем пружању услуга и успешнијем задовољавању све комплекснијих потреба особа које су у стању социјалне потребе.

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
Изградња новог објекта за реализацију услуга социјалне заштите и програма подршке намењених деци и одраслима са сметњама у развоју и инвалидитетом	Изградња новог објекта социјалне заштите намењеног деци и одраслима са сметњама у развоју и инвалидитетом планирана је на грађевинској парели површине 12.000 м ² у насељу Адице.	Изграђен нови објекат за пружање услуга социјалне заштите деци и одраслима са сметњама у развоју и инвалидитетом по принципима Универзалног дизајна.

Веза и допринос циљевима Одрживог развоја УН

<p>1. Свет без сиромаштва – окончати сиромаштво свуда и у свим облицима</p> <p>1.3. Применити одговарајуће националне системе социјалне заштите и мере за све, укључујући најугроженије, и до 2030. постићи довољно велики обухват сиромашних и рањивих.</p> <p>4. Квалитетно образовање – обезбедити инклузивно и праведно квалитетно образовање и промовисати могућност целоживотног учења за све</p> <p>4.1. До 2030. обезбедити да све девојчице и дечааци заврше бесплатно, равноправно и квалитетно основно и средње образовање које води ка релевантним и ефикасним исходима учења.</p> <p>4.4. До 2030. значајно повећати број младих и одраслих који имају релевантне вештине, укључујући техничке и стручне, за запошљавање, достојне послове и предузетништво.</p> <p>4.5. До 2030. елиминисати родну неједнакост у образовању и обезбедити једнак приступ свим нивоима образовања и стручном оспособљавању за рањиве групе, укључујући особе са инвалидитетом, аутохтоно становништво и децу у рањивим ситуацијама.</p> <p>4.6. До 2030. обезбедити да сви млади и знатан део одраслих (мушкараца и жена) постигну језичку и нумеричку писменост.</p> <p>4.а. Изградити и побољшати образовне установе које су прилагођене деци, особама са инвалидитетом и припадницима различитог пола, као и обезбедити безбедно, ненасилно, инклузивно и делотворно окружење за учење за све.</p> <p>10. Смањење неједнакости – смањити неједнакост унутар државе и између држава</p> <p>10.2. До 2030. оснажити и промовисати социјалну, економску и политичку инклузију свих, без обзира на старост, пол, инвалидитет, расу, етничку припадност, порекло, религију или економски и неки други статус.</p>

Корисници мере су деца и одрасли са сметњама у развоју и њихове породице.

Организациона јединица одговорна за спровођење мере: Град Нови Сад – Градска управа за социјалну и дечију заштиту у сарадњи са ШОСО „Милан Петровић“ и Градска управа за имовину и имовинско-правне послове.

Процењена вредност: 3.800.000.000,00 динара

Извори финансирања: Буџет Града Новог Сада и остали домаћи и страни извори финансирања

Период спровођења: 2023–2030.

Показатељи учинка:

- основана специјализована установа за пружање подршке деци и одраслима са сметњама у развоју;
- изграђен нови објекат социјалне заштите.

4.2.10. УНАПРЕЂЕЊЕ И РАЗВОЈ СПОРТСКЕ РЕКРЕАЦИЈЕ СВИХ ГРАЂАНА, А ПОСЕБНО ДЕЦЕ, ОМЛАДИНЕ, ЖЕНА, СТАРИЈИХ И ОСОБА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ

Тип мере: подстицајна

Опис мере:

Ова мера подразумева финансијску подршку програмима спортских организација на територији Града, који су усмерени на подстицање бављења грађана спортском рекреацијом, као и на проширење постојећих капацитета за бављење рекреативним и професионалним спортом. Физичко вежбање, односно спортско-рекреативне активности, намењене су свим грађанима без обзира на узраст, пол, физичке или менталне способности, а све у циљу унапређења здравља и квалитетног провођења слободног времена.

Кључне активности у циљу спровођења мере:

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
Унапређење спортске рекреације, односно бављења грађана спортом, посебно деце, омладине, жена и особа са инвалидитетом	Доношење и континуирано спровођење програма којима се подстиче развој системског физичког вежбања деце у школама, програма спортско-рекреативне активности за особе са инвалидитетом, програма подршке популаризацији женског спорта. Промотивне активности и кампање усмерене на указивање на важност бављења редовном физичком активношћу.	Повећан обухват грађана који се баве спортском рекреацијом, унапређена индивидуална здравствена заштита, превенције болести, развијање здравих навика, тимског духа и толеранције код деце. Већа подршка програмима спортске рекреације особа са инвалидитетом допринеће њиховој бољој социјализацији и побољшању психомоторичке способности.

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
<p>Проширење постојећих капацитета за бављење рекреативним и професионалним спортом</p>	<p>Унапређење спортске инфраструктуре, изградње нових објеката, реконструкције и опремања постојећих спортских капацитета. У оквиру ове активности планирана је:</p> <ul style="list-style-type: none"> - изградња атлетског комплекса која обухвата изградњу атлетског стадиона и атлетске дворане са соларном електраном, помоћних терена, простора за загревање, дечијих стаза и игралишта, паркинг-простора, као и терена за друге спортове, као што су тенис, мали фудбал и друго, - изградња дечијих игралишта, теретана на отвореном, спортских терена (кошаркашки, баскет терени, скејт-паркови, терени за фудбал, одбојку, рукомет, терени за боћање, Zip-Line, Street Work Out терени и др.), - реконструкција оштећених спортских објеката и фудбалских терена и - друге активности на проширењу капацитета за бављење рекреативним и професионалним спортом. 	<p>Бољи услови за бављење спортом. Обезбеђен савремен простор за атлетска такмичења и тренинге, у складу са принципом инклузивне и одрживе урбанизације и очувања енергетске ефикасности употребом обновљивих извора енергије.</p>

Веза и допринос циљевима Одрживог развоја УН
<div style="text-align: center;"> </div> <p>4. Квалитетно образовање – обезбедити инклузивно и праведно квалитетно образовање и промовисати могућност целоживотног учења за све</p> <p>4.2. До 2030. обезбедити да све девојчице и дечаци имају приступ квалитетном развоју у раном детињству, бризи и предшколском образовању како би били спремни за основно образовање.</p>

Корисници мере су сви грађани и грађанке Града Новог Сада.

Организациона јединица одговорна за спровођење мере: Град Нови Сад – Градска управа за спорт и омладину, Градска управа за грађевинско земљиште и инвестиције и Градска управа за имовину и имовинско-правне послове
Процењена вредност: 5.340.000.000,00 динара

Извори финансирања: Буџет Града Новог Сада

Период спровођења: 2023–2030.

Показатељи учинка:

- број програма спортских организација којима се унапређује спортска рекреација;
- број деце која учествују у реализацији програма школског и предшколског спорта;
- број изграђених терена за спорт и рекреацију

4.2.11. ПОДРШКА МЛАДИМА У ОБЛАСТИМА ЗДРАВЉА, БЕЗБЕДНОСТИ И СОЦИЈАЛНЕ ПОЛИТИКЕ ПРЕМА МЛАДИМА

Тип мере: подстицајна

Опис мере:

Мера представља финансијску подршку програмима/пројектима у организацији удружења младих, удружења за младе и њихових савеза на територији Града, којима ће се обезбедити повећан ниво практичних знања и вештина у областима здравља, безбедности и социјалне политике младих, а све кроз реализацију едукативних обука и радионица и информисање младих о коришћењу услуга намењених њима.

Кључне активности у циљу спровођења мере:

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
Унапређење здравља младих, безбедности младих и социјалне политике према младима	<p>Подршка програмима/пројектима који доприносе активном учешћу и унапређењу положаја младих у областима здравља, безбедности и социјалне политике.</p> <p>Информисање младих о коришћењу услуга намењених младима и промовисање здравих стилова живота.</p> <p>Подршка програмима/пројектима за спровођење специјалних обука за пружаоце услуга у здравственим и другим институцијама и организацијама.</p> <p>Подршка програмима/пројектима који доприносе развоју безбедносне културе младих.</p> <p>Подршка програмима/пројектима у којима ће се спроводити истраживања ради утврђивања социоекономског статуса младих, као и подршка програмима за афирмацију и развој младих из осетљивих група и континуирани рад на социјалној инклузији.</p>	<p>Прилагођавање услуга заштите здравља, безбедности и других услуга за младе које се пружају у клиничком окружењу, у омладинском центру или на радном месту, или кроз контакт на неформалним местима.</p> <p>Смањење ризика по здравље младих и унапређење менталног здравља.</p> <p>Развој компетенција усмерених на повећање безбедности младих, како би на адекватан начин могли да одговоре на безбедносне ризике и претње којима су изложени у свакодневном животу.</p> <p>Успостављање сарадње омладинских и здравствених организација које делују на територији Града.</p> <p>Пружање једнаких шанси свим младима кроз континуиран рад на социјалној инклузији младих из осетљивих група, а у сврху смањивања и превазилажења предрасуда.</p>

Веза и допринос циљевима Одрживог развоја УН

1. Свет без сиромаштва – окончати сиромаштво свуда и у свим облицима
- 1.3. Применити одговарајуће националне системе социјалне заштите и мере за све, укључујући најугроженије, и до 2030. постићи довољно велики обухват сиромашних и рањивих.
3. Добро здравље – обезбедити здрав живот и промовисати благостање за све људе свих генерација
- 3.4. До 2030. смањити за једну трећину превремени морталитет од непреносивих болести кроз превенцију и лечење и промовисати ментално здравље и благостање.
- 3.5. Појачати превенцију и лечење од злоупотребе супстанци, укључујући злоупотребу наркотика и штетну употребу алкохола.
5. Родна равноправност – постићи родну равноправност и оснаживати све жене и девојчице
- 5.1. Окончати све облике дискриминације жена и девојчица на свим нивоима.
- 5.2. Елиминисати све облике насиља над свим женама и девојчицама у јавној и приватној сфери, укључујући трговину људима, сексуалне и друге облике експлоатације.
10. Смањење неједнакости – смањити неједнакост унутар државе и између држава
- 10.2. До 2030. оснажити и промовисати социјалну, економску и политичку инклузију свих, без обзира на старост, пол, инвалидитет, расу, етничку припадност, порекло, религију или економски и неки други статус.

Корисници мере су установе и организације, заинтересоване организације цивилног друштва, грађани Града Новог Сада, месне заједнице, ресорне градске управе, привредни субјекти, стручњаци који пружају услуге младима на територији Града Новог Сада.

Организациона јединица одговорна за спровођење мере: Град Нови Сад – Градска управа за спорт и омладину – Канцеларија за младе

Процењена вредност: 250.000.000,00 динара

Извори финансирања: Буџет Града Новог Сада и остали домаћи и страни извори финансирања

Период спровођења: 2023–2030.

Показатељи учинка:

- број младих из осетљивих група који учествују у програмима/пројектима;
- број програма/пројекта које реализују удружења и савези, којима се пружа подршка унапређењу здравља младих;
- број програма/пројекта које реализују удружења и савези, кроз које се пружа подршка и унапређење безбедносне културе младих.

**4.2.12. ПОДРШКА МЛАДИМА У ОБЛАСТИ ПРЕДУЗЕТНИШТВА,
ЗАПОШЉИВОСТИ И РАЗВОЈА ВЕШТИНА УПРАВЉАЊА КАРИЈЕРОМ**

Тип мере: подстицајна

Опис мере:

Мера представља финансијску подршку удружењима младих, удружењима за младе и њиховим савезима за реализацију програма/пројеката намењених младим предузетницима који се суочавају са низом тешкоћа, међу којима су најважније: приступ финансијама, оптерећујући фискални, парафискални и административни намети, као и недостатак информација, практичних вештина и менторства. У недостатку релевантних неформалних образовних програма важно је спроводити активности усмерене на каријерно вођење и саветовање, развијање професионалног идентитета, као и избора правог професионалног пута у условима динамичних промена у друштву, те је подршка младима у области предузетништва, запошљивости и развоја вештина управљања каријером кључна област личног, образовног и професионалног развоја младих.

Кључна активност у циљу спровођења мере:

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
Развој предузетничких компетенција, запошљивости младих и развоја вештина управљања каријером	<p>Финансирање програма/пројекта за развој предузетничких компетенција и за побољшање запошљивости младих.</p> <p>Информисање младих о постојећим мерама подршке за самозапошљавање.</p> <p>Развој и спровођење програма и активности управљања каријером, као и подршка и промоција програмима/пројектима каријерног вођења и саветовања.</p>	<p>Виши ниво предузетничких компетенција.</p> <p>Боље информисање младих о могућностима и подстицајима за самозапошљавање.</p> <p>Повећање одрживости предузетничких компанија основаних од стране младих.</p> <p>Већи степен укључености младих у програме каријерног вођења и саветовања.</p>

Веза и допринос циљевима Одрживог развоја УН

4. **Квалитетно образовање – обезбедити инклузивно и праведно квалитетно образовање и промовисати могућност целоживотног учења за све**
- 4.4. До 2030. значајно повећати број младих и одраслих који имају релевантне вештине, укључујући техничке и стручне, за запошљавање, достојне послове и предузетништво.
8. **Достојанствен рад и економски раст – промовисати континуиран, инклузиван и одржив економски раст, пуну и продуктивну запосленост и достојанствен рад за све**
- 8.5. До 2030. постићи пуну и продуктивну запосленост и достојанствен рад за све жене и мушкарце, укључујући и младе људе и особе са инвалидитетом, као и једнаку плату за рад једнаке вредности.
- 8.6. До 2020. битно смањити удео младих који нису запослени нити су у процесу образовања или обуке.
10. **Смањење неједнакости – смањити неједнакост унутар државе и између држава**
- 10.2. До 2030. оснажити и промовисати социјалну, економску и политичку инклузију свих, без обзира на старост, пол, инвалидитет, расу, етничку припадност, порекло, религију или економски и неки други статус.

Мера посебно доприноси успостављању механизма који подразумевају сарадњу различитих актера, од послодаваца и представника бизнис сектора, преко националних служби за запошљавање, до омладинских организација цивилног друштва ради стицања, унапређења и развоја вештина и знања која су младима неопходна за прилагођавање потребама тржишта рада, а преко финансирања програма и пројеката.

Корисници мере су заинтересоване организације цивилног друштва, грађани и грађанке, месне заједнице, ресорне градске управе, привредни субјекти.

Организациона јединица одговорна за спровођење мере: Град Нови Сад – Градска управа за спорт и омладину – Канцеларија за младе

Процењена вредност: 150.000.000,00 динара

Извори финансирања: Буџет Града Новог Сада и остали домаћи и страни извори финансирања

Период спровођења: 2023–2030.

Показатељи учинка:

- број младих који учествују у програмима/пројектима из области запошљавања младих на годишњем нивоу;
- број програма/пројеката које реализују удружења и савези из области запошљавања младих на годишњем нивоу.

4.2.13. ОБЕЗБЕЂЕЊЕ НОВИХ ОБЈЕКТА, КАО И КВАЛИТЕТНИЈЕ ОДРЖАВАЊЕ ПОСТОЈЕЋИХ, У ЦИЉУ БОЉЕГ ЗАДОВОЉЕЊА ОПШТЕГ ИНТЕРЕСА

Тип мере: обезбеђење добара и пружање услуга од стране учесника у планском систему

Опис мере:

Мера обухвата обезбеђење нових објеката – пословних простора, путем изградње, куповине и размене са инвеститорима ради изградње, као и капиталног одржавања, адаптације, реконструкције и санације постојећих објеката – пословних простора којима располаже Град.

Спровођење мере подразумева задовољавање потреба у областима културе и информисања, спорта и омладине, локалног економског развоја, унапређење привредног и инвестиционог амбијента, здравствене заштите, предшколског васпитања итд. Обезбеђење нових простора или извођење радова на постојећим односи се на објекте за потребе месних заједница, домове пензионера, објекте који се користе за потребе културе, спорта – хале, терене, објекте намењене вртићима, домовима здравља и на друге објекте.

Меру ће реализовати Градска управа за имовину и имовинско-правне послове, чији је задатак да врши припрему предлога везаних за поступке располагања и управљања непокретностима у јавној својини, обрађивање, чување и састављање извештаја о стању непокретности у јавној својини, израду планова утrophка финансијских средстава прикупљених од издавања у закуп непокретности у јавној својини и планирање инвестиционог и текућег одржавања непокретности у јавној својини.

Кључне активности у циљу спровођења мере су:

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
<p>Вођење евиденције о непокретностима у јавној својини Града Новог Сада у Јединственој евиденцији непокретности која се води при Републичкој дирекцији за имовину РС</p> <p>Успостављање, унапређивање и побољшавање градске евиденције о свим објектима којима располаже Град</p>	<p>Вођење Јединствене евиденције непокретности у јавној својини која се води при Републичкој дирекцији за имовину РС у складу са законом.</p> <p>С обзиром на то да се у наведену евиденцију уносе само подаци о непокретностима на којима је уписана јавна својина Града, неопходно је да Град располаже и што свеобухватнијом градском евиденцијом која садржи податке како о објектима у јавној својини Града Новог Сада, тако и о објектима на којима још увек није уписана јавна својина Града (станови, пословни простори, гараже и др.), све у циљу ефикаснијег и свеобухватнијег располагања и управљања тим објектима.</p>	<p>Ефикасније и свеобухватније располагање и управљање градским објектима (отуђење, размена, давање у закуп, итд.), олакшава и упис јавне својине Града на објектима, озакоњење објеката, њихово одржавање итд.</p>

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
<p>Пренос права јавне својине са једног на другог носиоца, укључујући и размену, отуђење и прибављање непокретности, као и пренос права коришћења на непокретностима у јавној својини како би се реализовао општи интерес.</p>	<p>Спровођење наведене активности регулисано је Законом о јавној својини и подзаконским актима којим је омогућено да Град у прописаним поступцима прибавља у јавну својину објекте који су у јавној својини другог носиоца, након чега истим може располагати у циљу обављања послова из своје надлежности.</p> <p>Такође, на овај начин, као и разменом непокретности, Град отуђује објекте од којих не остварује приходе и који нису потребни Граду ради обављања послова из надлежности Града, а прибавља у јавну својину објекте које ће моћи да искористи за стицање прихода или обављање послова из своје надлежности.</p>	<p>Стицање јавне својине на објектима којима се због њихове намене, квалитета, структуре, положаја и др. може ефикасније и економичније управљати и располагати ради остваривања надлежности Града, задовољења потреба грађана и стицања прихода.</p>
<p>Давање у закуп пословних простора по тржишним условима, закључење и праћење реализације уговора о закупу, све у циљу стицања прихода од закупа који чине приход буџета Града и омогућавају изградњу, куповину, капитално и текуће одржавање пословних простора</p>	<p>Спровођење наведене активности регулисано је Законом о јавној својини и подзаконским актима којим је омогућено да Град у прописаним поступцима издаје у закуп пословне просторе којима располаже.</p>	<p>Стицање прихода у буџету Града који, са осталим приходима, омогућавају изградњу, куповину, капитално и текуће одржавање пословних простора.</p>

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
<p>Вођење пословне политике којом ће се обезбедити пословни простори којим ће се задовољити потребе грађана и обављање различитих делатности (здравство, култура, социјална заштита, образовање, уметност, спорт, и др.)</p>	<p>Спровођење поступка давања у закуп пословних простора различитим удружењима, корисницима који обављају производну делатност, занатлијама, индустрији, младима, пензионерима, и др.</p>	<p>Утицај на јачање обављања производних делатности, занатства, индустрије на територији Града, као и пружање шансе младима и пензионерима да развијају своје идеје на територији Града.</p>
<p>Адекватно просторно и пројектно планирање за изградњу, капитално и текуће одржавање објеката којима располаже Град</p>	<p>Спровођење наведене активности обухвата вођење инвестиције од планирања до изградње, легализације, исходавање локацијских услова, грађевинске дозволе, употребне дозволе и др.</p>	<p>Стицање нових објеката у јавну својину Града којима ће се располагати и управљати ради обављања послова и надлежности Града, као и побољшање квалитета постојећих објеката којима располаже Град.</p>
<p>Реконструкција објеката намењених за задовољење потреба грађана</p>	<p>Реконструкција фасада, замена дотрајалих неизолованих фасадних портала, постављање термоизолације пословних и других објеката јавне намене и реконструкција девастираних објеката који се не користе. Реконструкција објеката које користе месне заједнице. Реконструкција објеката употребом савремених грађевинских материјала, модерних начина архитектонског изражавања, који би били одрживи и енергетски ефикасни.</p>	<p>Повећање енергетске ефикасности, побољшање енергетског разреда зграде, и обезбеђење бољих услова за рад. Примена европских и светских стандарда у погледу квалитета управљања у односу на заштиту животне средине, управљање пројектима, у кризним и ванредним ситуацијама, као и у односу на заштиту и здравље на раду.</p>

Веба и допринос циљевима Одрживог развоја УН

- 4. Квалитетно образовање – обезбедити инклузивно и праведно квалитетно образовање и промовисати могућност целоживотног учења за све**
- 4.1 До 2030. обезбедити да све девојчице и дечаџи заврше бесплатно, равноправно и квалитетно основно и средње образовање које води ка релевантним и ефикасним исходима учења.
- 4.2. До 2030. обезбедити да све девојчице и дечаџи имају приступ квалитетном развоју у раном детињству, бризи и предшколском образовању, како би били спремни за основно образовање.
- 4.a Изградити и побољшати образовне установе које су прилагођене деџи, особама са инвалидитетом и припадницима различитог пола, као и обезбедити безбедно, ненасилно, инклузивно и делотворно окружење за учење за све.
- 10. Смањење неједнакости – смањити неједнакост унутар државе и између држава**
- 10.2 До 2030. оснажити и промовисати социјалну, економску и политичку инклузију свих, без обзира на старост, пол, инвалидитет, расу, етничку припадност, порекло, религију или економски и неки други статус.
- 11. Одрживи градови и заједнице – учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, отпорним и одрживим**
- 11.4 Појачати напоре да се заштити и очува светска културна баптина.

Корисници мере су регулисани Законом о јавној својини и чине их државни органи и организације, органи и организације аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, јавна предузећа, друштва капитала и њихова зависна друштва, установе, месне заједнице, као и друга правна и физичка лица. Непокретности које не служе за извршење надлежности органа и организација издају се у закуп правним и физичким лицима ради остваривања прихода.

Организациона јединица одговорна за спровођење мере: Град Нови Сад – Градска управа за имовину и имовинско-правне послове

Процењена вредност: 540.000.000,00 динара

Извори финансирања: Буџет Града Новог Сада

Период спровођења: 2023–2025.

Показатељи учинка:

- површина изграђених, реновианих, оспособљених пословних простора за реализацију програма за младе.

4.3. ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 3: ОДРЖИВА ЕКОНОМИЈА – ПРИВРЕДА ЗАСНОВАНА НА ИНОВАЦИЈАМА И ЗНАЊУ

Одржива економија се заснива на етичким принципима, иновацијама и инвестицијама, користећи доступне ресурсе на најбољи могући начин у циљу задовољења потреба привреде и грађана. Процес увођења иновација и знања је дугорочан процес који не само да доприноси развоју производње и повећању извоза, већ и покреће целокупну привреду. Како би се привреда Града постепено трансформисала, пружиће се подршка унапређењу **инфраструктуре за развој иновација путем високотехнолошких стартапа**. Стартапи генеришу нове послове, нарочито за предузетне, младе и образоване људе, а улагањем у стартапе креираће се људски капитал са компетенцијама и вештинама потребним за модерну економију засновану на знању и иновацијама.

Циркуларна економија је такође кључни елемент овог процеса и важан алат за зелену транзицију Републике Србије, која представља економску, енергетску и инвестициону транзицију засновану на одрживом коришћењу ресурса и енергије, смањењу негативног утицаја на животну средину, примени иновација и дигиталних алата, знању, додатној вредности и већој конкурентности привреде. У ту сврху је неопходно радити на креирању свеобухватног амбијента за примену принципа циркуларне економије на територији Града, подизањем свести и капацитета јавног сектора, привредног сектора, удружења грађана и самих грађана о значају одрживе производње као начину за спречавање нарушавања животне средине, смањивање загађења и обезбеђивање производних процеса кроз чисте технологије.

Коришћење обновљивих извора енергије (у даљем тексту: ОИЕ), посебно у сегменту употребе соларне енергије, геотермалне енергије и биомасе, и смањење утицаја на климатске промене кључни су елементи транзиције ка одрживом развоју енергетике Града. Препознате су потребе привреде у овој области и у наредном периоду допринеће се већој употреби система са ОИЕ, добијању енергије из чистих обновљивих извора, смањењу нивоа емисије штетних гасова у атмосферу и смањењу трошкова енергије за привредне субјекте. Поред комплетне привреде која послује на територији Града, подстицајне мере за примену система са ОИЕ обухватиће и јавни сектор.

Иако су иновације и знање полазна тачка за будући раст и развој, Град ће водити рачуна и о **социјалној инклузији**, запошљавању и смањењу неједнакости, јачањем привреде, пружајући подршку развоју социјалног предузетништва. Реч је о обављању делатности од општег интереса, ради стварања нових и иновативних могућности за решавање друштвених проблема, проблема појединаца или друштвено осетљивих група и спречавања настајања и отклањања последица социјалне искључености, јачања друштвене кохезије и решавања других проблема у локалним заједницама и друштву у целини.

Одрживи туризам је такође значајан за овај процес, јер генерише велики број запослених на територији Града. Као комплексна и садржајна туристичка дестинација, која поред градског одмора обухвата и комплементарну понуду своје околине (Фрушке горе са Сремским Карловцима), Град бележи континуирани раст туризма. Како би Град задржао туристичку конкурентност, наставиће да прати савремене трендове у области туризма и прилагођава се потребама савремених туриста, ради на брендирању дестинације и даљем унапређивању имиџа, развоју конкурентних туристичких производа, развоју пословног и осталих видова туризма, сарадњи и умрежавању са свим чиниоцима туристичке понуде. Посебан акценат треба ставити на развој недостајућих капацитета конгресног туризма, те у том смислу развијати супраструктуру и привлачење инвестиција у овој области.

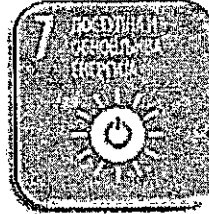
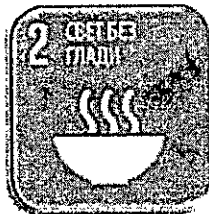
Одрживост пољопривредне производње – мултифункционална пољопривредна производња требало би да буде важна економска активност становништва у руралним подручјима која би обезбедила раст продуктивности и ефикасност сектора пољопривреде, одговорно управљање ресурсима, као и достизање благостања руралног становништва. Предуслов за развој одрживе пољопривредне производње је утврђивање развојних праваца и иновација у пољопривреди, а на основу детаљне анализе постојећег стања пољопривреде и руралних подручја.

Град тежи уравнотеженом развоју, уз активирање свих ресурса и потенцијала, са акцентом на стварању атрактивне средине привлачне за живот, очувању и унапређењу животне средине, материјалних, духовних и културних вредности и стварању просторно-планских услова за бржи привредни раст и привлачење инвестиција, развој високопрофитабилних делатности и предузетништва. У складу са конкретним просторним могућностима, радиће се на стварању услова за изградњу пословних капацитета како би се креирао пословни и иновациони амбијент за развој привреде, привлачењем домаћих и страних инвестиција.

Показатељ учинка на нивоу приоритетног циља 3	Јединица мере	Почетна вредност (базна година)	Циљна вредност (2030. година)	Извор провере
Стопа незапослености	%	6,5 (2022)	5	Административна стопа незапослености по методологији Националне службе за запошљавање
Вредност извоза	мил. ЕУР	1.779,4 (2021)	2.500,0	Привредна комора Србије
Удео запослених у сектору информисања и комуникација у односу на укупан број запослених	%	7,1 (2021)	9,0	Републички завод за статистику

КЉУЧНЕ МЕРЕ ЗА ПОСТИЗАЊЕ ПРИОРИТЕТНОГ ЦИЉА 3	
4.3.1.	Подстицај у покретању и развоју високотехнолошких стартапа
4.3.2.	Афирмација принципа и подстицање привредних субјеката на прелазак на циркуларну економију
4.3.3.	Подстицаји привредним субјектима у области употребе обновљивих извора енергије
4.3.4.	Подстицај за оснивање и регистрацију социјалних предузећа на територији Града Новог Сада
4.3.5.	Брендирање туристичких производа Новог Сада и позиционирање туристичке дестинације Нови Сад – Сремски Карловци – Фрушка гора
4.3.6.	Развој и промоција пословног туризма (МЦЕ)
4.3.7.	Израда и усаглашавање планске документације у циљу реализације пословних капацитета и иновација уз Државни пут А1 (Е-75) и остале значајне саобраћајне правце
4.3.8.	Развој пољопривредног и руралног развоја на територији Града Новог Сада

Веза и допринос циљевима Одрживог развоја УН

4.3.1. ПОДСТИЦАЈ У ПОКРЕТАЊУ И РАЗВОЈУ ВИСОКОТЕХНОЛОШКИХ СТАРТАПА

Тип мере: подстицајна

Опис мере:

Мера обухвата креирање и спровођење програма подршке високотехнолошком предузетништву. У оквиру дате мере ће се наставити са спровођењем активности које су показале своју ефикасност у ранијем периоду, а биће креирани и нови видови подршке, на основу уочених потреба и тржишних трендова. План рада Пословног инкубатора Нови Сад је основни документ за спровођење активности у оквиру наведене мере. План рада се израђује за сваку годину узимајући у обзир: Стратегију за развој стартап екосистема Републике Србије за период од 2021. до 2025. године, Стратегију паметне специјализације у Републици Србији за период 2020–2027, Стратегију научног и технолошког развоја Републике Србије за период од 2021. до 2025. године „Моћ знања“, Стратегију развоја вештачке интелигенције у Републици Србији за период 2020–2025. године, као и акционе планове који произилазе из наведених стратегија.

Активности које ће бити имплементиране у складу са приоритетима Плана рада Пословног инкубатора Нови Сад:

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
Популаризација стартап културе и развој предузетничког духа	Организација састанака, округлих столова, радионица, стартап викенда и хакатона (програмерско такмичење)	Унапређење стартап екосистема у Граду
Подизање стартап предузетничког капацитета кроз едукативне програме подршке	Организација програма подршке који подразумевају едукације на тему високотехнолошког предузетништва	
Убрзање и подршка процесу развоја стартапа у његовим раним фазама	Организација програма менторинга и саветодавних услуга за стартапе у фази раног развоја	
Унапређење међународне препознатљивости стартап екосистема Града	Креирање студија случаја на примеру успешних стартапа развијених у оквиру стартап екосистема Града	
Олакшавање приступа информацијама од значаја за развој и пословање стартапа	Систематизација неопходних информација и знања за развој стартапа и олакшавање приступа самим информацијама	

Веза и допринос циљевима Одрживог развоја УН

4. Квалитетно образовање – обезбедити инклузивно и праведно квалитетно образовање и промовисати могућност целоживотног учења за све

4.4. До 2030. значајно повећати број младих и одраслих који имају релевантне вештине, укључујући техничке и стручне, за запошљавање, достојне послове и предузетништво.

8. Достојанствен рад и економски раст – промовисати континуиран, инклузиван и одржив економски раст, пуну и продуктивну запосленост и достојанствен рад за све

8.2. Постизање виших нивоа економске продуктивности кроз диверсификацију, технолошку надоградњу и иновације, укључујући фокусирање на радно интензивне и високо профитабилне секторе.

8.3. Промовисати развојно оријентисане политике које подржавају продуктивне активности, стварање достојанствених послова, предузетништво, креативност и иновативност и подстицати формализацију и раст микропредузећа, односно малих и средњих предузећа, укључујући и приступ финансијским услугама.

8.5. До 2030. постићи пуну и продуктивну запосленост и достојанствен рад за све жене и мушкарце, укључујући и младе људе и особе са инвалидитетом, као и једнаку плату за рад једнаке вредности.

Организациона јединица одговорна за спровођење мере: Пословни инкубатор Нови Сад д.о.о.

Процењена вредност: 160.000.000,00 динара

Извори финансирања: Буџет Аутономне Покрајине Војводине, донаторска средства Европске уније

Период спровођења: 2023–2030.

Показатељи учинка:

- број потенцијалних оснивача који су показали интересовање за покретање стартапа;
- број едукованих потенцијалних предузетника;
- број менторисаних стартап тимова.

4.3.2. АФИРМАЦИЈА ПРИНЦИПА И ПОДСТИЦАЊЕ ПРИВРЕДНИХ СУБЈЕКТА НА ПРЕЛАЗАК НА ЦИРКУЛАРНУ ЕКОНОМИЈУ

Тип мере: информативно-едукативна

Опис мере:

Прелазак на циркуларну економију на локалном нивоу може донети значајне користи привредном сектору, односно утицати на повећање буџетских прихода Града. Поред тога, може имати бројне позитивне ефекте на стање животне средине.

Мера предвиђа активности чија реализација доприноси креирању амбијента који погодује развоју циркуларне економије. Она подразумева интервенције у домену креирања циркуларне визије, односно интервенције које укључују подизање свести, капацитета и промоцију циркуларне економије на локалном нивоу.

Кључна активност у циљу спровођења мере:

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
<p>Израда мапе пута за циркуларну економију у Новом Саду и афирмација циркуларне економије</p>	<p>Мапирање и анализа актера на локалном, регионалном, националном и интернационалном новоу.</p> <p>Анализа и селектовање сектора који имају највећи потенцијал за примену концепта циркуларне економије.</p> <p>Спровођење промотивних кампања усмерених на привреду, образовне институције и грађане, које имају за циљ афирмацију принципа циркуларне економије.</p> <p>Организација едукација намењених привредном сектору.</p> <p>Изградња платформи за повезивање и размену информација између локалних актера, сарадња јавног, привредног и цивилног сектора.</p> <p>Креирање механизма подстицаја и олакшица за постојеће привредне субјекте и стартап предузећа, који послују у некој од области из сфере циркуларне економије.</p>	<p>Унапређење институционалних капацитета за стварање амбијента за прелазак на циркуларни модел економије у Граду.</p> <p>Јачање свести заинтересованих страна о бенефитима циркуларне економије за локалну заједницу.</p>

Вежа и допринос циљевима Одрживог развоја УН

8. Достојанствен рад и економски раст – промовисати континуиран, инклузиван и одржив економски раст, пуну и продуктивну запосленост и достојанствен рад за све
- 8.4. До 2030. прогресивно унапредити глобалну ефикасност ресурса у потрошњи и производњи и уложити напоре да се економски раст раздвоји од деградације животне средине у складу са 10-годишњим оквиром програма одрживе потрошње и производње, уз водећу улогу развијених земаља.
12. Одговорна потрошња и производња – обезбедити одрживе обрасце потрошње и производње
- 12.2. До 2030. постићи одрживо управљање и ефикасно коришћење природних ресурса.
- 12.5. До 2030. значајно смањити производњу отпада кроз превенцију, редукцију, рециклирање и поновно коришћење.
- 12.6. Подстицати компаније, посебно велике и међународне компаније, да усвоје одрживе праксе и да интегришу информације о одрживости у своје циклусе извештавања.

Циљне групе у спровођењу ове мере су: органи Града Новог Сада, јавна комунална предузећа, институције образовања, привредни субјекти, удружења грађана и грађани појединачно.

Организациона јединица одговорна за спровођење мере: Град Нови Сад – Градска управа за заштиту животне средине и Градска управа за привреду

Процењена вредност: 5.000.000,00 динара

Извори финансирања: Буџет Града Новог Сада

Период спровођења: 2026–2030.

Показатељи учинка:

- број промотивних кампања;
- број едукованих привредних субјеката;
- број реализованих пројеката.

4.3.3. ПОДСТИЦАЈИ ПРИВРЕДНИМ СУБЈЕКТИМА У ОБЛАСТИ УПОТРЕБЕ ОБНОВЉИВИХ ИЗВОРА ЕНЕРГИЈЕ

Тип мере: подстицајна

Опис мере:

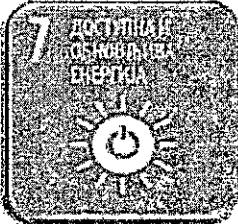

Према Националном акционом плану за коришћење обновљивих извора енергије Републике Србије (у даљем тексту: ОИЕ) обавеза Републике Србије је смањење нивоа емисије штетних гасова за 20%, као и повећање удела енергије из ОИЕ за 20%. Град има потенцијал за коришћење ОИЕ, поготово биомасе, соларне енергије, као и геотермалне енергије. Субвенционисањем радова на уградњи соларних панела, соларних колектора, топлотних пумпи и др. за привредне субјекте са територије Града допринеће се већој употреби система са ОИЕ, добијању енергије из чистих обновљивих извора, смањењу нивоа емисије штетних гасова у атмосферу и смањењу трошкова за енергију за привредне субјекте. На овај начин, подстицајне мере за примену система са ОИЕ постаће свеобухватне јер ће поред грађана (кућа, станова и зграда) и јавних објеката, обухватити и комплетну привреду која послује на територији Града.

Одлуком о производњи, дистрибуцији и снабдевању топлотном енергијом из топлификационог система Града прописана је обавеза да Град донесе акт којим се прописују услови за стицање статуса повлашћеног произвођача топлотне енергије.

Активности којима ће се реализовати ова мера су следеће:

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
Спровођење подстицајних мера за већу употребу система са обновљивим изворима енергије на објектима привредних субјеката са територије Града	Ова мера подразумева субвенционисање радова на уградњи система са обновљивим изворима енергије. Ови радови на енергетској санацији обухватају уградњу соларних панела, соларних колектора и уградњу топлотних пумпи.	Смањење потрошње енергије, смањење емисије CO ₂ у атмосферу, смањење трошкова за енергију.

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
Стварање правног оквира и спровођење подстицајних мера за повлашћене произвођаче топлотне енергије на територији Града	Доношење акта којим се прописују услови за стицање статуса повлашћеног произвођача топлотне енергије, критеријуми за утврђивање испуњености тих услова и утврђују начин и поступак стицања тог статуса, вођење регистра повлашћених произвођача топлотне енергије и његова садржина, и прописују подстицајне мере за производњу топлотне енергије коришћењем обновљивих извора енергије.	Већа производња топлотне енергије из обновљивих извора.

Веза и допринос циљевима Одрживог развоја УН	
 	
<p>7. Доступна и обновљива енергија – осигурати приступ доступној, поузданој, одрживој и модерној енергији за све</p> <p>7.2. До 2030. значајно повећати удео обновљиве енергије у глобалном енергетском миксу.</p> <p>7.3. До 2030. удвостручити глобалну стопу побољшања енергетске ефикасности.</p> <p>12. Одговорна потрошња и производња – обезбедити одрживе обрасце потрошње и производње</p> <p>12.2. До 2030. постићи одрживо управљање и ефикасно коришћење природних ресурса.</p> <p>12.6. Подстицати компаније, посебно велике и међународне компаније, да усвоје одрживе праксе и да интегришу информације о одрживости у своје циклусе извештавања.</p>	

Организациона јединица одговорна за спровођење мере: Град Нови Сад – Градска управа за заштиту животне средине – Агенција за енергетику Града Новог Сада
Процењена вредност: 200.000.000,00 динара
Извори финансирања: Буџет Града Новог Сада, Буџет АП Војводине, Министарство рударства и енергетике и други извори
Период спровођења: 2023–2030.

Показатељи учинка:

- број енергетски санираних објеката привредних субјеката уградњом система са ОИЕ;
- број произвођача са статусом повлашћеног произвођача топлотне енергије.

4.3.4. ПОДСТИЦАЈ ЗА ОСНИВАЊЕ И РЕГИСТРАЦИЈУ СОЦИЈАЛНИХ ПРЕДУЗЕЋА НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА НОВОГ САДА

Тип мере: подстицајна

Опис мере:

Мера представља начин јачања привреде кроз оснаживање појединаца и удружења који поседују производ или услугу, али нису још ушли у предузетничке воде. Мера као циљну групу препознаје појединце (предузетнике), удружења и организације са територије Града који се баве производњом или пружањем услуга и кроз своје деловање дају допринос друштву. Изазови којима се удружења, тј. организације, баве кроз свој рад могу бити економски (запошљавање теже запошљивих, субвенционисање и сл.) и едукативни. Решавање ових изазова од стране појединаца/удружења/организација мора бити на предузетнички начин, тј. понудом производа или услуге ка конзументима. Основа за развој мере представља Закон о социјалном предузетништву Републике Србије⁶ и успостављање базе социјалних предузећа у оквиру Закона о социјалном предузетништву. Мера утиче на развој предузетништва на територији Града, доприноси развоју запошљавања теже запошљиве категорије становништа, субвенционисању и решавању друштвених изазова (едукативних) на територији Града.

Активност за реализацију ове мере је:

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
<p>Помоћ при оснивању и регистрацији социјалних предузећа</p>	<p>Реализација активности подразумева следеће:</p> <ul style="list-style-type: none"> - успостављање базе социјалних предузећа, - оснивање и регистрацију социјалних предузећа, - субвенционисање набавке машина и опреме за социјална предузећа, - подстицање запошљавања теже запошљивих категорија незапослених, - развој менаџерских вештина појединаца, представника удружења и организација, који желе да се региструју као социјална предузећа, - сарадњу са Саветом за социјално предузетништво Министарства рада, запошљавање, борачких и социјалних питања и Саветом за координацију и праћење активности у области економског развоја АП Војводине. 	<p>Оснивање социјалних предузећа на територији Града. Регистрација социјалних предузећа у бази социјалних предузећа Републике Србије на територији Града Новог Сада. Подстицање запошљавања оснивача социјалних предузећа, са једне стране, и запошљавање теже запошљивих категорија незапослених лица, са друге стране.</p>

⁶ „Службени гласник РС“, број 14 од 7. фебруара 2022.

Веза и допринос циљевима Одрживог развоја УН

- 1. Свет без сиромаштва – окончати сиромаштво свуда и у свим облицима**
  - 1.1. До 2030. искоренити екстремно сиромаштво свуда и за све људе, које се мери као број људи који живе са мање од 1,25 долара на дан.
  - 1.2. До 2030. најмање за половину смањити број мушкараца, жена и деце свих узраста који живе у било ком облику сиромаштва, према националним дефиницијама сиромаштва.
  - 1.6. Креирати јасне оквире политика на националном, регионалном и међународном нивоу, засноване на развојним стратегијама за борбу против сиромаштва и родну осетљивост, како би се подржало убрзано инвестирање у акције на искорењивању сиромаштва.
- 8. Достојанствен рад и економски раст – промовисати континуиран, инклузиван и одржив економски раст, пуну и продуктивну запосленост и достојанствен рад за све**
  - 8.3. Промовисати развојно оријентисане политике које подржавају продуктивне активности, стварање достојанствених послова, предузетништво, креативност и иновативност и подстицати формализацију и раст микропредузећа, односно малих и средњих предузећа, укључујући и приступ финансијским услугама.
  - 8.5. До 2030. постићи пуну и продуктивну запосленост и достојанствен рад за све жене и мушкарце, укључујући и младе људе и особе са инвалидитетом, као и једнаку плату за рад једнаке вредности.
  - 8.6. До 2020. битно смањити удео младих који нису запослени, нити су у процесу образовања или обуке.
- 10. Смањење неједнакости – смањити неједнакост унутар и између држава**
  - 10.2. До 2030. оснажити и промовисати социјалну, економску и политичку инклузију свих, без обзира на старост, пол, инвалидитет, расу, етничку припадност, порекло, религију или економски и неки други статус.

Организациона јединица одговорна за спровођење мере: Град Нови Сад – Градска управа за привреду

Процењена вредност: 20.000.000,00 динара

Извори финансирања: Буџет Града Новог Сада

Период спровођења: 2025–2030.

Показатељи учинка:

- број основаних / регистрованих социјалних предузећа на територији Града Новог Сада;
- број запослених у социјалним предузећима;
- број едукованих менаџера за социјална предузећа.

**4.3.5. БРЕНДИРАЊЕ ТУРИСТИЧКИХ ПРОИЗВОДА НОВОГ САДА И
ПОЗИЦИОНИРАЊЕ ТУРИСТИЧКЕ ДЕСТИНАЦИЈЕ НОВИ САД – СРЕМСКИ
КАРЛОВЦИ – ФРУШКА ГОРА**

Тип мере: информативно-едукативна

Опис мере:

Мера обухвата активности на развоју, унапређењу и брендирању туристичких производа Новог Сада са околином, истицањем аутентичности, и позиционирању туристичке дестинације Нови Сад – Сремски Карловци – Фрушка гора, као јединствене целине са комплексном туристичком понудом.

Мера подразумева диференцијацију туристичких производа и атракција Града, развојем и брендирањем понуде туристичке дестинације Града Новог Сада са Сремским Карловцима и Фрушком гором. Овим се постиже разноврснија понуда, преношењем уникатног искуства и аутентичне приче Града, која ће допринети повећању броја туриста.

Активности којима ће се реализовати ова мера су следеће:

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
Израда и реализација пројеката и спровођење активности у циљу развоја и унапређења конкретних туристичких производа	Израда и реализација пројеката и спровођење активности у циљу брендирања туристичких производа Новог Сада и позиционирања туристичке дестинације Нови Сад – Сремски Карловци – Фрушка гора кроз брендинг стратегије намењене различитим циљним групама.	Обогаћена понуда и више садржаја на дестинацији.
Промоција туристичких производа путем различитих канала комуникације	Промоција туристичких производа путем различитих канала комуникације који су у складу са претходно усвојеним брендинг стратегијама, односно путем електронских, штампаних, аутдор медија, сајамских и осталих промотивних активности и наступа, креирања и ажурирања штампаног промотивног материјала и туристичко-информативних публикација, продукција, копродукција и развој аудио, видео, VR и AR садржаја, дигиталних апликација, интернет презентација и других дигиталних платформи и др.	Повећање броја посетилаца, повећање број ноћења.
Мапирање, сарадња и умрежавање заинтересованих страна	Идентификовање заинтересованих институција, туристичких организација, представника привредног сектора, удружења, медија и др., ради успостављања и унапређења сарадње, као и умрежавања.	Умрежени актери у циљу креирања туристичке понуде.

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
Истраживање и анализа туристичког тржишта	Истраживање и анализа туристичког тржишта са циљем прикупљања и обраде података потребних за реализацију пројеката.	Препознавање потенцијала и потреба тржишта.
Организација едукације	Организација семинара, обука и других видова едукације субјеката који учествују у креирању туристичких производа и пружању услуга на дестинацији.	Едуковани актери у креирању туристичке понуде.

Вежа и допринос циљевима Одрживог развоја УН

<p>8. Достојанствен рад и економски раст – промовисати континуирац, инклузиван и одржив економски раст, пуну и продуктивну запосленост и достојанствен рад за све</p> <p>8.9. До 2030. осмислити и применити политике за промовисање одрживог туризма који ствара радна места и промовише локалну културу и производе.</p>

Спровођење активности усмерено је на следеће циљне групе:

- посетиоце који су били у Новом Саду;
- посетиоце које желимо да привучемо у Нови Сад;
- Новосађане, како би постали амбасадори свог града.

Организациона јединица одговорна за спровођење мере: Туристичка организација Града Новог Сада

Процењена вредност: 528.000.000,00 динара

Извори финансирања: Буџет Града Новог Сада

Период спровођења: 2023–2030.

Показатељи учинка:

- остварени број ноћења на годишњем новоу;
- остварени број долазака на годишњем нивоу.

4.3.6. РАЗВОЈ И ПРОМОЦИЈА ПОСЛОВНОГ ТУРИЗМА (MICE)

Тип мере: информативно-едукативна

Опис мере:

Мера обухвата активности за развој и јачање имица Новог Сада као дестинације за пословни – „MICE“ (Meeting, Incentive, Conference, Events) туризам. Овај облик туризма мотивисан је пословним разлозима који укључују едукације и присуствовање одређеним догађајима, попут сајмова, конгреса, конференција, као и посете у оквиру подстицајних путовања, које компаније организију како за своје запослене, тако и за партнере. Реализацијом мере остварује се снажан утицај на развој додатних туристичких и трговачких садржаја и директно стимулише афирмација других туристичких производа на дестинацији.

Кључна активност у циљу спровођења мере:

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
Пружање подршке организаторима догађаја и пружаоцима услуга пословног туризма	<p>Умрежавање заинтересованих страна (субјеката и организација) зарад развоја пословног туризма и организације догађаја у Новом Саду.</p> <p>Подршка организаторима пословних догађаја у виду пружања неопходних информација око организације и промоције пословног догађаја од стране представника Туристичке организације Града Новог Сада (ТОНС-а). Обезбеђивање промотивног материјала за учеснике.</p> <p>Подршка у процесу бидовања (лобирања и лицитације) за добијање организације међународних догађаја и њихове реализације у Граду.</p> <p>Креирање садржаја и јачање капацитета ТОНС-а за развој пословног туризма.</p>	<p>Повећање броја одржаних пословних догађаја са директним утицајем на повећање прихода за све пружаоце услуга.</p> <p>Јачање имиџа Новог Сада као пословне дестинације.</p>

Веза и допринос циљевима Одрживог развоја УН

8. Достојанствен рад и економски раст – промовисати континуиран, инклузиван и одржив економски раст, пуну и продуктивну запосленост и достојанствен рад за све
- 8.9. До 2030. осмислити и применити политике за промовисање одрживог туризма који ствара радна места и промовише локалну културу и производе.

Спровођење активности усмерено је на следеће циљне групе:

- појединце и струковна удружења;
- организаторе пословних догађаја;
- пружаоце услуга на дестинацији (хотели, водичи, преводиоци, превозници, пружаоци техничке подршке, дизајнери, фотографи и други).

Организациона јединица одговорна за спровођење мере: Туристичка организација Града Новог Сада

Процењена вредност: 5.000.000,00 динара

Извори финансирања: Буџет Града Новог Сада
Период спровођења: 2024–2030.

Показатељи учинка:

- број подржаних пословних догађаја и организатора;
- број обављених инспекција дестинације (број посета дестинације од стране стручних лица из области „MICE“ туризма, односно туризма догађаја).

4.3.7. ИЗРАДА И УСАГЛАШАВАЊЕ ПЛАНСКЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ У ЦИЉУ
РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПОСЛОВНИХ КАПАЦИТЕТА И ИНОВАЦИЈА УЗ ДРЖАВНИ ПУТ
А1 (Е-75) И ОСТАЛЕ ЗНАЧАЈНЕ САОБРАЋАЈНЕ ПРАВАЦЕ

Тип мере: обезбеђење добара и пружање услуга од стране учесника у планском систему

Опис мере:

Урбанистичко планирање је процес развоја урбаних подручја. Тај процес подразумева коришћење: земљишта, ваздуха, воде и изграђеног окружења (објекти, инфраструктура, економске и друштвене функције, као и животна средина). Планирање коришћења земљишта се углавном тиче законодавства и политике кроз усвајање инструмената планирања као што су: одлуке, планови, стратегије, пројекти и процене које утичу на коришћење земљишта. На ширем нивоу, ови инструменти планирања се баве врстом, локацијом и величином земљишта потребног за обављање различитих функција Града, за зонирање или резервисање земљишта за одређене намене. Учесће јавности, тј. заједнице и релевантних заинтересованих страна, важан су део планирања коришћења земљишта како би се обезбедила транспарентност.

Ова мера подразумева израду планске документације која представља основу за даље развијање и искоришћавање локалитета дуж Државног пута А1 и осталих значајних саобраћајних праваца, као локалитета погодних за развој привредне делатности.

Кључна активност у циљу спровођења мере:

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
Стварање услова за изградњу пословних капацитета дуж државног пута А1 (Е-75) и осталих значајних саобраћајних праваца	У складу са конкретним просторним могућностима израдиће се просторна и урбанистичка планска документација за изградњу пословних капацитета дуж државног пута А1 (Е-75) и осталих значајних саобраћајних праваца. Након тога, приступиће се исходавању потребних дозвола и сагласности, у складу са важећим прописима, након чега ће се приступити реализацији, односно инфраструктурном опремању локалитета.	Најзначајнији ефекти реализације мере огледаће се у развоју привредне делатности.

Веза и допринос циљевима Одрживог развоја УН

9. Индустија, иновације и инфраструктура – изградити отпорну инфраструктуру, промовисати инклузивну и одрживу индустријализацију и подстицати иновације

- 9.1. Развити квалитетну, поуздану, одрживу и отпорну инфраструктуру, укључујући регионалну и прекограничну инфраструктуру, како би се подржали економски развој и људско благостање, са фокусом на јефтином и једнаком приступу за све.
- 9.2. Промовисати инклузивну и одрживу индустријализацију и до 2030. значајно повећати удео индустрије у стопи запослености и бруто домаћем производу, у складу са националним околностима, а у најмање развијеним земљама удвостручити њен удео.

Организациона јединица одговорна за спровођење мере: ЈП „Урбанизам“ Завод за урбанизам Нови Сад, Град Нови Сад – Градска управа за грађевинско земљиште и инвестиције, Градска управа за урбанизам и грађевинске послове и надлежна јавна комунална предузећа.

Процењена вредност: 15.000.000,00 динара (за израду планске документације)

Извори финансирања: Буџет Града Новог Сада

Период спровођења: 2023–2030.

Показатељи учинка:

- усвојени плански документи за предметне намене.

4.3.8. РАЗВОЈ ПОЉОПРИВРЕДНОГ И РУРАЛНОГ РАЗВОЈА НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА НОВОГ САДА

Тип мере: Информативно-едукативне

Опис мере:

Мера обухвата детаљну анализу постојећег стања пољопривреде и руралних подручја Града, као и утврђивање развојних праваца и иновација у пољопривреди, односно има задатак да буде основни водич који ће усмерити акције и напоре свих учесника у пољопривреди и руралном развоју.

Одрживост пољопривредне производње – мултифункционална пољопривредна производња, требало би да буде важна економска активност становништва у руралним подручјима која би требало да обезбеди раст продуктивности и ефикасност сектора пољопривреде, одговорно управљање ресурсима и унапређење, као и достизање благостања руралног становништва.

Кључна активност у циљу спровођења мере:

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
<p>Израда Програма пољопривреде и руралног развоја на територији Града Новог Сада</p>	<p>Анализа стања руралних подручја и основних показатеља пољопривредне производње. Консултације са заинтересованим странама. Праћење спровођења мера и активности и отклањање евентуалних потешкоћа при спровођењу. Евалуација ефеката спроведених мера и активности.</p>	<p>Развој малих пољопривредних газдинстава, покретање пословања младих пољопривредника. Подизање конкурентности у смислу додавања вредности кроз прераду као и увођење и сертификацију органских производа и производа са ознаком географског порекла. Повезаност пољопривредних произвођача са непољопривредним активностима – туризам. Подизање свести о значају развоја пољопривреде и руралног развоја, као и значају развоја здравствено безбедне исхране.</p>

Веза и допринос циљевима Одрживог развоја УН

- 1. Свет без сиромаштва – Окончати сиромаштво свуда и у свим облицима**
  - 1.4 До 2030. обезбедити да сви мушкарци и жене, а посебно сиромашни и припадници рањивих група, имају једнака права на економске ресурсе, као и приступ основним услугама, власништву и управљању земљиштем, односно другим облицима својине, наслеђу, природним богатствима, одговарајућим новим технологијама и финансијским услугама, укључујући микрофинансирање
- 2. Свет без глади – Окончати глад, постићи безбедност хране и побољшану исхрану и промовисати одрживу пољопривреду**
  - 2.3 До 2030. удвостручити пољопривредну продуктивност и приходе малих произвођача хране, а посебно жена, аутохтоних народа, породичних пољопривредних произвођача, сточара и рибара, кроз безбедан и једнак приступ земљишту, другим производним ресурсима и подацима, сазнањима, финансијским услугама, тржиштима и могућностима за остваривање додатне вредности, односно за запошљавање ван пољопривреде.

Спровођење активности усмерено је на следеће циљне групе:

- пољопривредне произвођаче (конвенционалне, органске и контролисане пољопривреде);
- младе почетнике у пољопривреди;
- прерађиваче пољопривредних производа (поврће, винова лоза, мед, пољопривредни производи са ознаком географског порекла, зачинско биље);
- пољопривредне произвођаче у руралним подручјима који су своје унапређење усмерили кроз развој руралног туризма.

Организациона јединица одговорна за спровођење мере: Град Нови Сад – Градска управа за привреду

Процењена вредност: 5.000.000,00 динара

Извори финансирања: Буџет Града Новог Сада

Период спровођења: 2024–2028.

Показатељи учинка:

- Донет програмски документ.

4.4. ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 4: ДОБРА УПРАВА – ИНКЛУЗИВНА И ПРИСТУПАЧНА УПРАВА ДОСТУПНА СВИМ ГРАЂАНИМА

Добро управљање сматра се кључним за постизање одрживог развоја и квалитета живота и рада свих грађана. Управљање је инклузивно и приступачно када ефикасно служи свим људима, без обзира на пол и друге аспекте личног идентитета, и када су институције, политике, процеси и услуге доступне и респонзивне свим члановима друштва. У ту сврху неопходно је било креирати основу која ће омогућити да се постојећи систем стално развија, како би постао дугорочно флексибилан, тј. способан да одговори на постојеће и будуће комплексне потребе друштва и изазове који се непрекидно јављају услед динамичког раста Града. Развој система управе је годинама уназад заснован на принципима који омогућавају ефикасно пружање јавних услуга и испуњавање потреба становништва.

Транспарентност и одговорност су два принципа без којих добра управа не може да буде делотворна. Јавност у доношењу и имплементацији политика и одлука представља доступност информација заједници и нарочито је значајна за грађане, цивилни и приватни сектор, на које се директно односи, а омогућава њихово благовремено информисање и укључивање у доношење одлука у вези с личним животом и радом. Од велике је важности да информације о раду, правилима и поступцима јавних институција буду правремено и лако доступне и јасне, не само како би се обезбедили дијалог, сарадња и заштита права, већ и да би се унапредили етички стандарди администрације и избегле злоупотребе и стварање неједнакости, као главне препреке одрживом развоју и квалитетном животу свих грађана. На тај начин Град Нови Сад годинама уназад подстиче међусобну одговорност свих страна која позитивно утиче и на јавни и на појединачни интерес.

Партиципација је такође кључни елемент овог процеса, јер омогућава свим заинтересованим грађанима да индивидуално или у оквиру организација цивилног сектора учествују у свакој фази одлука, да покрећу иницијативе или учествују у иницијативама и изнесу своје потребе, ставове и идеје. Ово омогућава јавној управи да правилно мапира проблеме узимајући у обзир реалне аспекте, да постигне боље резултате у њиховом решавању и да изгради чврсто међусобно поверење са локалном заједницом. Решења која се усвајају уз уважавање различитих перспектива треба да буду креативна и одржива, а локалне јавне политике и услуге **инклузивне, ефикасне и ефективне**. На тај начин јавни сектор треба да ојача свој кредибилитет и обезбеди једнакост свих чланова заједнице, пружајући им исте шансе за лични развој и напредак. Град Нови Сад је први град у нашој земљи који је увео низ модела партиципације, попут платформе ТвојГрад, на којој грађани директно партиципирају у изради градског буџета и реализацији капиталних пројеката. Град Нови Сад такође има позитивна искуства са укључењем цивилног сектора у поступак доношења одлука кроз учешће представника „Зелене столице“ у раду Савета за заштиту животне средине Скупштине Града Новог Сада.

Узимајући у обзир чињеницу да је у току дигитална трансформација привреде и друштва и да је дигитална технологија постала саставни део свакодневног живота већине грађана, јавни сектор и јавне услуге прате ове трендове и укључују их у све аспекте унапређења јавне управе и њених услуга. На тај начин је олакшана сарадња, омогућен бржи приступ информацијама и услугама, као и уштеда ресурса.

Постизање добре управе није коначан нити једнократан поступак. То је процес у току којег Град, заједно са својим институцијама, спроводи низ мера којима се

управљању додају нови атрибути. На тај начин се омогућава стално иновирање и прилагођавање променама у циљу доброг обављања јавних послова, доброг управљања јавним ресурсима и гарантовања људских права. Добра управа захтева систематски приступ и дугорочно стратешко размишљање приликом избора мера, при чему се води рачуна о континуитету, тј. о томе да тренутне мере, идентификоване као кључне, буду надовезане на претходно већ реализоване, да буду повезане са мерама чије је спровођење у току, и допуњене мерама које нису препознате као кључне, али такође могу да допринесу остваривању овог приоритетног циља. Такође, резултати би требало да буду одрживи и погодни за надоградњу новим мерама у будућности.

Показатељ учинка на нивоу приоритетног циља 3	Јединица мере	Почетна вредност (базна година)	Циљна вредност (2030. година)	Извор провере
Индекс добре управе	%	56 (2022)	75	Индекс добре управе по методологији СКГО
Удео становништва које је задовољно услугама јавне управе	%	-	70	Анкета Градске управе за опште послове

КЉУЧНЕ МЕРЕ ЗА ПОСТИЗАЊЕ ПРИОРИТЕТНОГ ЦИЉА 4	
4.4.1.	Унапређење транспарентности пословања Града Новог Сада
4.4.2.	Успостављање јединственог система за пружање услуга градске управе, доступног свима
4.4.3.	Увођење нових и унапређење постојећих информационих система за унапређење рада Градске управе за социјалну и дечију заштиту
4.4.4.	Успостављање системске и међусекторске сарадње са организацијама цивилног друштва на територији Града Новог Сада
4.4.5.	Успостављање механизма за обезбеђење поуздане информационе безбедности Града Новог Сада

Веза и допринос циљевима Одрживог развоја УН

1 СВЕТ БЕЗ СИРОМАШТВА

10 СМАЊЕЊЕ НЕЈЕДНАКОСТИ

16 МИР, ПРАВДА И СНАЖНЕ ИНСТИТУЦИЈЕ

4.4.1. УНАПРЕЂЕЊЕ ТРАНСПАРЕНТНОСТИ ПОСЛОВАЊА ГРАДА НОВОГ САДА

Тип мере: институционално-управљачко-организациона

Опис мере:

Транспарентност је једно од темељних начела доброг управљања. Мера обухвата утврђивање и реализацију скупа активности у циљу повећања до сада постигнутог нивоа јавности рада органа Града. Доступност информација је посебно важна у процесима доношења одлука, прописа и буџета, у поступцима јавних набавки и додељивању јавних средстава на основу конкурса.

Активности којима ће се реализовати ова мера су следеће:

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
Образовање Радног тела за унапређење транспарентности пословања Града Новог Сада	Ова активност подразумева оснивање Радног тела за унапређење транспарентности пословања Града Новог Сада са циљем повећања видљивости у пољу јавности рада органа Града. Радно тело ће бити сачињено од представника градских управа и служби Града, као и јавних предузећа чији је оснивач Град Нови Сад. Задатак радног тела биће да остварује сарадњу са свим органима и организацијама Града у циљу ефикасније комуникације и размене информација између градских управа и служби и јавних предузећа чији је оснивач Град Нови Сад.	Унапређење рада градских управа и других органа Града у смислу повећања транспарентности у раду и обезбеђивање уједначеног поступања свих градских управа, служби и предузећа. Боље разумевање надлежности и начина функционисања локалне самоуправе и изградња партнерског односа између локалне власти и заинтересованих страна ван управе.
Подизање капацитета запослених у јединици локалне самоуправе у области транспарентног пословања Града Новог Сада	Ова активност подразумева реализацију радионица и других информативно-едукативних садржаја, као и обезбеђење адекватне саветодавне подршке за запослене у Градској управи, службама, установама и јавним предузећима чији је оснивач Град Нови Сад, како би се упознали са усвојеним актима Града Новог Сада и препорукама Радног тела у вези са транспарентним поступањем органа Града Новог Сада.	Унапређен рад градских управа и органа Града Новог Сада на пољу веће транспарентности у раду.

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
Креирање интернет портала са циљем унапређења транспарентности пословања Града Новог Сада	Ова активност подразумева креирање интернет портала који ће бити доступан свим запосленима у јединици локалне самоуправе који ће допринети међусобној комуникацији и размени информација између различитих служби, управа, установа и предузећа основаних од стране Града Новог Сада. Интернет портал ће бити доступан и грађанима Новог Сада са циљем квалитетне и правовремене информисаности, као и њиховог укључивања у процесе доношења одлука.	Унапређење рада градских управа и других органа Града у смислу веће транспарентности и укључивања грађана, као и подизање свести о могућностима учешћа грађана у процесима доношења одлука. Боље разумевање надлежности и начина функционисања локалне самоуправе и изградња партнерског односа између локалне власти и заинтересованих страна ван управе.

Вежа и допринос циљевима Одрживог развоја УН

16. Мир, правда и снажне институције – промовисати мирољубива и инклузивна друштва за одрживи развој, обезбедити приступ правди за све и изградити делотворне, одговорне и инклузивне институције на свим нивоима
- 16.6. Развити делотворне, одговорне и транспарентне институције на свим нивоима.
- 16.10. Осигурати јавни приступ информацијама и заштиту основних слобода, у складу са националним законодавством и међународним споразумима.

Организациона јединица одговорна за спровођење мере: Градска управа за опште послове – Канцеларија за сарадњу са цивилним друштвом Града Новог Сада

Процењена вредност: 10.000.000,00 динара

Извори финансирања: Буџет Града Новог Сада

Период спровођења: 2023–2025.

Показатељи учинка:

- број информисаних и едукованих службеника;
- креиран интерни портал.

4.4.2. УСПОСТАВЉАЊЕ ЈЕДИНСТВЕНОГ СИСТЕМА ЗА ПРУЖАЊЕ УСЛУГА ГРАДСКЕ УПРАВЕ, ДОСТУПНОГ СВИМА

Тип мере: обезбеђење добара и пружање услуга од стране учесника у планском систему

Опис мере:

Мера превасходно обухвата увођење јединственог управног места, које омогућава свим корисницима (грађанима, привредним субјектима, организацијама и др.) да послове пред органима локалне самоуправе завршавају једноставније, брже и економичније.

Грађанима ће бити омогућено да услуге, за које је то погодно, користе посредством интернета и свог личног рачунара, другог кућног или мобилног уређаја.

Посебан акценат треба ставити на интеграцију и Диспечер плус систем, који у свом раду користи Градска управа за инспекцијске послове, с обзиром на то да систем повезује дежурне службе и све линије рада Градске управе за инспекцијске послове: комуналну милицију, комуналну инспекцију, грађевинску инспекцију, саобраћајну инспекцију, инспекцију за заштиту животне средине и др.

Географски информациони систем (у даљем тексту ГИС) постао је незамењива алатка у свакодневном раду стручних служби. Постојећа платформа је стара више од десет година и постаје технолошки превазиђена јер се временом мењају потребе корисника, као и сам начин приступа информацијама. ГИС представља и основу за развој Smart city решења, и то је сегмент развоја коме треба посветити посебну пажњу, у циљу унапређења постојеће платформе, као и уређења начина сарадње између учесника који користе ГИС, као алат, или активно доприносе ажурирању података.

Активности којима ће се реализовати ова мера су следеће:

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
Формирање јединственог система за прихват и дистрибуцију електронских документа грађана усмерених према градским управама – Јединствено управно место	Јединствено управно место треба да буде реализовано као јединствен систем за прихват и дистрибуцију електронских документа грађана усмерених према градским управама. Предмет за примљен на јединственом управном месту упућује се на обраду у одговарајућу управу/управе. Потребно је омогућити грађанима путем електронског сервиса увид у тренутни статус обраде предмета. Јединствено управно место треба да интегрише контакт центар, електронске сервисе и писарницу Града у јединствени систем.	Повећање ефикасности и економичности локалне самоуправе, као и обезбеђење вишег квалитета услуге употребом информационо-комуникационих технологија, решавањем свих захтева грађана и представника привреде на једном месту. Повећање транспарентности и одговорности.
Обезбеђење услова за изградњу јавне службе на једној локацији	Град је у својим планским документима определио простор са наменом изградње јавне службе како би на једном месту грађанима и представницима привреде биле доступне све услуге. Приступиће се исходавању потребних дозвола и сагласности у складу са важњим прописима, након чега ће се приступити реализацији, односно изградњи објеката, инфраструктурном опремању и уређењу слободних површина у оквиру комплекса наведених јавних служби.	Пружање квалитетних и правовремених услуга грађанима и представницима привреде на једном месту.

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
Израда плана за унапређење ГИС-а	У сарадњи са свим институцијама и ангажовањем стручних консултаната урадити анализу актуелног стања, описати пословне процесе који користе ГИС као алат, потребне ресурсе (материјалне и кадровске) за одржавање система и ажурирање података и дати препоруке и смернице за даље унапређење.	Унапређење сарадње између институција, јасно дефинисање надлежности и процедура око ажурирања података.
Техничко унапређење ГИС-а	Техничко унапређење платформе како би систем својим сервисима могао да одговори свим захтевима у складу са актуелним стандардима.	Омогућено исто корисничко искуство са свих платформи, омогућен приступ подацима путем веб сервиса, омогућено преузимање података према принципима „Отворених података“.
Одржавање и даље унапређивање ГИС-а	Редовно одржавање система, прибављање лиценци, надоградња у складу са новим потребама, прибављање просторних података.	Ажуран софтвер, нови модули по потреби, нови просторни подаци (аеро-фото снимци...).
Унапређење кадровског и техничког потенцијала	Обуке запослених за обављање послова из надлежности Града и проширење хардверских и софтверских капацитета надлежних институција.	Виши квалитет рада запослених у локалној самоуправи, смањујући могућност грешке, ослобађајући их рутинских послова.

Веза и допринос циљевима Одрживог развоја УН

16. Мир, правда и снажне институције – промовисати мирољубива и инклузивна друштва за одрживи развој, обезбедити приступ правди за све и изградити делотворне, одговорне и инклузивне институције на свим нивоима
- 16.6. Развити делотворне, одговорне и транспарентне институције на свим нивоима.
- 16.10. Осигурати јавни приступ информацијама и заштиту основних слобода, у складу са националним законодавством и међународним споразумима.

Корисници мере су запослени у јединици локалне самоуправе, грађани и представници привреде.

Организациона јединица одговорна за спровођење мере: Град Нови Сад – Градска управа за грађевинско земљиште и инвестиције, Град Нови Сад – надлежне градске управе и ЈП и ЈКП основана од стране Града

Процењена вредност: Процењена вредност: 181.200.000,00 динара

Извори финансирања: Буџет Града Новог Сада и остали домаћи и страни извори финансирања

Период спровођења: 2023–2030.

Показатељи учинка:

- успостављено јединствено управно место;
- број корисника електронских услуга;
- израђен документ/анализа;
- унапређен ГИС.

4.4.3. УВОЂЕЊЕ НОВИХ И УНАПРЕЂЕЊЕ ПОСТОЈЕЋИХ ИНФОРМАЦИОНИХ СИСТЕМА ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ РАДА ГРАДСКЕ УПРАВЕ ЗА СОЦИЈАЛНУ И ДЕЧИЈУ ЗАШТИТУ

Тип мере: обезбеђење добара и пружање услуга од стране учесника у планском систему

Опис мере:

Град има врло садржајну и разгранату лезу услуга социјалне заштите, које се финансирају из буџета Града, а које се пружају путем установа и бројних невладиних организација. Управо ова разгранатост и бројност доводи до недовољне видљивости многих услуга и сервиса.

Мера обухвата увођење нових и унапређење постојећих информационих система за унапређење/модернизацију рада Градске управе за социјалну и дечију заштиту.

Активности којима ће се реализовати ова мера су следеће:

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
Успостављање једнообразне евиденције о услугама код свих пружаоца услуга социјалне заштите на територији Града	Обезбеђивање вођења једнообразне, уредне и ажурне евиденције у свим установама и организацијама на територији Града о услугама социјалне заштите које пружају.	Установљене једнообразне електронске евиденције о услугама и пружаоцима услуга социјалне заштите на територији Града.
Интегрисање појединачних база података установа и организација које пружају услуге социјалне заштите у јединствену базу података – електронски каталог свих услуга социјалне заштите који садржи и податке о пружаоцима услуга	Обједињавање електронских база података свих установа и организација о услугама и пружаоцима услуга социјалне заштите на територији Града.	Грађани и удружења грађана у области социјалне заштите на лак и ефикасан начин добијају информације о свим услугама и пружаоцима услуга социјалне заштите на територији Града, Центар за социјални рад као упутни орган има потпуни увид у програме који се реализују, а Град и Градска управа за социјалну и дечију заштиту имају прецизну слику о услугама социјалне заштите и потребама за њиховим даљим проширивањем и унапређивањем.

Веза и допринос циљевима Одрживог развоја УН

1. Свет без сиромаштва – окончати сиромаштво свуда и у свим облицима
- 1.3. Применити одговарајуће националне системе социјалне заштите и мере за све, укључујући најугроженије, и до 2030. постићи довољно велики обухват сиромашних и рањивих.
16. Мир, правда и снажне институције – промовисати мирољубива и инклузивна друштва за одрживи развој, обезбедити приступ правди за све и изградити делотворне, одговорне и инклузивне институције на свим нивоима
- 16.6. Развити делотворне, одговорне и транспарентне институције на свим нивоима.
- 16.10. Осигурати јавни приступ информацијама и заштиту основних слобода, у складу са националним законодавством и међународним споразумима.

Корисници мере су грађани који имају потребу за подршком и услугама социјалне заштите, удружења грађана из области социјалне заштите, Центар за социјални рад Града Новог Сада, Градска управа за социјалну и дечију заштиту и Град Нови Сад.

Организациона јединица одговорна за спровођење мере: Град Нови Сад – Градска управа за социјалну и дечију заштиту

Процењена вредност: 30.000.000,00 динара

Извори финансирања: Буџет Града Новог Сада и остали домаћи и страни извори финансирања

Период спровођења: 2023–2030.

Показатељи учинка:

- креиран електронски каталог свих услуга социјалне заштите.

4.4.4. УСПОСТАВЉАЊЕ СИСТЕМСКЕ И МЕЂУСЕКТОРСКЕ САРАДЊЕ СА ОРГАНИЗАЦИЈАМА ЦИВИЛНОГ ДРУШТВА НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА НОВОГ САДА

Тип мере: институционално-управљачко-организациона

Опис мере:

Мера обухвата активности у области укључивања организација цивилног друштва у дијалог и партнерски однос са органима Града, те успостављања сталне, транспарентне и структурисане комуникације и редовне размене искустава, информација и мишљења.

Активности којима ће се реализовати ова мера су следеће:

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
Образовање Локалног Савета за сарадњу и развој цивилног друштва на територији Града Новог Сада	Образовање Локалног савета за сарадњу и развој цивилног друштва на територији Града са циљем креирања системске и међусекторске сарадње између доносилаца одлука у Граду и локалних организација цивилног друштва (ОЦД), као и креирање консултантског и отвореног дијалога са ОЦД у свим областима друштвеног дијалога на нивоу локалне заједнице у циљу конструктивног решавања потенцијалних спорних и кризних ситуација у локалној заједници. Савет је мешовито координациона тело чији су чланови представници органа јединице локалне самоуправе (најчешће службеници на положају и јавни функционери) и представници ОЦД.	Обезбеђено веће учешће цивилног сектора у процесима доношења одлука и креирању јавних политика у Граду, односно јачање принципа партиципације, отворености и инклузивности.
Извештавање о стању ОЦД у Граду Новом Саду	Активност подразумева развијање методологије, спровођење свеобухватног истраживања о стању ОЦД у Граду, промоцију резултата истраживања и креирање извештаја на годишњем нивоу. Активност обухвата и анализу о планираним, одобреним и реализованим програмима и пројектима од стране ОЦД из средстава буџета Града.	Креирана база ОЦД на територији Града са мапираним капацитетима. Извршена анализа планираних, одобрених и реализованих програма и пројеката који се финансирају из буџета Града.
Организовање обука за запослене у Граду Новом Саду са циљем остваривања међусекторске сарадње са ОЦД	Активност обухвата остваривање и унапређење међусекторске сарадње са организацијама цивилног друштва које делују на територији Града, која се огледа у партиципацији ОЦД у процесима спровођења конкурса, праћењу реализације и евалуације програма и пројеката који се финансирају из буџета Града, учешћу у комисијама за доделу средстава и тимовима за евалуацију и мониторинг наменски додељених средстава за програме и пројекте ОЦД.	Стварање услова за међусекторску сарадњу са организацијама цивилног друштва у Граду.
Организовање обука за представнике ОЦД са циљем остваривања међусекторске сарадње са органима Града	Активност обухвата израду плана и програма обука, као и саму реализацију обука за представнике ОЦД са циљем разумевања улоге, надлежности и функције јавне управе.	Стварање услова за међусекторску сарадњу са органима Града.

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
Јачање капацитета ОЦД са територије Града	Активност обухвата спровођење обука за подизање капацитета организацијама цивилног друштва у локалним заједницама у области управљања, самоодрживости, демократизације унутрашњих процеса, припремања пројектних апликација, транспарентности рада, стратешког планирања, структурног заговарања и унапређења друштвеног дијалога и међусекторске сарадње у локалној заједници.	Јачањем капацитета ОЦД стварају се услови да, самостално или у партнерству са другим ОЦД и градским управама, ОЦД учествују на националним и међународним позивима за финансирање пројеката и програма који доприносе визији Града.
Финансирање програма/пројекта ОЦД са територије Града	Активност обухвата расписивање јавног позива на годишњем нивоу за финансирање програма и пројеката ОЦД са територије Града.	Финансирање програма и пројеката доприносе бољој визији Града Новог Сада, као града који остварује суштинску сарадњу са ОЦД у процесима доношења одлука и креирања јавних политика.
Креирање интернет презентације Канцеларије за сарадњу са цивилним друштвом Града Новог Сада	Креирање интернет презентације која ће омогућити ефикасно објављивање конкурса, праћење реализације, мониторинга и евалуације пројектних и програмских активности, као и ефикасно представљање резултата финансираних и суфинансираних програма и пројеката из буџета Града.	Благовремена информисаност ОЦД, што обезбеђује веће учешће цивилног сектора у процесима доношења одлука у Граду.

Веза и допринос циљевима Одрживог развоја УН

- 10. Смањење неједнакости – смањити неједнакост унутар и између држава**
 10.2. До 2030. оснажити и промовисати социјалну, економску и политичку инклузију свих, без обзира на старост, пол, инвалидитет, расу, етничку припадност, порекло, религију или економски и неки други статус.
 10.3. Осигурати једнаке могућности и смањити неједнакост исхода, укључујући елиминисање дискриминаторних закона, политика и пракси и промовисање одговарајућег законодавства, политика и деловања у том погледу.
- 16. Мир, правда и снажне институције – промовисати мирољубива и инклузивна друштва за одрживи развој, обезбедити приступ правди за све и изградити делотворне, одговорне и инклузивне институције на свим нивоима**
 16.6. Развити делотворне, одговорне и транспарентне институције на свим нивоима.
 16.7. Осигурати одговорно, инклузивно, партиципативно и репрезентативно доношење одлука на свим нивоима.

Корисници мере су заинтересоване организације цивилног друштва, грађани Града Новог Сада, месне заједнице, ресорне управе, привредни субјекти.

Организациона јединица одговорна за спровођење мере: Град Нови Сад – Градска управа за опште послове – Канцеларија за сарадњу са цивилним сектором и друге градске управе које финансирају/суфинансирају програме/пројекте које реализује цивилни сектор/удружења грађана

Процењена вредност: 210.000.000,00 динара

Извори финансирања: Буџет Града Новог Сада и остали домаћи и страни извори финансирања

Период спровођења: 2023–2030.

Показатељи учинка:

- успостављени механизми системске и континуиране сарадње са организацијама цивилног друштва на територији Града Новог Сада;
- број реализованих обука за представнике ОЦД за подизање капацитета, разумевање улоге, надлежности и функција јавне управе и учешћа у поступку израде, примене, праћења примена и вредновања докумената јавних политика и прописа, обуке представника ОЦД у вези са аплицирањем на конкурсе за финансирање из средстава ЕУ;
- креирање јединственог система Града Новог Сада у циљу ефикасног расписивања, пријављивања, праћења реализације, мониторинга и евалуације пројектних и програмских активности.

4.4.5. УСПОСТАВЉАЊЕ МЕХАНИЗМА ЗА ОБЕЗБЕЂЕЊЕ ПОУЗДАНЕ ИНФОРМАЦИОНЕ БЕЗБЕДНОСТИ ГРАДА НОВОГ САДА

Тип мере: институционално-управљачко-организациона

Опис мере:

Информациона безбедност се односи на безбедносне ризике повезане са употребом информационо-комуникационих технологија (ИКТ), укључујући безбедност података, уређаја, информационих система, мрежа, организација и појединаца. Напади на сервере градских и државних органа све су учесталији и напреднији.

Држава је препознала информациону безбедност као једну од шест приоритетних области развоја информационог друштва и предузела кораке у циљу успостављања свеобухватног оквира информационе безбедности доношењем Закона о информационој безбедности. Законом се уређују мере заштите од безбедносних ризика у ИКТ системима од посебног значаја, одговорности оператора ИКТ система од посебног значаја приликом управљања и коришћења ИКТ система и одређују се надлежни органи за спровођење мера заштите, координацију између чинилаца заштите и праћење правилне примене прописаних мера заштите.

Мера подразумева перманентно одржавање и јачање капацитета ЈКП „Информатика“ Нови Сад, с обзиром на то да је ово јавно предузеће надлежно за одржавање и развијање Општег информационог система Града.

Активности којима ће се реализовати ова мера су следеће:

АКТИВНОСТИ	КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ	ЕФЕКТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ АКТИВНОСТИ
Формирање радног тела (савета)	<p>Задатак радног тела био би да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - остварује сарадњу са свим органима и организацијама чији је оснивач Град по питању информационе безбедности и да усклађује обављање послова, иницира и прати превентивне и друге активности у функцији унапређења информационе безбедности, - примењује усвојене препоруке и мере органа и институција на републичком нивоу, - учествује у изради Стратегија и планова развоја ИКТ система, - извештава Градско веће о стању информационе безбедности и предлаже мере за унапређење, - покреће иницијативе, промотивне кампање и едукативне активности на подизању свести о значају информационе безбедности. 	<p>Константно унапређење и развој ове области, које ће допринети већој безбедности података којима управља Град.</p>
Повећање броја стручних људи и обука запослених	<p>Повећање броја стручно оспособљених људи који се баве послом обезбеђења информационе безбедности Града запошљавањем нових, као и спровођењем стручних обука постојећих запослених у Градским управама, ЈП и ЈКП.</p>	<p>Већи број стручног кадра који ће допринети већој безбедности података којима управља Град.</p>
Проширење хардверских (HW) и софтверских (SW) капацитета и дефинисање backup процедура	<p>Проширење хардверских и софтверских капацитета и дефинисање низа backup процедура за складиштење података и за повраћај и заштиту инфраструктуре у случају катастрофе.</p>	<p>Већа безбедност и расположивост података којима управља Град.</p>

Веза и допринос циљевима Одрживог развоја УН

16. Мир, правда и снажне институције – промовисати мирољубива и инклузивна друштва за одрживи развој, обезбедити приступ правди за све и изградити делотворне, одговорне и инклузивне институције на свим нивоима

16.6. Развити делотворне, одговорне и транспарентне институције на свим нивоима.

Корисници мере су запослени у Граду Новом Саду, представници привреде и други грађани.

Организациона јединица одговорна за спровођење мере: Град Нови Сад – надлежне градске управе и ЈП и ЈКП основана од стране Града

Процењена вредност: 500.000.000,00 динара

Извори финансирања: Буџет Града Новог Сада

Период спровођења: 2023–2030.

Показатељи учинка:

- број инцидената који значајно нарушавају информациону безбедност (нпр. хакерски напад);
- број запослених на пословима информационе безбедности;
- број инцидената који захтевају пажњу и реаговање.

5. ОКВИР ЗА СПРОВОЂЕЊЕ, ПРАЋЕЊЕ И ИЗВЕШТАВАЊЕ

Праћење спровођења Плана развоја Града Новог Сада обухвата следеће активности:

1. Редовну комуникацију и размену информација између свих актера укључених у реализацију и спровођење Плана развоја, кроз одржавање периодичних састанака;
2. Прикупљање података и информација о реализацији мера, укључујући и формирање евиденција неопходних за верификацију постављених циљева и вредновање учинка;
3. Информисање јавности и заинтересованих страна о реализацији и спровођењу Плана развоја.

За спровођење кључних мера и мера у оквиру надлежности које доприносе оставаривању приоритених циљева развоја, задужене су организационе јединице градских управа Града Новог Сада.

Носиоци мера (организационе јединице одговорне за спровођење мера), имају одговорност да у своје финансијске планове уврсте утврђене мере и активности за чије спровођење су одговорни, искључиво у складу са финансијским могућностима Града Новог Сада, да их спроводе и извештавају Канцеларију за локални економски развој о резултатима спровођења тих мера и активности. Канцеларија обједињује све извештаје и доставља их тематским радним групама и Координационом тиму на даље разматрање и праћење напретка.

Праћењем спровођења Плана развоја биће периодично утврђивано:

- Да ли се приоритетни циљеви и мере остварују по плану и ефикасно;
- Који ризици се јављају или очекују у остварењу учинака Плана развоја ЈЛС;
- Које одлуке треба донети у случају одступања од планираног, као и
- Да ли су планирани и остварени учинци и даље релевантни за остваривање визије.

Ради спровођења Плана развоја, Скупштина Града Новог Сада може донети и одређене документе јавних политика, у складу са проценом Координационог тима и одлуком Градског већа о потреби доношења посебних докумената јавних политика ради спровођења Плана развоја.

У складу са Законом о планском систему, Град Нови Сад израђује годишњи извештај о спровођењу Плана развоја и извештај о постигнутим учинцима након три године спровођења Плана развоја.

Годишње извештавање о спровођењу Плана развоја врши се путем годишњег извештаја о спровођењу средњорочног плана, односно израђује се за претходну годину до 15. марта текуће године.

Извештај о постигнутим учинцима у спровођењу Плана развоја израђује се након истека сваке треће календарске године од доношења Плана развоја. Градско веће Града Новог Сада утврђује предлог Извештаја о учинцима спровођења Плана развоја, који подноси на усвајање Скупштини Града Новог Сада, најкасније у року од шест месеци од истека тог рока.

Годишњи извештај о спровођењу Плана развоја, односно средњорочног плана, и Извештај о учинцима спровођења Плана развоја, објављује се на интернет страници Града Новог Сада, најкасније 15 дана од дана усвајања.

Носиоци мера (организационе јединице одговорне за спровођење мера) податке и информације потребне за израду наведених извештаја достављају Канцеларији за локални економски развој. Канцеларија на основу прикупљених података и

информација израђује извештаје и доставља их тематским радним групама и Координационом тиму на даље разматрање.

Градоначелник Града Новог Сада предлоге наведених извештаја добијених од Координационог тима доставља Градском већу Града Новог Сада на утврђивање и подношење Скупштини Града Новог Сада на усвајање.

У складу са законом, након успостављања Јединственог информационог система за планирање, праћење спровођења, координацију јавних политика и извештавање (ЈИС), Град Нови Сад ће бити у обавези да наведене извештаје уноси у овај систем.

У оквиру израде извештаја након истека сваке три године, врши се и вредновање учинака Плана развоја ради:

1. Оцене релевантности, ефикасности, ефективности и одрживости мера садржаних у плану развоја Града,
2. Утврђивања степена промене који је настао спровођењем мера из Плана и степена достизања приоритетних циљева, а све у сврху преиспитивања и унапређења Плана развоја Града, односно утврђивања потребе за његовом ревизијом и бољим планирањем. Ова врста анализе заправо представља накнадну (*ex-post*) анализу ефеката Плана развоја ЈЈС.

У процесу вредновања користиће се базе података које је потребно ажурирати у складу са доступним подацима званичне статистике (секундарни подаци). Поред секундарних података из званичне статистике, прикупљаће се и примарни подаци, а одговорност за наведену активност имају носиоци мера (организационе јединице одговорне за спровођење мере).

Уколико се у о оквиру извештаја о учинцима утврди потреба и дају препоруке за приступање ревизији Плана развоја, у складу са законом, Градско веће иницира ревизију постојећег Плана развоја, уз детаљно образложење разлога за ревизију. Одлуку којом се покреће ревизија постојећег Плана доноси Скупштина Града Новог Сада, а ток поступка за ревизију реализује се по процедури која је прописана за усвајање Плана развоја.

6. ФИНАНСИРАЊЕ ПЛАНА РАЗВОЈА ГРАДА НОВОГ САДА ЗА ПЕРИОД 2023–2030. ГОДИНЕ

План развоја Града Новог Сада за период 2023–2030. године представља документ развојног планирања најширег обухвата и највишег значаја за Град, и у складу с тим сва улагања у периоду спровођења Плана развоја треба да буду усмерена ка остваривању утврђених приоритетних циљева. Приоритетни циљеви ће бити остваривани путем спровођења утврђених кључних мера, али и путем спровођења других мера које ће бити утврђене кроз документе јавних политика и друге планске документе у складу са Планом развоја.

Финансирање развоја Града Новог Сада и спровођење Плана развоја одвијаће се директним и индиректним подстицајима из следећих извора:

- буџета Републике Србије, буџета АП Војводине и буџета Града Новог Сада, у складу са финансијским могућностима;
- наменских средстава развојних и других фондова Републике Србије и АП Војводине;
- средствима привредних субјеката;
- међународним развојним средствима, укључујући бесповратна средства Европске уније, као и развојне зајмове међународних финансијских институција и пословних банака.

Трошкови за спровођење кључних мера су процењени на око 148,3 милијарде динара, и они ће се планирати у буџету искључиво у складу са финансијским могућностима буџета Града Новог Сада. Процењена вредност је утврђена на основу познатих параметара, али с обзиром на то да се ради о Плану развоја Града Новог Сада за период 2023–2030. године, тачне вредности појединачних мера/активности биће утврђене будућим Средњорочним планом Града Новог Сада.

Динамика планираних реформских процеса биће условљена обимом расположивих средстава и, сходно томе, планирање јавних финансија и израда буџета Града Новог Сада биће усмерена на искоришћење што више средстава из међународних извора, средстава Европске уније, као и развојних кредита међународних финансијских институција. Европска унија, у намери да подржи земље које су потенцијални кандидати за чланство, и са тим у вези спровођење реформских процеса, укључујући и усаглашавање са правним оквиром Уније, обезбеђује претприступну помоћ кроз Инструмент за претприступну помоћ (ИПА). Захваљујући свом географском положају, Град Нови Сад је у претходном периоду ИПА средства користио кроз програме територијалне и прекограничне сарадње. Такође, Град Нови Сад је средства Европске уније користио и кроз програме *Horizon Europe* и Јадранско-јонски транснационални програм (Адрион), што ће се наставити и у наредном периоду.

Поред поменутих подстицаја, Град Нови Сад ће свој развој заснивати, као и у претходном периоду, и на реализацији јавно-приватних партнерстава и јавно-приватних партнерстава са елементима концесије.

7. ОБЈАВА

Овај план објавити у „Службеном листу Града Новог Сада“.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ГРАД НОВИ САД
СКУПШТИНА ГРАДА НОВОГ САДА
Број: 020-4/2023-82/a-I
7. децембар 2023. године
НОВИ САД

